

**SÖDER
HAMN!**

Årsboks slut 2017

"Söderhamn med full fart framåt"

Läs hela Sven-Erik Lindestams inledning här

Innehåll

Inledning

4 Förord

Förvaltningsberättelse

10 Söderhamns kommun
12 Det gångna året
16 Omvärlsanalys & framåtblick
22 God ekonomisk hushållning
25 Finansiell analys
38 Personal
42 Sammanställd redovisning

Räkenskaper

46 Drift- och investeringsredovisning
47 Resultaträkning
50 Balansräkning
52 Kassaflödesanalys
53 Noter
68 Redovisningsprinciper

Nämnder, bolag & förbund

76 Kommunfullmäktige
77 Revisionen
78 Kommunstyrelsen
82 Överförmyndarnämnden
84 Valnämnden
85 Kultur- och samhällsservicenämnden
88 Bygg- och miljönämnden
90 Barn- och utbildningsnämnden
94 Arbetsmarknads- och socialnämnden
97 Omvårdnadsnämnden
101 Stadshus
102 Söderhamn Nära
104 Elnät
106 Faxeholmen
110 Hälsinglands utbildningsförbund
112 Kommunalförbundet Södra Hälsingland
114 Inköp Gävleborg

Revisionsberättelse

116 Revisionsberättelse

Årsbokslut 2017

Porträttbild på kommunstyrelsens ordförande: Marias of Sweden

Foto omslag: Niklas Lundqvist, kommunikationsenheten, Söderhamns kommun.

Produktion: Ekonomienheten i samarbete med kommunikationsenheten.

Tryck: Kopieringen, Söderhamns kommun

Formgivning: Karin Werin, kommunikationsenheten, Söderhamns kommun

Övriga fotografier: Fotografer är medarbetare i Söderhamns kommun och bolag samt Mostphotos.

Söderhamn med full fart framåt

2017 har varit ett händelserikt och inspirerande år. För att nämna några exempel har vi tagit oss an en SM-vecka som slutade med succé och betyget ”med beröm godkänt” från Riksidrottsförbundet, tävlande och SVT. Ekonomiska underskott i flera nämnder har uppdragats och hanterats. Arbetet med den nya översiktsplanen, som är så viktig för effektiv samhällsutveckling, är inne i sin slutfas. I maj öppnade kommunens kundtjänst vilket väsentligt förbättrar kvaliteten i våra kund- och medborgarkontakter. Och mycket mer!

Halvtid i budgetperioden

Vid slutet av 2017 har vi nått halvvägs in i budgetperioden 2016-2019. Under första halvåret visade sig ekonomiska underskott i flera nämnder. Både tjänstemän och de politiska nämnderna har arbetat skyndsamt för att bromsa in och vända den negativa ekonomiska trenden. Med medborgarens fokus som kompass har vi lyckats effektivisera verksamheter samtidigt som vi prioriterar att behålla kvaliteten i de uppdrag vi har för Söderhamns medborgare.

Jag vill slå fast att Söderhamns kommun i grunden har en stark ekonomi och vi går nu ur 2017 och ser att nämndernas resultat är bekymmersamt. Men tack vare den starka ekonomin blir det inte mycket som behöver återställas. Vi har god ordning på vår ekonomi, vi har låga skulder och för första gången under flera mandatperioder en positiv soliditet tack vare ett långsiktigt arbete med avsättningar till pensioner och att vi betalat av våra lån. Soliditeten är fortsatt positiv. Koncernens samlade resultat är positivt. Arbetet med att anpassa kostnader efter intäkter fortsätter, försiktighet med att ta upp nya lån påbjuds för att vi också framöver ska ha en stark ekonomi.

Full fart framåt

SM-veckan var fantastisk. Tillsammans visade vi stolt upp vår stad från sin allra bästa sida, arrangemanget, publiken, näringslivet, arenorna och infrastrukturen - allt var toppklass. Ett bestående intryck från ”utomssocknes” var det fantastiska bemötandet som alla söderhamnare bjöd på. Sammantaget kan jag säga att Söderhamn satt ännu ett avtryck i Sverige som värd- och arrangörstad av toppklass. Det starka och driftiga föreningslivet i Söderhamn är en tillgång och möjliggör evenemang och tävlingar på såväl lokal som nationell nivå.

Kommunens Kundtjänst öppnade sina dörrar i maj. Kundtjänst är ett konkret bevis på att vi lever vår värdegrund där medborgarfokus är ett av värdeorden. Genom kundtjänst ökar vi tillgängligheten och kvaliteten i medborgarkontakterna. Att kundtjänst fortsätter utvecklas utifrån perspektivet mesta möjliga kundnytta är viktigt för att stärka upplevelsen av kommunen som en effektiv och enkel organisation att ha att göra med.

Att det nya kvarteret Dallas stod klart hösten 2017 är också en milstolpe i Söderhamns utveckling i modern tid eftersom det var 25 år sedan hyresbostä-

Vi har under året 2017 haft succé med SM-veckan, öppnat kundtjänst, byggt både bostäder och bandyhall samt hanterat ekonomiskt underskott.

der byggdes senast. Det kommunala fastighetsbolaget Faxeholmen gör skäl för sin vision ”Tillsammans gör vi framtiden möjlig”.

Apropå byggande. Kommunen kunde i november efter en rekordnabb byggtid stå bakom upprättandet av en ny bandyhall. Förutom att bandylaget Broberg/Söderhamn har hallen som sin hemmaarena, erbjuds nu möjlighet för ungdomsidrotten att utvecklas. Att hallen kan användas till mer än bandy är jag helt övertygad om – men här är det flera aktörer som måste se möjligheterna.

Många knackar nu på kommunens dörr och visar intresse för etableringar. Det är därför viktigt att den nya översiktsplanen kommer på plats för att vi effektivt och snabbt ska kunna arbeta med samhällsutveckling. Att översiktsplanen nu är ute för samråd och kommer att beslutas under 2018 känns därför mycket bra.

Styrning och ledning

Under 2017 har vi fortsatt arbetet med den förändrade styr- och ledningsmodell där vi nu har mer fokus på helhet än på delar. Det handlar om att leda mer värdebaserat, att stimulera medinflytande och uppmuntra medarbetarnas kompetens, delaktighet och kreativitet. En stor utmaning som vi arbetat med under 2017, och fortsätter arbeta med under 2018, är att forma en ekonomistyrningsmodell som harmoniserar och stödjer tankemönstret.

Avslutningsvis vill jag från kommunens sida tacka alla skickliga och kreativa medarbetare och förtroendevalda för ert arbete under året.

Tillsammans skapar vi ett ännu bättre Söderhamn!

Sven-Erik Lindestam (S),
kommunstyrelsens ordförande

»... SM-vecka som slutade med succé och betyget ”med beröm godkänt”«

Söderhamn 2017

VAR GÅR MINA SKATTEPENGAR?

Skattemedlen används för kommunal service till invånarna.

Skattemedlen används bland annat till förskola, skola, äldreomsorg, stöd till personer med särskilda behov, gatuunderhåll, gång- och cykelbana samt vatten och avlopp. När du betalar en hundralapp i skatt fördelas den på följande vis:

Pedagogisk verksamhet 39%

Äldre- och funktionshindersomsorg 39%

Arbetsmarknad & sociala insatser 9%

Kultur- & samhällsutveckling 8%

Kommunövergripande verksamhet 7%

Fem år i sammandrag

	2013	2014	2015	2016	2017
Allmänt					
Befolkning	25 461	25 432	25 785	25 992	25 782
Total utdebitering inklusive avgift till kyrkan	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2
- kommunal utdebitering	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7
Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, miljoner	6,0	-5,5	23,3	67,9	-29,3
Verksamhetens nettokostnad i procent av skatteintäkter	100,8%	102,2%	99,4%	100,6%	101,0%
Årets resultat/skatteintäkter i procent	0,5%	-0,40%	1,71%	4,50%	-1,90%
Årets resultat per invånare, i kronor	236	-216	904	2 612	-1 136
Investeringar, skulder och soliditet					
Nettoinvesteringar, miljoner	32	46	61	74	157
Självfinansieringsgrad av investeringar	177,5%	106,5%	165,0%	126,2%	-13,6%
Totala skulder, miljoner	1 164	1150	1 191	1 191	1 297
- varav koncernbolagen del i internbanken	826	801	696	752	871
Kommunens skulder, miljoner utom koncerngemensamma lån	338	349	495	440	427
Kommunens låneskuld, miljoner	23	22	147	123	128
Totala skulder per invånare, kr	45 729				
Kommunens skulder per invånare, i kronor	13 277	13 715	19 213	16 913	16 543
Soliditet i procent	59,1%	58,9%	51,8%	57,5%	57,2%
Soliditet i procent inklusive pensionsförpliktelser (ansvarsförb.)	-17,0%	-13,9%	-6,8%	2,7%	5,0%
Personal					
Antal årsarbetare (inklusive vikarier) per 31/12	2 303	2 369	2 372	2 602	2 562

A young girl with brown hair, wearing a white t-shirt and a grey cap with a red detail, is smiling and holding a dark, triangular rock in her right hand. The background shows a bright blue lake, green trees, and a clear sky. The text 'Förvaltningsberättelse' is overlaid on the left side of the image.

Förvaltnings- berättelse

Organisation & styrning

SÖDERHAMNS KOMMUN

VALBEREDNING

Förbereder val av nämndledamöter, revisorer och representanter.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunens högsta beslutande organ med 49 folkvalda ledamöter.

KOMMUNREVISION

Granskar kommunens verksamhet.

KOMMUNSTYRELSEN

ORDFÖRANDE: Sven-Erik Lindestam (S) 15 ledamöter

KOMMUNCHEF: Per Granath

FÖRVALTNINGSCHEF, Kommunstyrelseförvaltningen: Thomas Norgren

VERKSAMHET: Kommunkansli, ärendehantering, ekonomi, HR, näringsliv och tillväxt, kommunikation, turism, samhällsplanering, folkhälsa, ANDT - Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak, integration, barn och unga, projekt, utredningar.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Alexandra Gard (S) 11 ledamöter

FÖRVALTNINGSCHEF, Barn- och utbildningsförvaltningen: Åsa Unger

VERKSAMHET: Förskola, grundskola, kulturskolan och KomTek, gymnasiepart gentemot Hälsinglands utbildningsförbund.

KULTUR- OCH SAMHÄLLSSERVICENÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Stig Nordgren (V) 11 ledamöter

FÖRVALTNINGSCHEF, Kultur- och samhällsserviceförvaltningen:

Hans-Göran Karlsson

VERKSAMHET: Skärgårdsverksamhet, kultur, fritid, Verkstäderna, kost, städ, intern och extern service, detaljplan, drift och underhåll av fastighet, gata, väg, park, farled och hamn.

VALNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Kjell Pettersson (S) 7 ledamöter

VERKSAMHET: Genomför allmänna val och folkomröstningar. Utser valföretagare och rösträknare, ordnar vallokaler och information om dem, lägger ut röstsedlar.

ARBETSMARKNADS- OCH SOCIALNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Lennart Gard (S) 11 ledamöter

FÖRVALTNINGSCHEF,

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen: Lena Wetterlind

VERKSAMHET: Individ- och familjeomsorg, familjerådgivning och vård, ekonomisk rådgivning, drogförebyggande arbete, arbetsmarknadspolitiska åtgärder, integration, migration, Söderhamns dagliga verksamhet (SDV), bilpool, bemanning.

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Lillemor Svensson (S) 7 ledamöter

FÖRVALTNINGSCHEF, Bygg- och miljöförvaltningen: Herman Claesson

VERKSAMHET: Bygglöv, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll, bostadsanpassning, konsumentvägledning, energirådgivning.

OMVÅRDNADSNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Katarina Hedberg (S) 11 ledamöter

FÖRVALTNINGSCHEF, Omvårdnadsförvaltningen: Anna-Karin Eklund

VERKSAMHET: Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade: hemtjänst, boenden, trygghetslarm, assistans, ledsagarservice

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

ORDFÖRANDE: Mattias Benke (S) 3 ledamöter

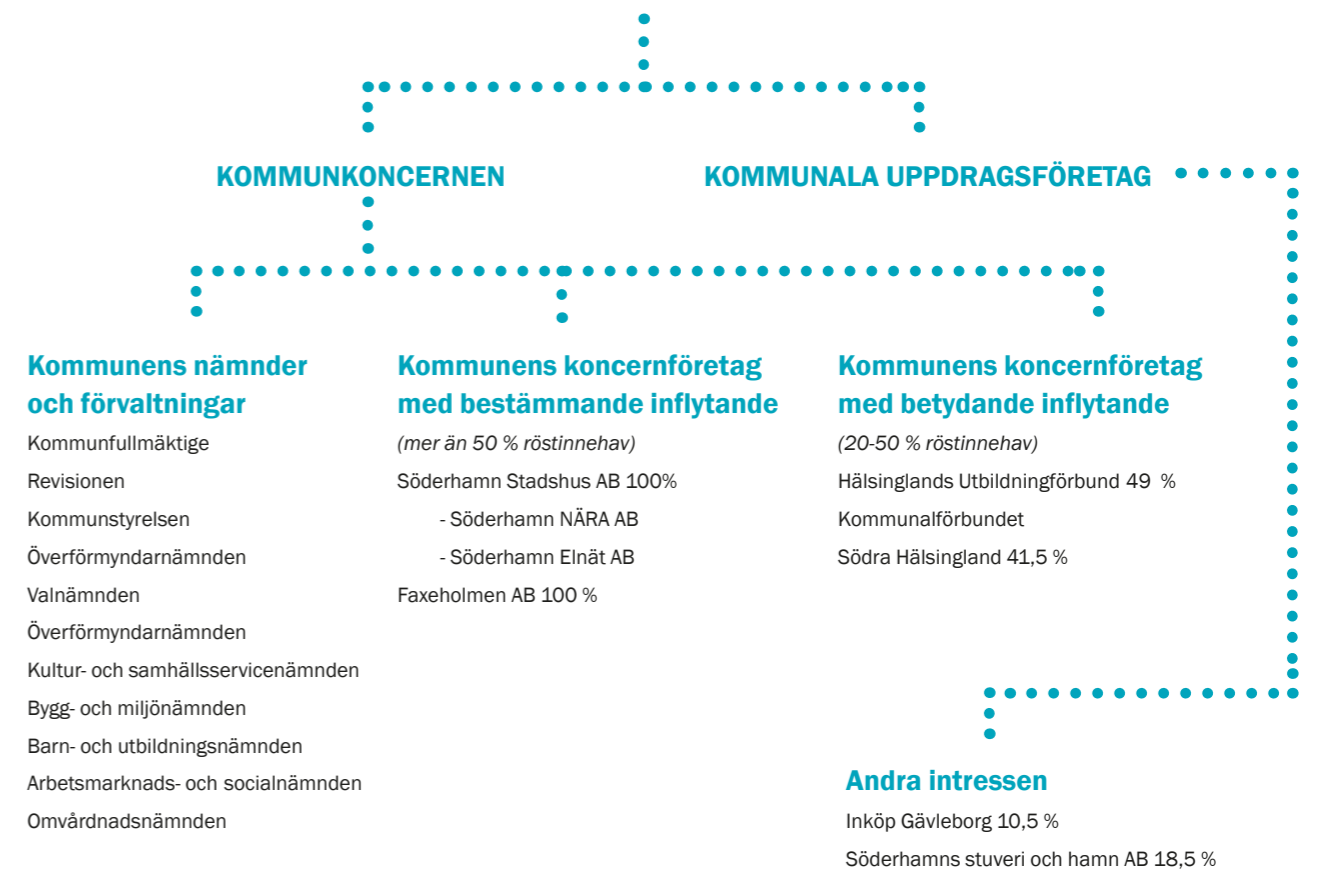
VERKSAMHET: Tillsyn och utbildning av gode män, förvaltare och förmyndare för personer som behöver hjälp att bevaka sin rätt, förvalta egendom eller sörja för sin person.

Kommunkoncernens styrning

Nedan visas en översikt över kommunens samlade verksamhet. Söderhamns kommun leder samordningen av kommunkoncernen där de helägda dotterbolagen ingår. I den sammanställda redovisningen ingår företag

där kommunen har ett väsentligt inflytande, det vill säga minst 20 procents röstandel. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning.

KOMMUNENS SAMLADE VERKSAMHET

Det gångna året 2017

Söderhamns kommuns verksamhetsår 2017 har präglats av stora arrangemang såsom SM-veckan och School's Out. Ett antal byggprojekt har påbörjats och genomförts såsom bandyhallen och Stentägtens förskola och grundskola. Vidare har förändringar i behov och omställningar föranlett en ansträngd ekonomisk situation.

Kommunens helårsprognos visade ett negativt resultat i kommunens prognos per mars. Beslut togs i samband med den negativa prognosen om att centralt avsätta medel inte ska nyttjas innan ärendet behandlats av kommunstyrelsen. Innebörden blir att möjligheten att ta i anspråk resultatbalansering för en nämnd behöver behandlas av kommunstyrelsen. Beslut togs även om att nämnderna ska återkomma med handlingsplaner under hösten år 2017. Samtidigt togs beslut om att inte nyttja centralt avsatta medel i budgeten med 28,5 miljoner.

Omvårdnadsnämnden hade ett utfall som avvek med -39,6 miljoner (-16,1 miljoner) från budget. De huvudsakliga orsakerna till underskottet är omställningsproblem i övergången till det nya arbetstidsavtal som trädde i kraft december år 2016 samt utökning av personalresurser. Lönekostnader, kostnader för övertid, kostnader till följd av sjukfrånvaro, köp av bemanning och för arbete på obekvämt arbetstid ligger alla över budgeterade nivåer. Under våren år 2017 arbetade nämnden aktivt med att hantera och reducera kostnaderna. Under hösten antog nämnden en handlingsplan som sträcker från år 2017 och framåt. Utfallet har därför blivit lägre än prognos som låg på -54,5 miljoner under våren och sensommaren.

Arbetsmarknads- och socialnämndens utfall mot budget blev -17,3 miljoner (11,5 miljoner). Där har bilpoolen ett underskott med -0,4 miljoner (-1,0 miljoner) och bemanningen ett överskott med 1,2 miljoner (+0,3 miljoner). Huvudorsaker till den negativa avvikelsen är att ersättningen för asylplatser upphörde tidigare än planerat och ett fortsatt stort inflöde av personer till försörjningsstöd.

Kultur och samhällsservicenämnden fick ett negativt utfall med -14,3 miljoner (-0,2 miljoner). I denna avvikelse ingår avvikelser för SM-veckan med -7,9 miljoner, kostavdelning med -0,3 miljoner (-1,6 miljoner), städavdelning med +2,5 miljoner kronor (-1,4 miljoner kronor), byggnad med -0,4 miljoner (+3,3 miljoner) samt vinterväghållning +1,3 miljoner (-4,2 miljoner). Resterande underskott är hänförligt till ej genomförda effektiviseringsåtgärder och driftprojekt.

Den 30:e januari år 2017 till 5:e februari stod Söderhamns kommun som värd för SM-veckan 2017. Under arrangemanget avgjordes svenska mästerskapet i ett 20-tal olika idrotter. Arrangemanget har präglats av mycket publik, medial exponering och hyllningar för att vara väl genomfört. Planering och förberedelser började redan år 2016. Samarbeten fanns med Riksi-

drottsförbundet, föreningslivet, näringslivet, andra kommuner och medborgarna.

Effekter av arrangemanget har varit 53 timmar sändning i SVT, exponering i pressen med ett annonsvärde motsvarande 98 miljoner, 22 miljoner i turistekonomi, 15 extra årsarbeten, genomförande av integrationsprojekt, 1,6 miljoner kronor till föreningslivet samt ett stärkt samarbete mellan kommun och näringsliv.

Under år 2017 har kommunen påbörjat ett lokaloptimeringsprojekt. Projektet som kommer fortskrida under året medför omlokalisering från arbetsmarknads- och socialnämndens hyrda lokaler samt optimering av användningen av lokalerna i Förvaltningshuset och Rådhuset. Till projektet avsattes 28,9 miljoner i investeringsmedel och 5,1 miljoner för driftkostnader. Planerna reviderades i början av år 2018 till följd av nya lösningar och investeringsbudgeten kunde justeras ned till 9,6 miljoner.

Under året har kommunen upprättat en bandyhall, Helsingehus Arena. Invigningen ägde rum i oktober och nu har elitseriematcher i bandy börjat spelas i hallen. Budgeten var 59,4 miljoner och utfallet blev 59,8 miljoner.

Energieffektiviseringsprojektet,

EPC som initierades år 2011 har fortsatt under år 2017. Målet är att kommunens lokaler ska energieffektiviseras. Hela projektet har en budget om 137 miljoner och från projektstart har utfallet varit 87,2 miljoner.

Kommunen avsatte 35 miljoner för framtida utbetalningar av intjänad tjänstepension. Detta avsåg öronmärkta medel av 2016 års positiva resultat. Under år 2017 har 33,7 miljoner betalats ut för detta ändamål, vilket även påverkar kommunens resultat negativt.

Kommunen har löpande under året fått bidrag för flyktingsituationen från regeringen med totalt 44,2 miljoner. Bidraget som förväntas att trappas ned dom kommande åren.

Under år 2017 har återföring av nedskrivning av Faxeholmen med 21,4 miljoner gjorts då nedskrivningen ej längre kan ses som motiverad.

Hälsinglands utbildningsförbunds direktions beslutade att avveckla gymnasierverksamheten vid Utanhed (vikande elevantal) samt att inleda nedläggning av Yrkehögskoleutbildningen Kulturkommunikatör (få

sökande till hösten 2017).

Det största för Faxeholmen under 2017 är nog färdigställandet och inflyttningen i det nya bostadsområdet kv. Dallas med 40 nyproducerade lägenheter. Efter flera år av rivningar är det extra roligt att det var möjligt att genomföra ett byggnadsprojekt. Under året har även mark förvärvats med syfte att göra ytterligare en nyproduktion i Söderhamn. Men det har också rivits två fastigheter under året, fastigheter med främst lokaler.

Befolkningsutvecklingen är en av de största faktorerna som påverkar Faxeholmen och efter ett par år med ökning i befolkningen och därmed ökning av uthyrningsgraden såg vi en avmattning, svag nedgång av uthyrningen i slutet av 2017 och i början av 2018 och befolkningen minskade med drygt 200 personer 2017. Den utvecklingen måste vi följa nogsamt och med Migrationsverkets beslut att lämna Söderhamn och regionen så sas 50 lägenhetsavtal upp i början av 2018 varav majoriteten av lägenheterna finns på ett bostadsområde så det blir en utmaning att behålla uthyrningsgraden.

Ersätt våra taxor med Söderhamn NÄRAs taxor. Det gör vi för att

bidra till en bekvämare vardag för de som bor och verkar i Söderhamns kommun. (Medborgare, kunder, företagare och presumtiva medborgare). Att hålla låga taxor följer också ägardirektivet.

Utökning av VA-verksamhetsområdet Norrfjärd. Området kommer att skapa efterfrågningar av nya VA-verksamhetsområden.

Söderhamn NÄRA arbetar kontinuerligt för att öka vår effektivitet genom anpassning, löpande utveckling och samordning av arbetssätt och processer. Dallas är det enskilt största exploateringsområde vi haft i vår kommun på lång tid. Dit levererade vi vatten, värme, bredband, elnät och renhållning till 45 nya kunder. Lilla Färsjövägen är också ett helt nytt område där vi anslutit kunder med el, vatten och bredband men också en helt ny återvinningsanläggning. Inom Söderhamn NÄRA samverkar vi mer och mer i vår uppbyggnad och säkerställande av infrastrukturen. Härjedalsvägen, som innefattade omläggning av vatten och fjärrvärme är också ett gott exempel på internt samarbete.

Omvärldsanalys och framåtblick

EKONOMI

Svensk ekonomi har förstärkts under år 2017. Utvecklingen blev dock inte så stark som tidigare förespåtts av flera konjunkturbedömare. Framförallt är det nettoexporten som drar ned tillväxttakten. Även den höga investeringstakten har dämpats något jämfört med förväntningarna. Det beror, enligt Sveriges kommuner och landsting, SKL, på att bostadsbyggandet nu är på en så hög nivå att det är svårt att höja den ytterligare.

Högkonjunkturen förväntas fortsätta under år 2018 och Sveriges kommuner och landsting, SKL, tror att den når sin kulmen under år 2018. Utvecklingen efter år 2018 är svår att prognostisera. Sveriges kommuner och landsting, SKL, prognostiserar för år 2019 en återgång i konjunkturen till ett normalläge. Bruttonationalprodukt (BNP), sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. Situationen för kommunerna blir särskilt problematisk med en markant uppbromsning av skatteunderlagets ökningstakt år 2019 och år 2020 som följd. Oavsett hur snabb uppbromsningen blir menar Sveriges kommuner och landsting, SKL, att kommuner och landsting inom kort står inför en besvärande obalans mellan snabbt växande demografiskt betingade behov och ett långsamt växande skatteunderlag. Samtidigt som den svenska ekonomin stagnerar bedöms nämligen behoven av skola, vård och omsorg att fortsätta växa i snabb takt.

För Söderhamns kommun är befolkningsutvecklingen och utvecklingen av asylboende viktiga parametrar att följa. Befolkningsutvecklingen är viktig inte minst då den påverkar kommunens skatteintäkter och kostnader. Under 2000-talet fram till år 2012 var trenden att befolkningen minskade med i snitt 200 personer årligen. Från och med år 2012 började befolkningen att öka huvudsakligen på grund av invandring, vilket har inneburit högre skatteintäkter men även ökade kostnader för bland annat skolan. Under år 2017 har befolkningen återigen minskat och uppgår nu till 25 782 invånare, det vill säga minskning med 210 per-

soner. Båda befolkningsutvecklingarna kräver en god planering och en strukturerad ekonomisk hantering främst för barnomsorgen, skolan och socialtjänsten.

I befolkningsuppgifterna ingår inte asylboende som för Söderhamn varierat mellan 800 och 1 400 personer under de senaste åren. Den 21 december år 2017 aviserade Migrationsverket en total avveckling av asylverksamheten i Söderhamn i början av år 2018. Detta berör inte bara de cirka 20-talet kvarvarande anställda inom verket utan även de cirka 800 asylboende som för närvarande bor inom kommunen. Detta medför ett behov av förändringsarbete under år 2018 främst för kommunens bostadsbolag Faxeholmen samt barnomsorgen och skolan.

Under år 2017 har ett flertal nämnder haft problem att hålla sin budget. Anpassningsarbete med effektiviseringar för att komma i fas med obalanserna kommer även under kommande år vara en av kommunens stora utmaningar.

Omvårdnadsnämnden har under senare halvan av år 2017 arbetat aktivt med att komma i fas med det nya arbetstidsavtalet men ett viktigt fortsatt anpassningsarbete kvarstår under år 2018. Omvårdnadsnämndens arbete med att uppnå budgetbalans är särskilt viktigt då underskottet inte beror på fler antalet äldre.

Arbetsmarknads- och socialnämndens utmaning är att komma i ekonomisk balans efter de stora intäktsminskningar som förändringar i bidragen från Migrationsverket gällande främst ensamkommande barn har medfört. Ett stort arbete gjordes under år 2017 i likhet med omvårdnadsnämnden kvarstår ett stort arbete under år 2018. Även barnomsorgen och skolan förväntas få ett viktigt arbete att anpassa verksamheten efter barn- och elevminskning som är till följd av Migrationsverkets beslut att avveckla asylverksamheten i kommunen.

Flera av de miniprojekt som startade år 2016 fortsatte även under år 2017. Ett av de största projekten var "Tillväxt och hälsa genom integration och idrott med hjälp av SM-veckan". Projektet har bidragit till att skapa en "vi-känsla" bland deltagarna.

INTEGRATION

Genom en unik webbplats kallad informationsoderhamn.se möter Söderhamn efterfrågan på information som finns. På webbplatsen finns omfattande lokal information på sex olika språk. Målgruppen är nyanlända och asylsökande eller andra som kommer i kontakt med målgruppen eller är i behov av information. Länsstyrelsen i Gävleborg anser att projektet är en framåtsträvande och målmedveten satsning och beviljar statlig ersättning till del av projektet.

För att bidra till långsiktig kompetensförsörjning för myndigheter i Söderhamn genom att använda nyanlända akademiker som en möjlig rekryteringsbas genomfördes projektet Myndigheter i Söderhamn. Ett samverkansprojekt med Länsstyrelsen Gävleborg, Arbetsförmedlingen, Skatteverket och Söderhamns kommun.

Flera av de miniprojekt som startade år 2016 fortsatte även under år 2017. Ett av de största projekten var "Tillväxt och hälsa genom integration och idrott med hjälp av SM-veckan". Projektet har bidragit till att skapa en "vi-känsla" bland deltagarna.

Det fortsatt minskade antalet asylsökande till Sverige innebär att Migrationsverket fortsätter att avveckla sin verksamhet i Gävleborgs län och i Söderhamn. De tillfälliga platserna avvecklades under sensommaren och upphörde helt under september. I december meddelade Migrationsverket att helt avveckla sin verksamhet, förutom förvaret i Gävle, både gällande boendeplatser och kontor i Gävleborgs län och i Söderhamn år 2018.

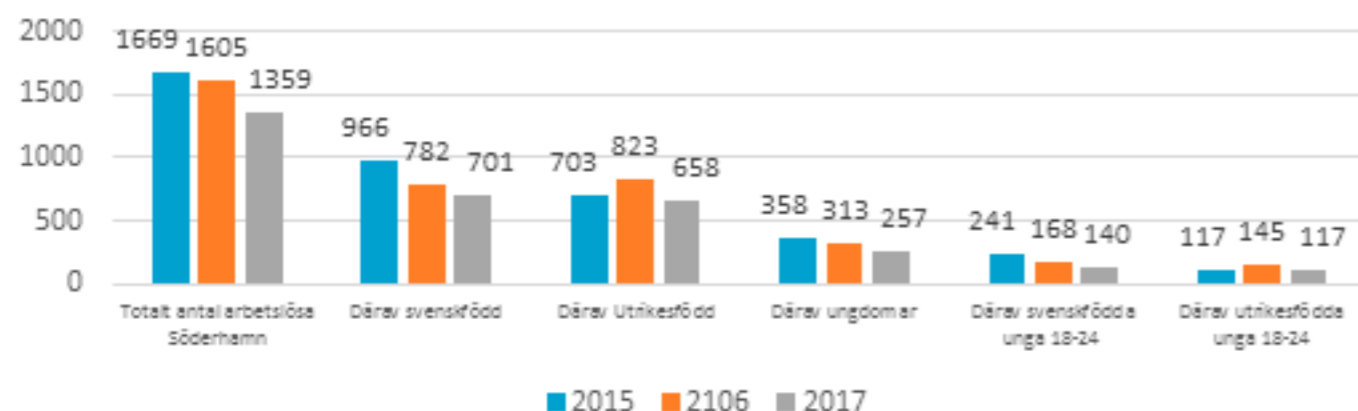
ARBETSMARKNAD

Sverige har en stark arbetsmarknad och efterfrågan på arbetskraft är stor.

Med en åldrande svenskfödd befolkning är nyanlända ett tillskott på arbetsmarknaden. Arbetslösheten sjunker i riket så väl som i länet och Söderhamn. För

att dra fördel av den starka konjunkturen som förväntas vara fortsatt stark år 2018 och år 2019, bör insatser göras för att minska arbetslösheten bland utrikesfödda. Den insatsen skulle kunna få påtagligt positiva effekter på hela samhället.

Antal arbetslösa i Söderhamn i utgången av december

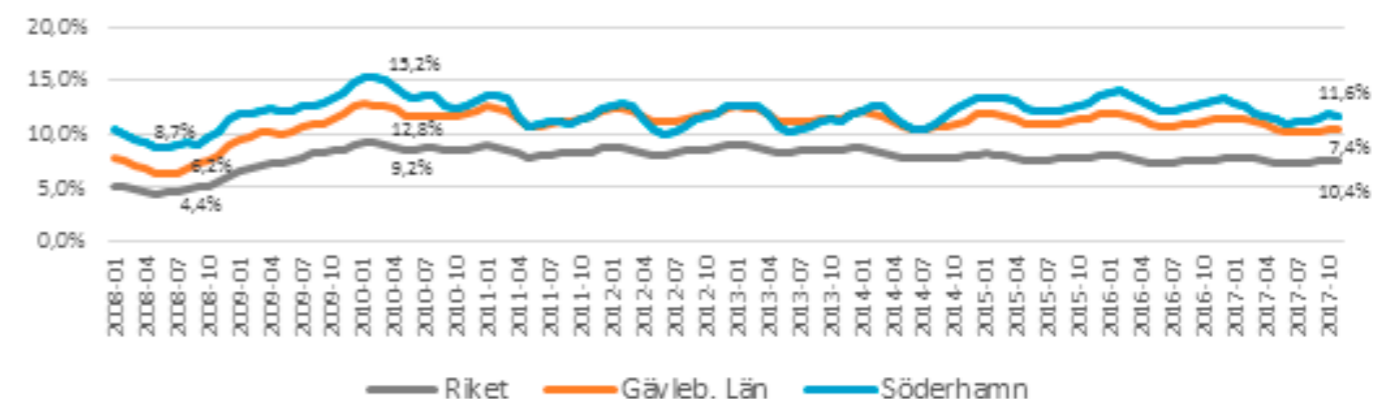
De lokala företagens efterfrågan på arbetskraft ökar, och det finns möjligheter att skapa tillväxt. Den låga utbildningsnivå bland arbetssökande är ett överkomligt hinder som rätt hanterat kan ge de företag som vill finnas kvar och eventuellt växa, möjlighet till det. De brister som syns är framför allt kortare yrkesinriktade utbildningar för kommunens utrikesfödda, då antalet svenskfödda arbetssökande under de senaste åren minskat i antal. Utmaningarna i att vuxenutbildning inte harmonierar med vad lokalsamhället behöver kvarstår från tidigare år, det vill säga svenskaundervisning i kombination med flexibel yrkesinriktad utbildning.

Generationsväxlingen i Söderhamn förväntas uppgå till cirka 300 personer under år 2018 och av dessa arbetar cirka 50 till 70 inom vård och omsorg. En annan stor grupp är en ökande andel småföretagare som förväntas gå i pension. Branscher med förväntad ökad efterfrågan utifrån behov är vård omsorg, skola barnomsorg, industri och företagstjänster, chaufförsyrken och yrken inom byggsektorn.

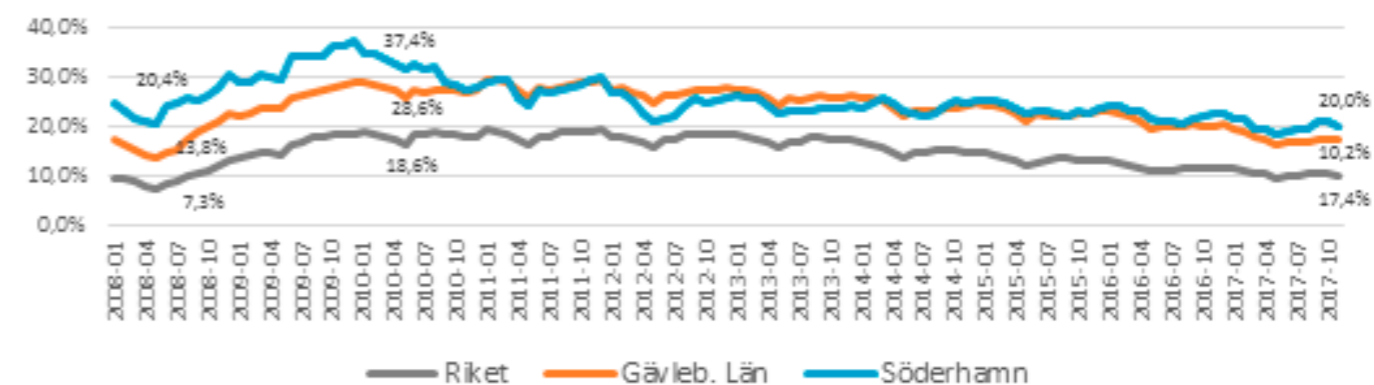
Utbildningsnivåer bland de cirka 1 360 arbetslösa i Söderhamn:

- 227 personer med eftergymnasial utbildning
- 550 personer med gymnasial utbildning
- 584 personer med förgymnasial utbildning

Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd av den registerbaserade arbetskraften 16-64 år

Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd av den registerbaserade arbetskraften, ungdomar 18-24 år

BOSTADSBEHOVET

Det finns ett behov av fler bostäder för nästan alla grupper i samhället. Andelen äldre förutspås att öka under flera år framöver och därmed även behovet av tillgängliga bostäder. Inflyttningen till kommunen minskade kraftigt förra året jämfört med tidigare år medan utflyttningen var högre än föregående år. Andelen lediga uthyrningsbara lägenheter i Faxeholmens bestånd var efter årsskiftet nere på 0,2 procent, vilket skapar inläsningseffekter och försvårar för en flytt för de som är i behov av en ny bostad. Det finns en fortsatt brist på mindre lägenheter med lägre hyra för kommunens socioekonomiskt svagare grupper.

Kommunen har inte haft något större tillskott av bostäder sedan 1980-talet men lokala fastighetsmäklare har de senaste åren uttryckt att kommunen inte har haft så här stor efterfrågan på småhus och bostadsrätter på 25 år. Det är främst i Söderhamns tätort och nära kusten som efterfrågan är som starkast. 40 lägenheter på kvarteret Dallas färdigställdes under år 2017

och under år 2018 förväntas produktionen av 18 nya bostadsrätter på kvarteret Tigern i centrala Söderhamn vara igång. Under det kommande året bedöms detaljplaner antas som ska möjliggöra ytterligare ett 50-tal nya bostäder i kommunen. Även antalet beviljade bygglov har ökat kontinuerligt de senaste åren.

Idag sker 220 000 påstigningar till tåg och buss vid resecentrum, en siffra som beräknas öka de kommande åren. Fokus för samhällsplaneringen är nu att genomföra kommunens två planprogram för att knyta samman centrum och Söderhamnsporten, bland annat med bostäder. I den nya översiktsplanen finns en plan för LIS-områden, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, som ska möjliggöra fler bostäder i attraktiva lägen på landsbygden. Med hjälp av en kommunal subvention för trygghetsbostäder vill kommunen även tillskapa fler tillgängliga och anpassade bostäder för äldre i hela kommunen.

40 lägenheter på kvarteret Dallas färdigställdes under år 2017.

UTVECKLINGSPLAN OMVÅRDNAD

Omvårdnadsnämnden har tagit fram en utvecklingsplan, "Omvårdnad 2.0", för perioden år 2016 till år 2019. Omvårdnad 2.0 tydliggör nödvändiga åtgärder för att uppnå nämndens syfte och förväntade effekter. Planen har fokus på kund och värdebaserad styrning. Under år 2017 har arbetsmodellen Individens behov i centrum, IBIC, implementerats inom hemtjänst och hälso- och sjukvård, vilket innebär mer likvärdiga beslut, samt har en ny ersättningsmodell införts inom hemtjänsten. Arbetet med införande av Individens behov i centrum, IBIC, fortsätter inom vård- och omsorgsboenden och funktionshindersomsorg och en ny ersättningsmodell kommer att arbetas fram.

Två nya hemtjänstområden har tillkommit år 2017 och bemanningen inom hemtjänst ökas successivt utifrån fler kunder och ökade vårdbehov. Även bemanningen vid vissa vård- och omsorgsboenden har ökat, så att ytterligare 68 gruppboenden är bemannade för att möta behov hos personer med demenssjukdom. Fortsatt arbete behövs för att öka bemanningen i nivå med vårdbehov, framför allt i vård- och omsorgsboenden. Samtidigt behöver åtgärder vidtas för att behålla den bemanning som år 2015 fram till år 2018 finansieras med stöd av statliga medel. Nämnden arbetar tillsammans med kultur- och samhällsserviceförvaltningen och kommunstyrelsen för att skapa ett nytt vård- och omsorgsboende om 30-40 platser i centrala Söderhamn och planerar att omstrukturera ytterligare servicelägenheter på vård- och omsorgsboendet Enriset till gruppboende. Man planerar även att skapa

en ny gruppboende samt servicebostad inom funktionshindersomsorgen.

Nämnden har under andra halvåret av 2017 avvecklat 14 av 18 serviceplatser i vård- och omsorgsboende och antal korttidsplatser minskades under året från 42 till 28 stycken. Nämnden beslutade år 2017 att, under förutsättning att ett nytt vård- och omsorgsboende i gruppboendeform skapas, ge förvaltningen i uppdrag att planera för att avveckla serviceplatser i vård- och omsorgsboendena Linden och Björkbacka. 20-30 serviceplatser bedöms kunna avvecklas år 2019.

Antalet biståndshandläggare har utökats med två, vilket bland annat ger bättre förutsättningar för regelbundna uppföljningar av beslut. Antal enhetschefer med fler än 30 underställda har minskat från 18 till 9. Ett antal enhetschefer har fått stödresurs i form av samordnare. Nämnden avser att fortsätta arbetet för att minska antal enhetschefer med fler än cirka 30 underställda. Kommunstyrelseförvaltningen och omvårdnadsförvaltningen planerar för ett eventuellt projekt inom en av omvårdnadsnämndens enheter i syfte att öka hälsan och minska sjukskrivning. Larmet vid vård- och omsorgsboendet Kastanjen har bytts ut och wifi installerats på enheten. Arbetet med utbyte av trygghetslarm i ordinärt boende, från analoga till digitala larm, larm på vård- och omsorgsboenden, installation av wifi och nyckelfri hemtjänst samt utveckling av välfärdsteknik inom funktionshindersomsorg och äldreomsorg fortsätter.

ENERGIEFFEKTIVISERINGSPROJEKT, EPC

Genomförandet av en energieffektiviseringsanalys avseende samtliga kommunens och Faxeholmens fastigheter påbörjades år 2011 och befinner sig nu i Fas 2, utförandefasen, av totalt tre Faser. Arbetet har nu nått så långt att ett steg ett och hälften av ett steg två av totalt fyra etapper i Fas 2 har färdigställts. För kommunen uppgår den totala satsningen till 137,0 miljoner under fyra år och ungefär lika mycket för Faxeholmen. Projektet omfattar majoriteten av fastigheterna inom

kommunen och bostadsbolaget. Totalt kommer 430 000 kvadratmeter hyresbostäder, skolor, förskolor och andra gemensamma lokaler energieffektiviseras och moderniseras. Detta beräknas minska kommunens miljöpåverkan med cirka 600 000 kilogram koldioxid och energianvändningen med cirka 23 % till år 2019. Därtill skapar projektet lokala arbetstillfällen. Projektet är självfinansierande vilket innebär att de besparingar som genereras kommer motsvara investeringskostnaden.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning i Söderhamn innebär att:

- medborgaren sätts i fokus,
- den kommunala servicen infriar kommuninvånarnas behov och förväntningar
- bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Vid bedömning av om god ekonomisk hushållning uppnåtts ska det även finnas en hög grad av måluppfyllelse för verksamhetsmål och finansiella mål. Målen ska vara genomförda inom ramen för tilldelade medel, kommunen ska kunna betala för verksamheten samt inte skjuta över betalningsansvaret på framtiden. Kommunen uppfyller 2 av 3 finansiella mål samt 3 av 5 verksamhetsmål.

FOKUSOMRÅDEN

Söderhamns kommun har fem fokusområden som är särskilt viktiga för Söderhamns utveckling från år 2016 till år 2019. Fokusområdena utgår från Vision Söderhamn och varumärket Söderhamn. Dessa är:

- Jämlikhet
- Attraktiva boenden
- Infrastruktur
- Näringsliv
- Attraktiv arbetsgivare

Indikatorerna är dels av övergripande art, det vill säga sådana indikatorer som ger en bred bild av utvecklingen av Söderhamns kommun, dels av verksamhetsmässig art, det vill säga sådana indikatorer som ger en bild av hur verksamheterna fungerar. Varje indikator bedöms utifrån utvecklingen sedan den senaste mätningen. En positiv utveckling ger ett positivt utfall, i årsredovisningen i form av en grön pil, och en negativ utveckling ger ett negativt utfall, i årsredovisningen i form av en röd pil. Alla indikatorer har samma vikt i bedömningen av måluppfyllelse. Indikatorernas samlade utveckling ligger till grund för bedömningen av fokusområdenas utveckling.

Fokusområdenas utveckling kan med fördel ses under en längre tidsperiod och med kompletterande underlag. Ytterligare ett perspektiv är att jämföra indikatorernas värden med omvärlden, som rikssnitt och jämförbara kommuner. I slutet av fyraårsperioden, i samband med 2019 års bokslut, kommer kommunens verksamhet även bedömas för hela fyraårsperioden.

Av fokusområdena pekar 3 av 5 på en positiv

utveckling medan 2 fokusområden pekar på en negativ utveckling. Bedömningen baseras på uppföljningen av kommunövergripande indikatorer samt de uppföljningar som respektive nämnd och bolag redovisar. Nedan ges en kort beskrivning av respektive fokusområde.

- ▼ Jämlikhet
- ▼ Attraktiva boenden
- ▲ Infrastruktur
- ▲ Näringsliv
- ▲ Attraktiv arbetsgivare

▼ Jämlikhet

Målet för fokusområdet har inte uppnåtts. Området består av sex delområden; hälsa, utbildning, sysselsättning, ekonomisk utsatthet, öppenhet och social delaktighet samt äldreomsorg. Inom området finns sammanlagt 22 indikatorer. Av dessa har sammanlagt åtta redovisat en negativ utveckling, tre en positiv utveckling och elva bedöms som oförändrade. Sammantaget blir bedömningen att fokusområdet jämlikhet redovisar en viss negativ utveckling under året.

Inom delområdet hälsa har två indikatorer ett försämrat värde sedan föregående mätning, även om förändringarna är små. Under året kommer utveckling av medellivslängden att presenteras för år 2017.

Inom utbildning har resultaten försämrats, både avseende gymnasiebehörighet från grundskolans åk 9 och andelen elever med examen eller studiebevis från gymnasiet. Andelen grundskoleelever som känner sig

kränkta eller trakasserade ligger oförändrat på en hög nivå. Var femte elev uppger att så är fallet. Sysselsättningsläget har förbättrats och andelen arbetslösa sjunker. Däremot har den demografiska försörjningskvoten försämrats en aning till år 2016, andelen yngre och äldre invånare i förhållande till invånare i yrkesverksam ålder.

Fler invånare lever under en ekonomiskt utsatt situation. Andelen barn i familjer med behov av försörjningsstöd och övriga målgrupper ökar under perioden, likväl som kommunens kostnader. Även andelen invånare med skulder hos kronofogden har ökat något under det senaste året.

Inom området öppenhet och social delaktighet har indikatorn för trygghet kraftigt förbättrats i Statistiska centralbyråns, SCB:s, medborgarundersökning år 2017, från 42 till 48 i betyg av max 100.

Via medborgarenkäten har två nya indikatorer tagits fram. Toleransindex baseras på invånarnas inställning till olikheter hos varandra, såsom etnicitet, religion, funktionsnedsättning, HBTQ och åldersskillnader. I enkäten efterfrågas även medborgarnas uppfattning kring dessa gruppers förutsättningar till jämlika levnadsvillkor samt bedömningen av kommunens arbete kring samma målgrupper. Ett index har även skapats för social sammanhållning och ansvarstagande kollektiv styrka i närområdet. Målsättningen är att kunna följa utvecklingen av dessa index vid kommande medborgarundersökningar.

Genom 2017 års nationella brukaruppföljning inom äldreomsorg har nya indikatorer lyfts fram. Helhetsbedömningen hos personer med hemtjänst är fortsatt hög och oförändrad sedan föregående mätning, samt en viss ökning av nöjdheten för personer i äldreboende. Upplevelsen av trygghet har minskat något inom hemtjänst, men har ökat inom äldreboende. Inflyttandet har minskat en aning inom hemtjänsten, men har ökat inom äldreboende.

▼ Attraktiva boenden

Målet för fokusområdet har inte uppnåtts. Området består av 7 indikatorer. Inom området redovisas flera indikatorer som oförändrade, eftersom medborgarundersökningens resultat kräver ganska betydande förbättringar eller försämringar för att avräknas mot den felmarginal som Statistiska centralbyrån, SCB, fastställer för respektive mätning. Indikatorn för medborgarnas nöjdhet med bostäder redovisas som försämrad, från 53 till 49 i betyg. Faxeholmens uthyrningsgrad är fortsatt hög, men minskar från 97 % till 96 %, men det betyder ändå att i stort sett samtliga va-

kanta lägenheter är uthyrda. En ny indikator har införts för att beakta en kostnadsaspekt i boendet. Genom Nils Holgersson-rapporten jämförs alla kommuners genomsnittliga driftskostnader för sophämtning, vatten och avlopp, el och uppvärmning. Boendet i Söderhamn har låga driftskostnader och kostnadsläget fortsätter sjunka i förhållande till snittet i riket, från 89 % till 87 % år 2017.

▲ Infrastruktur

Målet för fokusområdet har uppnåtts. Området består av 2 indikatorer. Andelen hushåll med tillgång till bredband, 100 Mbit, ökar, men medborgarnas ökade nöjdhet med kommunikationer överstiger inte Statistiska centralbyråns, SCB:s, felmarginal mellan år 2015 och år 2017. Området får sammantaget bedömas som positivt.

▲ Näringsliv

Målet för fokusområdet har uppnåtts. Området består av 2 indikatorer som båda pekar på en positiv utveckling. Andelen invånare som bedöms vara företagsamma har ökat, även om det är en knapp förbättring. Företaget AB Syna granskar näringslivet i landets kommuner. Söderhamn förbättrar sin position från sjätte till andra plats i länet år 2017. Helhetsbedömningen är en positiv förändring.

▲ Attraktiv arbetsgivare

Målet för fokusområdet har uppnåtts. Området består av 6 indikatorer. Helhetsbedömningen är att området attraktiv arbetsgivare redovisar en positiv förändring. I samband med kommunens medarbetarenkät, vart annat år, framräknas kommunens resultat i Hållbart medarbetarengagemang. Index innefattar ledarskap, motivation och styrning. Kommunens resultat har förbättrats från 78 till 80, främst avseende styrning. I medarbetarenkäten ingår även en indikator i form av rekommendationsindex, om man kan rekommendera Söderhamns kommun som arbetsgivare. Resultatet är 6,4 på en tiogradig skala. Index får följas upp i samband med kommande medarbetarenkäter.

Medarbetarnas sjuktal, andel sjukfrånvaro av arbetstiden har försämrats från 7,6 % till 8 %. Däremot har frisktalet, andel medarbetare helt utan sjukfrånvaro under året ökat från 28 % till 29,5 % mellan år 2016 och år 2017.

Ytterligare en indikator i bedömningen av området attraktiv arbetsgivare är en ökad mångfald avseende kompetens, kultur, språk med mera. Genom ett balanstal mäts det om kommunen har lika stor andel utrikes

födda medarbetare som andelen utrikes födda invånare. Balanstalet har ökat från 0,6 till 0,7, vilket innebär att kommunens läge förbättrats mellan år 2015 och år 2016, men att det fortfarande inte är jämvikt, 1,0.

FINANSIELLA MÅL

Söderhamns kommun har tre finansiella mål som ska säkra en långsiktig ekonomi i balans: ett resultatmål, ett finansieringsmål samt ett soliditetsmål.

Resultatmål

Att kommunens resultat i högkonjunktur bör uppgå till 20 miljoner eller 1,4 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, vilket med nuvarande bedömning kring konjunkturutvecklingen innebär 15 miljoner per år.

	Bokslut
(mkr)	2017
Redovisat resultat	-29,3
Finansiellt mål under perioden	15,0
Skillnad mot målet	-44,3

Kommunen uppnår inte sitt resultatmål för perioden. Skillnaden mot målet beror huvudsakligen på inanspråktagande av tidigare års öronmärkta medel -50,5 miljoner (-13,2 miljoner) samt från årets negativa nämndresultat med -58,5 miljoner (+16,8 miljoner).

Investeringsmål

Att investeringar i första hand och långsiktigt ska ske med egna medel dock kan det under budgetperioden accepteras att låna upp till 325 miljoner.

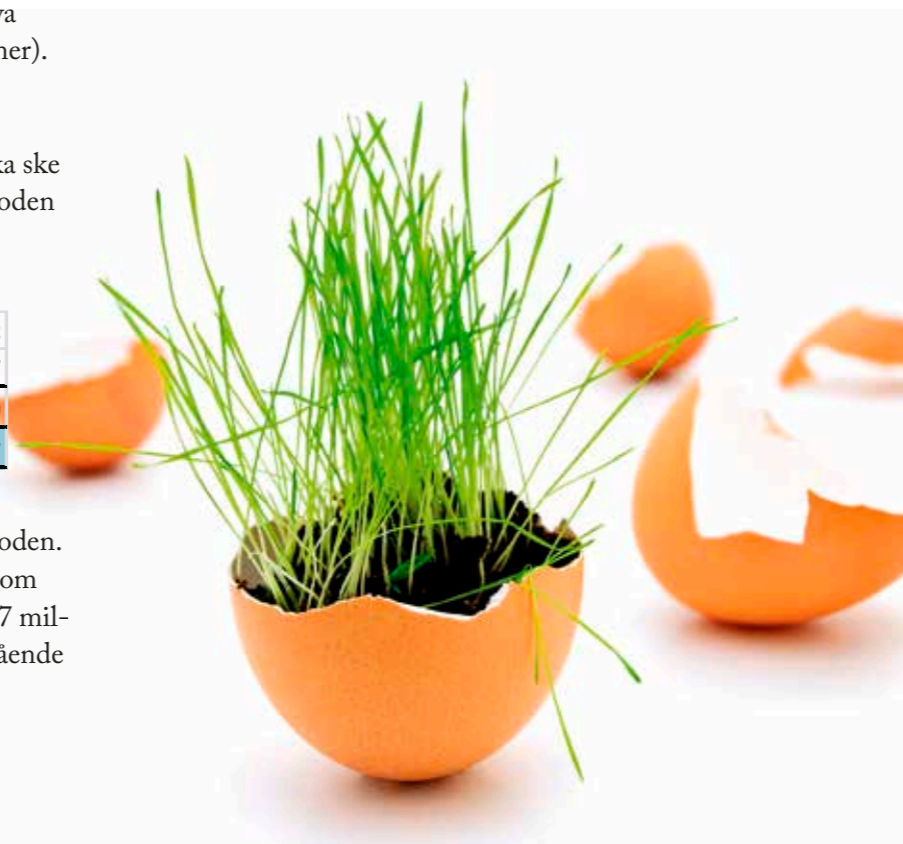
	Bokslut
(mkr)	2017
Finansiellt mål	325,0
Förändring av låneskuld från 2015	-18,7

Kommunen uppnår sitt investeringsmål för perioden. Kommunens upplåning exklusive upplåningen som sker genom internbanken har minskat med -18,7 miljoner (-24,0 miljoner) från budgetperiodens ingående värden från år 2016.

Soliditetsmål

Att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen långsiktigt ska stärkas.

	Bokslut
(procentenheter)	2017
Soliditet utfall 2015	-6,77%
Soliditet utfall 2017	4,97%
Förändring soliditet från 2015	11,74%

Finansiell analys

BUDGETUPPFÖLJNING & RESULTATUTVECKLING

Budgetuppföljning

I Söderhamns kommun tas det inför varje år en rambudget. Denna rambudget kompletteras under räkenskapsåret med tilläggsbudgetbeslut vilka tillsammans utgör en totalbudget.

Kommunen hade en rambudget med 18,6 miljoner (12,4 miljoner), under året har tilläggsbudgetposter beslutats med -65,4 miljoner (-15,7 miljoner) vilket givit en totalbudget med -46,8 miljoner (-3,3 miljoner). Dom större tilläggsbudgetposterna är avsättning för framtida tjänstepensioner -33,7 miljoner samt satsning på "50 jobben" med -5,2 miljoner. Vidare finns det i anspråktagande resultatbalansering med -14,8 miljoner där den framstående posten är medel till Hälsinglands utbildningsförbund för att hantera flyktingsituationen med -8,8 miljoner. Ur den sociala investeringsfonden har det nyttjats -11,6 miljoner. Nämndernas rambudget uppgick till -1 379,1 miljoner (-1 348,0 miljoner) och tilläggsbudget besluten till -106,8 miljoner (-56,0 miljoner) vilket givit en totalbudget med -1 485,9 miljoner (-1 403,9 miljoner).

Det ackumulerade utfallet är -29,3 miljoner (+67,3 miljoner) vilket avviker med +17,5 miljoner mot totalbudgeten (+70,5 miljoner). För nämnderna är utfallet -1 544,4 miljoner (-1 387,1 miljoner) vilket avviker med -58,5 miljoner (-16,8 miljoner) från totalbudgeten. I utfallet finns större poster av engångskaraktär såsom avsättning till tjänstepensioner -33,7 miljoner, återföring av nedskrivning Faxeholmen +21,4 miljoner, utbetalning till Hälsinglands utbildningsförbund kopplat till flyktingsituationen -8,8 miljoner och arrangerandet av SM-veckan -7,9 miljoner.

Nämndernas negativa avvikelse härrör huvudsakligen från att intäkterna ökat i mindre omfattning än vad kostnaderna ökat. Det är tre nämnder som huvudsakligen förklarar den negativa avvikelsen.

Kultur och samhällsservicenämnden avviker med -14,3 miljoner (-0,2 miljoner) mot budget. Nämnden har effektiviseringsbehov från budgeten med -4,4 miljoner samt tillkommande effektiviseringskrav under

året med -1,9 miljoner. Till detta kommer uteblivna hyresintäkter med -2,3 miljoner, en utebliven beräknad ersättning för ramningen av Orrskärspiren -2,0 miljoner samt att beställningar för färdtjänst avvikit negativt med -2,2 miljoner. Vinterväghållningen som ekonomiskt behandlas separat har en positiv avvikelse med +1,3 miljoner. Men det ska då tillstrykas att rambudgeten för vinterväghållningen ökat inför verksamhetsåret med +3,0 miljoner. I avvikelserna finns också genomförandet av SM-veckan i början av året -7,6 miljoner, detta till följd av arenaanpassningar och snöbrist med påföljande snörtransporter. Kostavdelningen har en negativ avvikelse med -0,3 miljoner, Byggnadsavdelningen en negativ avvikelse med -0,4 miljoner och Städavdelningen en positiv avvikelse med +2,5 miljoner till följd av lägre kostnader för inköp och fler beställningar.

Omvårdnadsnämnden har en negativ avvikelse med -39,6 miljoner (-16,1 miljoner) mot budget. Det är områdena Vård- & omsorgsboende samt Hemtjänst som förklarar avvikelserna. Vård- & omsorgsboende avviker med -19,6 miljoner. I detta ligger tillkommande personalresurser med -7,9 miljoner, sjuklönekostnader som ökat med -1,3 miljoner, övertidskostnader med -3,6 miljoner, ökade bemanningsköp med -1,1 miljoner samt övriga driftskostnader -4,2 miljoner. Hemtjänsten avviker med -19,4 miljoner mot budget. I avvikelserna ligger att förväntad genomsnittid med brukare inte uppnås samtidigt som den totala tiden ökat -12,7 miljoner. Övertidskostnader avviker med -1,7 miljoner och sjuklönen med -2 miljoner. Övriga driftkostnader avviker med -2,1 miljoner. En första huvudsaklig anledning till dessa avvikelser är besvär i att hantera bytet av arbetstidsavtal från Avtal angående flexibel arbetstidförläggning, FIA, år 2016 till Huvudöverenskommelsen, HÖK, år 2017. En andra huvudsaklig anledning är en förändrad efterfrågan på vård och stöd där förändringen medför en större kostnadsbild.

Arbetsmarkands- och socialnämnden har en negativ budgetavvikelse med -17,3 miljoner (+11,5 miljoner). Huvudsakligen beror detta på uteblivna

budgeterade ersättningar för ensamkommande barn perioden april till juni år 2017, -10,9 miljoner. Den andra delen är att behovet av ekonomiskt bistånd ökar samtidigt som ersättningen minskar -6,3 miljoner. Bilpoolen har en negativ avvikelse med -0,4 miljoner och Bemanningenheten har en positiv avvikelse med +1,2 miljoner till följd av högt nyttjande av de beställande förvaltningarna.

Nämndernas negativa avvikelse vägs upp av positivt avvikelse mot budget med +76,0 miljoner (+53,7 miljoner) på poster som ej ligger fördelade till nämnderna. En del av detta är kopplat till den frysning av centrala medel som beslutades i april år 2017. Effekten blev att centrala projektmedel gav en positiv avvikelse med +7,3 miljoner, ej nyttjade medel från komponentavskrivningar +8,9 miljoner och ej fördelade schablonersättningar från Migrationsverket för kommunplacerade nyanlända med +12,3 miljoner.

Utöver frysningen gav flera andra poster tillsammans ett positivt netto mot budget. Övriga ej fördelade lönerevisionssmedel +8,2 miljoner, realisationsvinster +5,6 miljoner, centrala pensions- och lönekostnader +4,7 miljoner samt förväntade effektiviseringar i verksamheten -4,5 miljoner.

Skatterna uppvisar en negativ avvikelse med -7,8 miljoner men från det kommunala utjämningsystemet finns en positiv nettoavvikelse med +20,0 miljoner. Regeringsbidragen för flyktingsituationen blev dock lägre än väntat vilket gav en negativ avvikelse med -9,2 miljoner.

Dom finansiella posterna ligger bakom ett finansnetto med +32,6 miljoner mot budget. Återföring av nedskrivning av Faxeholmen +21,4 miljoner, utdelningar +2,9 miljoner, borgenssättningar +3,7 miljoner, återföring av nedskrivningar och ackord +3,9 miljoner.

Resultatutveckling

Kommunen redovisar ett negativt utfall -29,3 miljoner (+67,3 miljoner). Intäkterna har ökat med 36,1 miljoner (195,8 miljoner) från föregående år och

kostnaderna har ökat med 132,7 miljoner (151,9 miljoner). Ökning av bidrag med cirka 16 miljoner och ökning av kostnader med cirka 20 miljoner är kopplat till genomströmning av medel till Hälsinglands utbildningsförbund. Större poster av engångskaraktär som påverkar utfallet år 2017 är extra tjänstepensionsinlösen -33,7 miljoner, återföring av nedskrivning +21,4 miljoner, SM-veckan -7,9 miljoner, utbetalning till Hälsinglands utbildningsförbund med -8,6 miljoner för tillfälligt stöd till Svenska för invandrare (SFI) och introduktionsprogrammet.

Verksamhetens intäkter har minskat främst på grund av förändringar i de bidrag kommunen får. Arbetsmarknads- och socialnämnden får -51,4 miljoner mindre i bidrag från Migrationsverket då bidragen både ges i färre fall och i lägre omfattning sedan nya regler trätt i kraft från och med juli år 2017. Ökningar i bidragen finns istället för arbetsfrämjande arbete +16,0 miljoner och bland schablonersättningarna +12,3 miljoner.

Skatter och kommunalekonomisk utjämning har ökat med +33,5 miljoner respektive +12,9 miljoner. Detta för att befolkningen mellan år 2015 och år 2016 ökat. Vad gäller generella bidrag så fanns det integrationsmedel år 2016 med 68,8 miljoner och år 2017 ingick det regeringsbidrag på grund av flyktingsituationen med 44,2 miljoner, en minskning finns därav med -24,6 miljoner.

Kostnaderna för löner har ökat mest, med cirka 101 miljoner. Lönerevisionen år 2017 uppgår till cirka 21 miljoner under året. Omvårdnadsnämndens lönekostnader har ökat med -41,6 miljoner till följd av bland annat förändrat arbete utifrån utvecklingsplan, lönerevision och svårigheter i övergången till nytt arbetstidsavtal. Barn- och ungdomsnämndens lönekostnader ökade med -20,0 miljoner bestående av lönerevision, projekt och behovet att ta hand om flera barn och elever. Effekterna av dom extra pensionsinlösen som kommunen gjort under år 2016 och år 2017 är att kostnaderna ökat med cirka 25 miljoner.

Resultatbalanseringar

Söderhamns kommun tillämpar ett system med resultatbalansering. Det innebär att det överskott en nämnd har efter innevarande år kan tillgodoräknas med ett kommunfullmäktigebeslut följande år genom en budgetjustering. Totala budgetjusteringar på grund av resultatbalanseringar under år 2017 uppgår till 14,8

miljoner kronor (12,6 miljoner kronor). Speciellt för år 2017 var att kommunstyrelsen beslutade att nämndernas ianspråktagande av resultatbalanserade medel även skulle godkännas av kommunstyrelsen till följd av den vid tillfället rådande negativa resultatprognosen.

Nämnd (mkr)	Summa Beslut	Beslutsdatum	Syfte
Kommunstyrelsen	5,6 KS § 50	17-03-07	Pågående projekt från tidigare år
	0,2 KS § 50	17-03-07	Fortsatt implementering av styrnings- & ledningfilosofin
	0,6 KS § 50	17-03-07	Uppstart av Kundtjänst
	1,0 KS § 50	17-03-07	Förseiad installation av Switchar
	1,0 KS § 50	17-03-07	Satsning på förbättrad arbetsmiljö
	0,1 KS § 50	17-03-07	Finansiering av Tjänstemän i beredskap
	0,1 KS § 50	17-03-07	Näringslivssatsning på VågaViljaVäxa
	0,4 KS § 61	17-03-07	Finansiering av centrumvärd och ordningsvakter
	0,5 KS § 50	17-03-07	Resultatbalanseringar från 2016
	9,5		
Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	1,0 KUS § 45	17-05-29	Fördelning av idrottsmiljonen till berättigade föreningar
	0,6 KUS § 45	17-05-29	Ombudgetering av driftprojekt 2016
1,6			
Barn- och utbildningsnämnden	0,4 BUN § 136 och §32	15-12-16 och 16-03-21	Genomförande av miniprojekt i skolan
	0,1 BUN § 125	16-12-14	Stärka elevinflytandet
	0,4 BUN § 15	17-02-22	Förstärkning fritids
	1,7 BUN § 15	17-02-22	Förstärkning förskola
2,6			
Arbetsmarknads- och socialnämnden	1,2 ASN § 9	17-01-30	Utökning av personal på Bilpoolen
1,2			
Totalt	14,8		

Finansieringsverksamhet

Finansiella resultatposter

Söderhamns kommuns finansiella intäkter uppgår år 2017 till 43,4 miljoner, en ökning med 21,7 miljoner jämfört med år 2016. De finansiella intäkterna består i huvudsak av utdelning på aktier och andelar (2,9 miljoner), återföring av tidigare års nedskrivning avseende andelar i Faxeholmen AB (21,4 miljoner) och ränteintäkter från bolagen som ingår i kommunkoncernens gemensamma internbank (11,0 miljoner).

Söderhamns kommuns finansiella kostnader uppgår år 2017 till 13,4 miljoner, en ökning med 1,7 miljoner jämfört med år 2016. De finansiella kostnaderna består i huvudsak av räntekostnader avseende internbankens externa lån och ränteswappar (13,1 miljoner).

Söderhamns kommuns internbank

Söderhamns kommuns internbank hanterar kommunens samt de kommunala bolagens samlade låneverksamhet.

Under år 2017 har kommunens likvida medel i form av kassa/bank minskat med 3,3 miljoner, en förbättring jämfört med föregående år med 110,5 miljoner då kommunens likvida medel i form av kassa/bank minskade med 113,8 miljoner. 2017 års största förändringar består av händelser som haft både positiv och negativ påverkan på flödet.

De händelser som påverkat kassaflödet negativt är investeringar av materiella anläggningar med 158,4 miljoner, amortering av internbankens lån med 75 miljoner samt en ökning av internbankens utlåning till bolagen med 131 miljoner.

De händelser som påverkat kassaflödet positivt är att kommunens kortfristiga statsbidragsfordringar har minskat med 53,1 miljoner bland annat som en följd av migrationsverkets ändrade återsökningsregler som trädde i kraft andra halvåret år 2017, kommunens andelar i Agenta med 120 miljoner i bokfört värde såldes under året samt att nyupptagna lån i internbanken uppgick till sammanlagt 190 miljoner.

Kommunenkoncernens finansiella mellanhavanden

Enhet (mkr)	Ägd andel	Lån internbanken		Räntor internbanken		Borgensavgift	
		Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad
Kommunen		999,0	128,3	11,9	2,1	3,9	
Stadshuskoncernen	100%		288,5		1,7		1,8
Faxeholmen AB	100%		582,2		8,2		2,1
Summa koncernen		999,0	999,0	11,9	11,9	3,9	3,9

Finansiella skulder inklusive internbanken

Finansiella flöden, kassaflöde

I kassaflödesrapporten finns information om hur kommunen har finansierat sin verksamhet, om betalningsströmmar och investeringar. Analysen visar vad som hänt under året. Kassaflödesrapporten ger fördjupad kunskap om hur organisationen fungerar och visar hur organisationen utvecklas. Kassaflödesrapporten hämtar information både från resultat- och balansräkningar

Under år 2017 har kommunens likvida medel i form av kassa/bank minskat med 3,3 miljoner, en förbättring jämfört med föregående år med 110,5 miljoner då kommunens likvida medel i form av kassa/bank minskade med 113,8 miljoner. 2017 års största

förändringar består av händelser som haft både positiv och negativ påverkan på flödet.

De händelser som påverkat *kassaflödet* negativt är investeringar av materiella anläggningar med 158,4 miljoner, amortering av internbankens lån med 75 miljoner samt en ökning av internbankens utlåning till bolagen med 131 miljoner.

De händelser som påverkat *kassaflödet* positivt är att kommunens kortfristiga statsbidragsfordringar har minskat med 53,1 miljoner bland annat som en följd av migrationsverkets ändrade återsökningsregler som trädde i kraft andra halvåret år 2017, kommunens andelar i Agenta med 120 miljoner i bokfört värde såldes under året samt att nyupptagna lån i internbanken uppgick till sammanlagt 190 miljoner.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Underskott från enskilt räkenskapsår ska återställas inom de följande tre åren. Söderhamns kommun har inget ackumulerat underskott från tidigare år att återställa. Vad

underskottet uppgår till beräknas genom justeringar av vissa specifika poster i årets resultat. Ett syfte är att betalningsansvaret inte ska skjutas på framtiden.

	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen (mkr)	-29,3
Avgår realisationsvinster	5,6
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	21,4
Årets resultat efter balanskravsjustering	-56,3
Årets balanskravsresultat	-56,3

Utgångspunkten är att balanskravsresultatet om det är negativt ska återställas inom tre år. Det negativa balanskravsresultatet innehåller ett antal resultatposter som är upparbetade tidigare år och som varit ämnade

att användas under räkenskapsåret 2017. Dessa redan tidigare års intjänade poster ska inte behöva återställas kommande år med undantagshänvisning till synnerliga skäl.

	2017
Årets balanskravsresultat (mkr)	-56,3
Undantag synnerliga skäl - sysselsättningsåtgärder	5,2
Undantag synnerliga skäl - inlösen pensionsförmåner	33,7
Undantag synnerliga skäl - sastningar sociala investeringsfonden	11,6
Underskott att återställa inom tre år	-5,8

Underskottet som uppstått ska regleras med en tredjedel varje år under år 2018, år 2019 och år 2020.

TILLGÅNGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kommunens totala balansomslutning har ökat med cirka +75 miljoner (cirka +70 miljoner) men i detta ligger utökad in och utlåning via internbanken till koncernbolagen med cirka +130 miljoner (cirka +55 miljoner). Kommunens materiella anläggningstillgångar ökar från föregående år med cirka +120 miljoner (cirka +40 miljoner) till följd av en högre investeringstakt. Dom finansiella anläggningstillgångarna ökar med cirka +155 miljoner (cirka +55 miljoner) främst på grund av en högre utlåning via internbanken och det föranleder en ändring i skulderna med cirka +120 miljoner (cirka +0,5 miljoner) och minskning av kortfristiga fordringar med cirka -10 miljoner. I övrigt har kommunens upplåning ökat med cirka +5 miljoner, avbetalning av checkräkningskrediterna har gjorts med cirka -15 miljoner, leverantörsskulder har minskat med cirka -10 miljoner samt en återföring av nedskrivning har

gjorts med cirka +20 miljoner. Omsättningstillgångarna har minskat med cirka -190 miljoner (cirka -30 miljoner) exklusive förändring i internbankens omslutning. Fordringarna och kassan har minskat med cirka -70 miljoner (cirka -30 miljoner). Dock är den stora förändringen i omsättningstillgångarna att värdepapper med ett värde om cirka -120 miljoner avyttrats. Det egna kapitalet minskar som en följd av det negativa resultatet med cirka -30 miljoner (cirka +65 miljoner).

Investeringsverksamheten

Större investeringar (mkr)	Budget	Redovisat	Redovisat	Prognos	Avvikelse
	2017	2017	Totalt	Totalt	Totalt
Energitjänstprojekt (EPC)	-87,1	-37,3	-87,2	-137,0	0,0
Ombyggnation Stentägtsskolan	-82,0	-5,6	-7,3	-90,8	-7,1
Nybyggnation Bandyhall	-50,7	-58,0	-59,8	-59,8	-0,4
Ombyggnation Förvaltningshus	-28,9	-0,2	-0,2	-9,6	19,3
Service- och restaurangbyggnation Stenö	-22,0	-1,7	-1,7	-22,0	0,0
Reinvesteringar fastigheter 2017	-12,6	-10,6	-10,6	-12,6	0,0
Nybyggnation Stentägtsskolan modul	-12,2	-11,3	-11,3	-11,3	0,9
Reinvesteringar gator 2017	-11,5	-7,1	-7,1	-11,5	0,0
Om- och tillbyggnation Stentägens förskola	-9,7	-4,3	-4,3	-9,7	0,0
Markarbeten i Orrskärshamnen	-2,4	-0,1	-6,4	-8,8	0,0
Gång- och cykelbanor	-3,1	-0,3	-3,4	-6,2	0,0

Investeringstakten uppgår till 157,3 miljoner år 2017 mot 73,6 miljoner år 2016. Bakom ökningen ligger främst upprättandet av bandyhallen med 58,0 miljoner. Även projektering av Stentägtsskolan med 5,6 miljoner, Stentägtsskolan modul med 11,3 miljoner samt om- och nybyggnation av Stentägens förskola med 4,3 miljoner ligger bakom ökningen. Flera större investeringar fortsätter kommande år, bland annat Stentägtsskolan, Energitjänstprojektet och Ombyggnation förvaltningshus, vilket gör att den totala investeringsvolymen är högre, år 2017 är den 453,7 miljoner och år 2016 var volymen 322,9 miljoner.

Energitjänstprojekt, EPC, fortsätter inom fas två som är genomförandet. Indikationer finns på lägre energiförbrukning i de fastigheter där åtgärder genomförts, ingen eldningsolja används och ingen pelletsförbränning finns kvar som värmekälla i kommunens fastigheter.

För ombyggnation av Stentägtsskolan och projektering har entreprenör upphandlats och startbesked har erhållits. Ombyggnation av Stentägens förskola pågår och beräknas vara klart under andra kvartalet år 2018, budgeten har korrigerats i samband med upphandlingen. Nybyggnationen Stentägens modul ska avslutas under första kvartalet år 2018 och kommer att lämna ett överskott om cirka 0,9 miljoner, modulerna kommer att vara en viktig del i kommande anpassningar och större ombyggnationsprojekt.

En ny bandyhall byggdes under år 2017 på Hällåsen. Den 22 oktober 2017 var det premiärmatch mellan Broberg och Falun, där Broberg vann. Bandyhallen är gjord för 3 000 åskådare och har åtta handikapplatser. En negativ budgetprognos finns med 0,4 miljoner, projektet är inte avslutat.

Ombyggnation av Förvaltningshus beslutades under våren år 2017. Men projektets genomförande har ändrats för att skapa en bättre arbetsmiljö för medarbetarna och samtidigt kunna genomföra en större besparing. Budgeten har reducerats och den nya prognosen för genomförandet är 9,6 miljoner vilket är 19,3 miljoner lägre än den ursprungliga budgeten.

Service- och restaurangbyggnation Stenö har delvis genomförts under året. En äventyrsgolfbana har byggts, resterande tilldelade investeringsmedel kommer ej att nyttjas förens vetenskap finns om området kommer att arrenderas ut eller ligga kvar i

egen drift. Äventyrsgolfen invigdes 3 juni 2017 och har tolv banor. Temat för banorna är Söderhamns skärgård.

Reinvestering fastigheter och reinvestering gator år 2017 kom till som en följd av komponentavskrivning som tillämpas numera. Underhållsarbete som drivs i projektform för att underhålla våra byggnader och säkra våra gator. Ett av de större projekten som genomfördes under året var beläggningsarbete med vägen till Vågbro. Över- och underskott ombudgeteras. Ett överskott på cirka 2 miljoner förväntas att kunna ombudgeteras till år 2018 för reinvestering fastigheter och ett överskott med 4,4 miljoner ombudgeteras för reinvestering gator.

Under energiprojektet EPC har eldningsolja slutat att användas och ingen pelletsförbränning finns kvar som värmekälla i kommunens fastigheter.

Pensionsåtagande

Kommunens pensionsåtagande består av pensionsavsättningar med 57,3 miljoner (58,6 miljoner) och en ansvarsförbindelse bestående av intjänad tjänstepension till och med år 1997 med 592,7 miljoner (647,3 miljoner). Det totala pensionsåtagandet uppgår därmed till 650,0 miljoner (705,9 miljoner), det vill säga en minskning med 55,9 miljoner. Huvudorsaken till detta är en engångsbetalning med 33,7 miljoner kronor som gjorts

för att minska ansvarsförbindelsen. Inga av kommunens finansiella tillgångar är avsatta för finansieringen av pensionsåtagandet. Pensionsåtagandet hanteras genom dom årligt uppkomna kostnaderna. Detta betyder att kommunens återlåning uppgår till 100 %.

Eget kapital och öronmärkningar

Kommunens egna kapital motsvarar den del av alla kommunens tillgångar som finansieras av skatteintäkter. Annat kapital kan komma från exempelvis långivare som kommunen tagit lån av och leverantörer med fakturor som väntar på att bli betalda. Kommunens egna kapital har minskat under året med 29,3 miljoner (+67,3 miljoner). Kommunens öronmärkningar har minskat med 45,3 miljoner till följd av nyttjande av medel för dom olika ändamålen. Det finns

även medel som ska finansieras ur det egna kapitalet, sysselsättningsåtgärden 50-jobben som pågår under fyra års tid samt nämndernas möjligheter till användande av resultatbalanseringar. Kommunen har under året också fått ett underskott vilket måste återställas till det egna kapitalet under dom kommande tre åren. Pensionsförpliktelsen som inte redovisas i balansräkningen uppgår till 592,7 miljoner, vilket är en minskning med 54,6 miljoner från år 2016.

	2016	2017
Eget kapital (mkr)	678,6	649,3
- Varav öronmärkt sociala investeringsfonden	45,8	34,2
- Varav öronmärkt pensionsavsättning	35,0	1,3
- Varav öronmärkt integration	0,5	0,5
- Varav finansiering sysselsättningsåtgärder	15,6	10,4
- Varav finansiering resultatbalanseringar	7,4	34,9
- Eget kapital att återställa år 2017	0	5,8
Årets resultat	67,3	-29,3
- Årets öronmärkning sociala investeringsfonden	27,0	-
- Årets öronmärkning pensionsavsättningar	35,0	-
- Årets öronmärkning integration	0	-

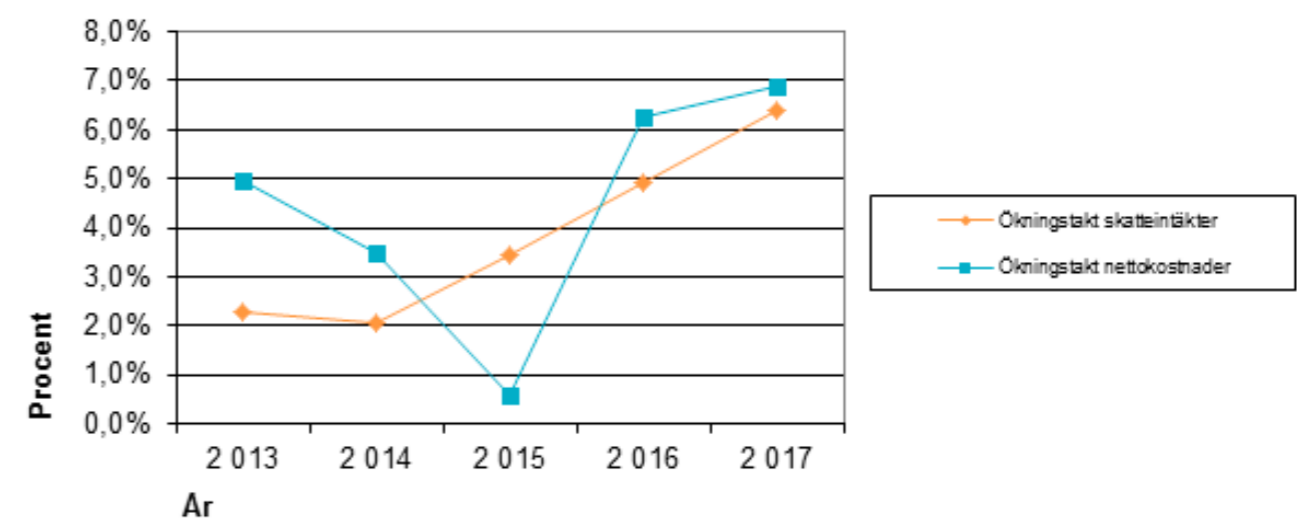
EKONOMISK STÄLLNING

Söderhamns kommun har en god finansiell ställning med en under åren starkt soliditet och oförändrad skattesats. Kommunen har vid årskiftet år 2017 år 2018 en svag likviditet. Även nettotillgångarna som kraftigt minskat under året ger orsak till att se över kommunens kort- och medellångsiktiga finansiering. Investeringsstakten har också ökat de senaste åren och finansiering via driften är inte möjligt då kommunen dras med underskott. Det finns möjligheter att låna medel utifrån kommunens finansiella mål för lån.

Finansieringen hittills har gått ut på att finna finansiering via avyttring av värdepapper.

Kommunen har samtidigt utmaningar med nämnder som har svårt att hålla budget. Nettokostnaderna ökar i högre takt än kommunens bidrag och skatteintäkter. Vidare förväntas demografiska förändringar de kommande åren att medföra annorlunda och ökade behov av kommunens verksamhet vilket kommer att sätta ökad press på nämnderna att hålla budget.

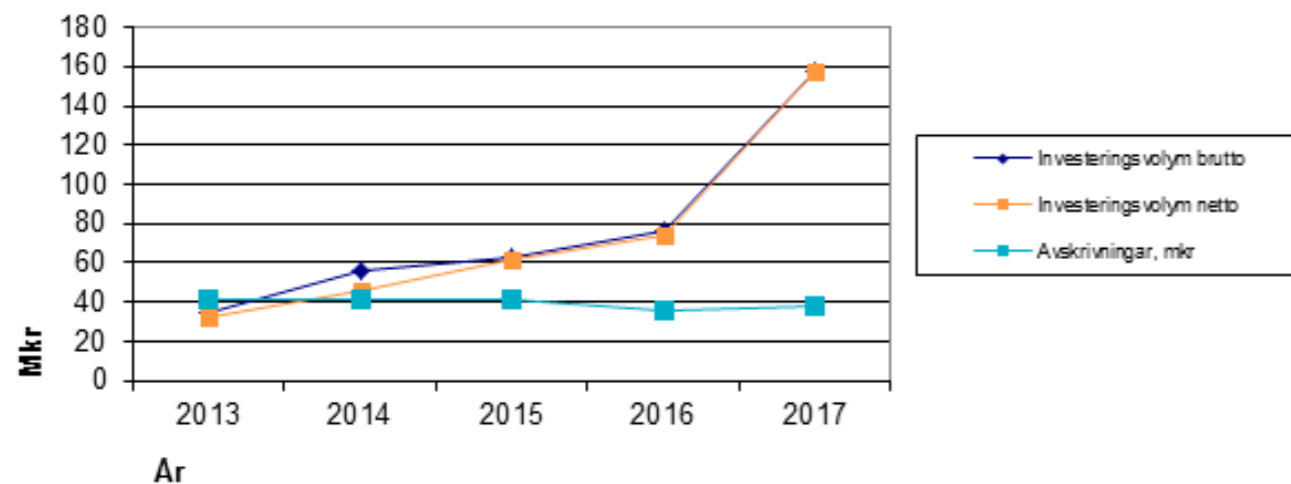
Skatte- och nettokostnadsutvecklingen 2013-2017

Nettokostnadsutvecklingen justerad för engångsposter såsom pensionsinlösen med 33,7 miljoner, utförandet av SM-veckan med 7,9 miljoner samt den uteblivna ersättningen för Orrskärspiren med 2,0 miljoner tyder på att kostnaderna ökar i högre omfattning +6,9 % (6,2

%) än i vilken skatteintäkterna och den kommunalekonomiska utjämnningen ökar +6,4 % (+4,9 %). Effekten av detta är att kommunens förmåga till självfinansiering minskar, att handlingsförmågan begränsas och att obalans i kommunens ekonomi uppstår.

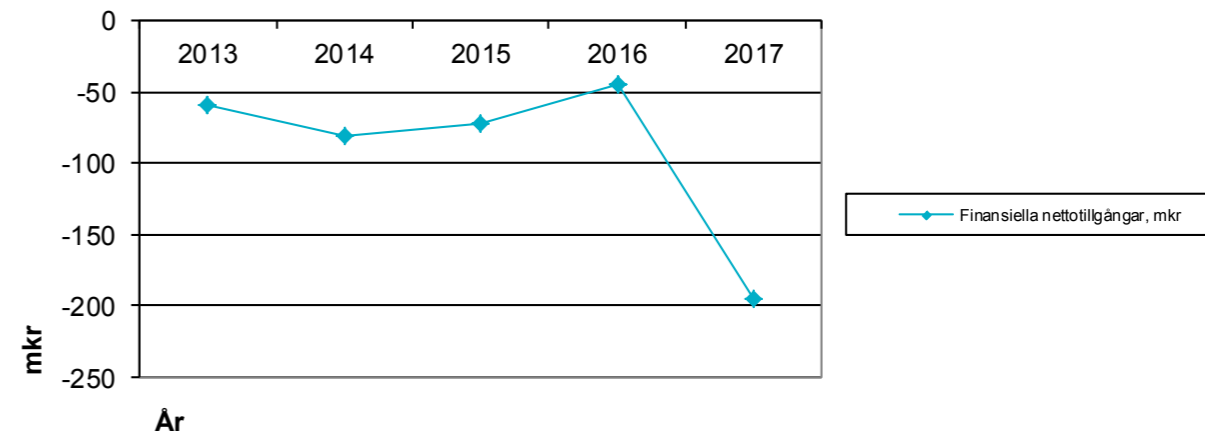
Investeringar

Kommunens nettoinvesteringar uppgick år 2017 till 157,4 miljoner och föregående år 74,0 miljoner. Högre investeringstakt ställer krav på likvid finansiering och

långsiktig ökad hantering av avskrivningskostnader. Avskrivningarna uppgår till 38,0 miljoner år 2017 och är högre än år 2016 (36,0 miljoner).

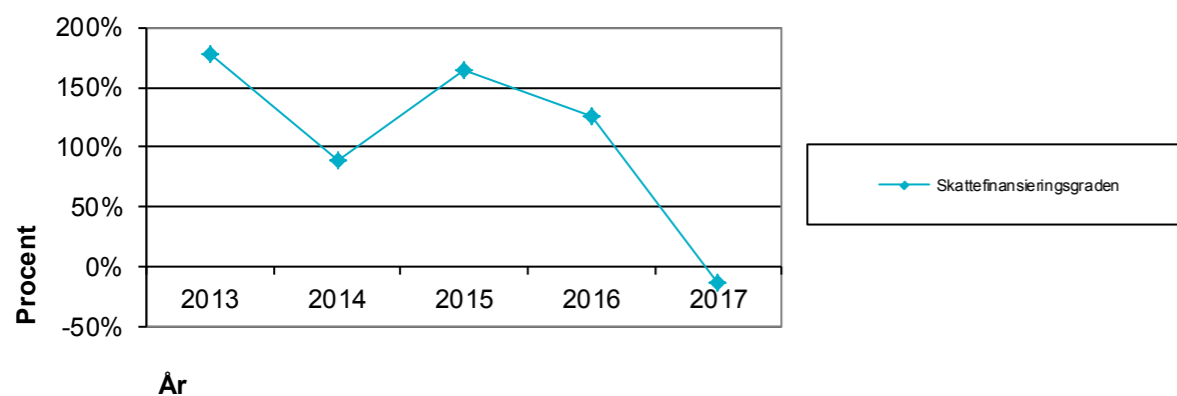
Finansiella nettotillgångar

Finansiella nettotillgångar är tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10 till 20 års sikt. Här ingår finansiella anläggningstillgångar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Måttet speglar vilken finansiell

handlingsberedskap som ligger mellan det kortsiktiga likviditetsmättet och det mer långsiktiga soliditetsmättet. Kommunens finansiella nettotillgångar försämrades under år 2017 med cirka -151 miljoner (+27 miljoner).

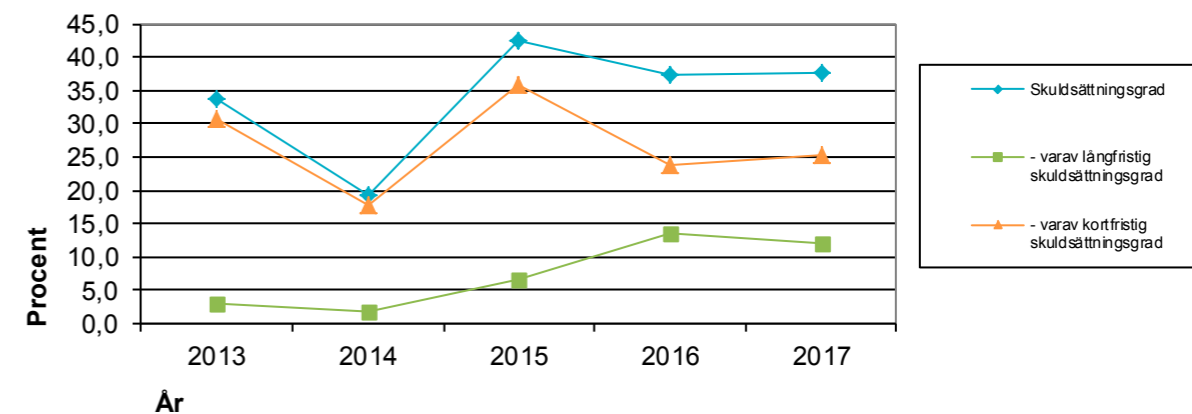
Skattefinansieringsgrad

Ett viktigt nyckeltal för investeringar är skattefinansieringsgraden. Den mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med skatteintäkter efter att den löpande driften är finansierad. En skattefinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året. Det innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar och att det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet stärks. Skattefinansieringsgraden år 2017 uppgår till -13,6 % och är lägre än år 2016 (126 %).

Kassa- och balanslikviditet visar förhållandet mellan kommunens omsättningstillgångar, banktillgodohavanden, kortfristiga fordringar, med mera) och kortfristiga skulder. Kassalikviditeten bör ligga mellan 60 och 80 procent, för att garantera att kommunen ur ett kort och medellångt perspektiv kan möta betalningstoppar. Förbättras likviditeten samtidigt som skuldsättningen sjunker, förbättrar kommunen sin finansiella handlingskraft. Kassa- och balanslikviditeten ligger år 2017 på 48,3 %, en minskning med 67,6 procentenheter jämfört med år 2016.

Skuldsättningsgrad

Kommunen har en internbank där kommunkoncernens totala upplåning hanteras. Vid beräkning av kommunens skulder har lån genom kommunens internbank till de kommunala bolagen exkluderats. Av kommunens totala tillgångar har cirka 37,6 procent finansierats med främmande kapital. Det brukar kallas för skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats.

Kommunens totala skulder är cirka 425 miljoner vid utgången av år 2017 (cirka 440 miljoner). Vid utgången av år 2017 var 32,3 procent av kommunens skulder långfristiga, en minskning med fyra procentenheter mot år 2016. De kortfristiga skulderna utgör 67,7 procent. Förändringen mellan åren är marginell.

Personalredovisning

Söderhamns kommun hade 2 212 (2 180) tillsvidareanställda den 31 december 2017.

Söderhamns kommun hade 2 212 (2 180) tillsvidareanställda den 31 december 2017. Av dessa är 83 % (83 %) kvinnor och 17 % (17 %) män. Antal årsarbetare var 2 562 (2 602) varav månadsavlönade visstidsanställda 193 (277) och timavlönade visstidsanställda var 211 (234). Antalet årsarbetare har minskat under året.

Medarbetarnas medelålder var 46,7 år (46,8 år) och har därmed fortsatt att sjunka under år 2017. Andelen medarbetare under 30 år är fortfarande få, 12,4 % (11,7 %), men har fortsatt att öka under år 2017. Andelen medarbetare som är 50 år och äldre är fortfarande hög, 48 % (47,4 %).

Medelsysselsättningsgraden är numera 96,2 % (95,9 %) och är därmed högre än år 2016.

Sjukfrånvaro uppdelad på kön 2017

Kön	Total sjukfrånvaro, procent	Långtidssjukfrånvaro, procent
Kvinnor	8,8 (8,1)	56,5 (54,9)
Män	5,3 (5,8)	44,3 (44,2)
Totalt	8,0 (7,6)	54,6 (53,1)

Den totala sjukfrånvaron har fortsatt öka under år 2017 från 7,6 % (6,9 %) till 8,0 % (7,6 %). Långtidssjukfrånvaron har ökat från 53,1 % (48,6 %) till 54,6 % (53,1 %) av den totala sjukfrånvaron.

Under hösten 2014 antogs riktlinjer gällande bisysslor i Söderhamns kommun. Förekomsten av bisysslor samt antal beslut om tillåtna och förbjudna bisysslor ska årligen redovisas i personalredovisningen. Under år 2017 har totalt 43 (7) beslut fattats om tillåtna bisysslor och ett beslut gällande förbjuden bisyssla.

Under år 2017 uppgår andelen tillsvidareanställda utan någon sjukfrånvaro till 30 % (28 %), medan andelen med 1 till 7 sjukdagar uppgår till 31 % (32 %) och andelen med 8 sjukdagar eller fler uppgår till 39 % (40 %).

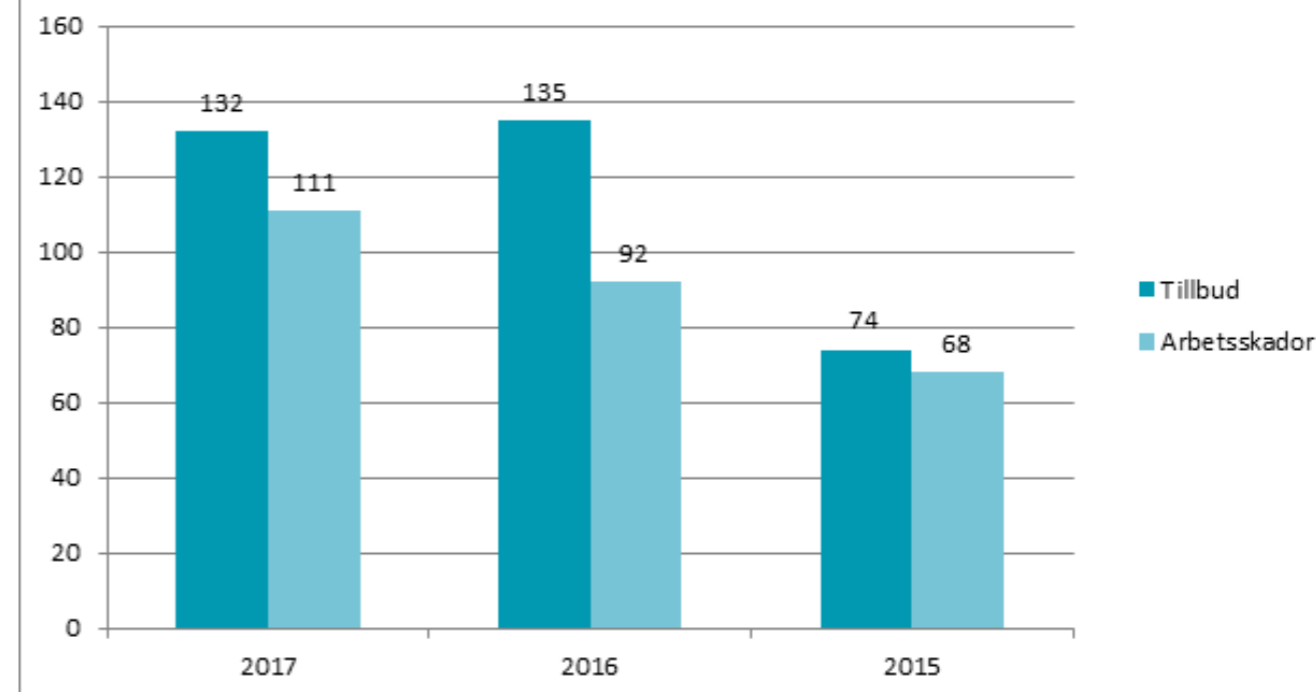
Nedan följer redovisning av sjukfrånvaron för Söderhamns kommun avseende perioden 1 januari - 31 december 2017. Redovisningen anges i två delar, dels per kön och dels i åldersintervall och anges i procent. Sjukfrånvaron uppdelas totalt och enbart långtidssjukfrånvaro. Med långtidssjukfrånvaro menas i detta sammanhang sammanhängande frånvaro mer än 60 dagar.

Sjukfrånvaro uppdelad på ålder 2017

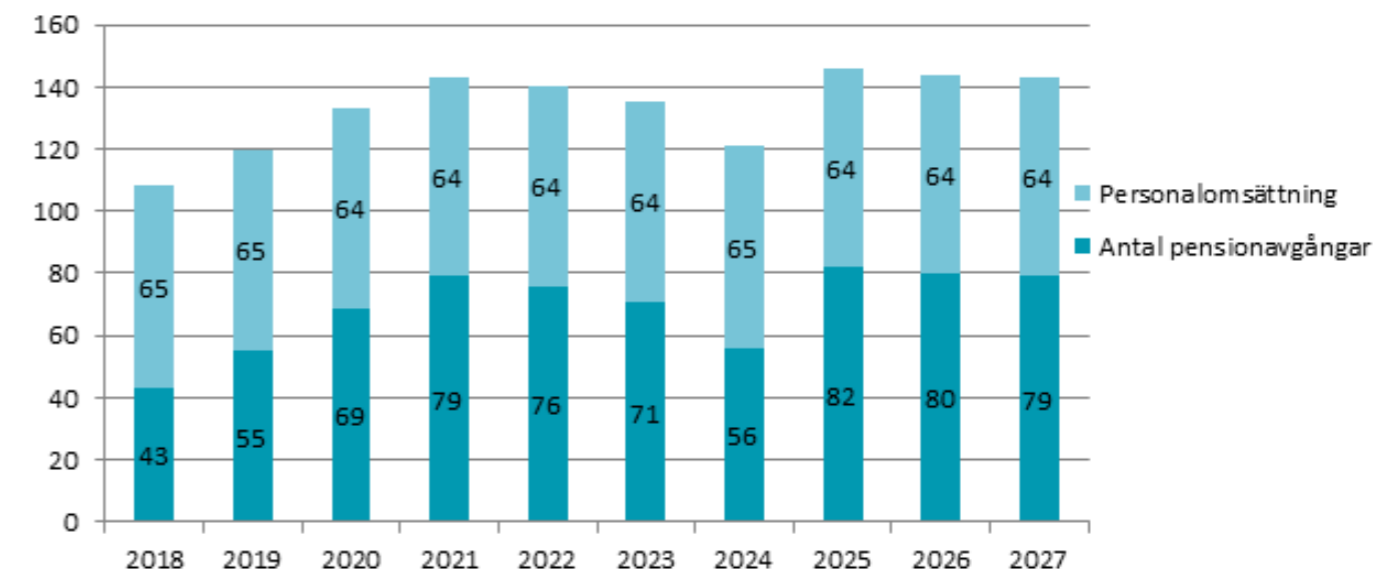
Åldersintervall	Total sjukfrånvaro, procent	Långtidssjukfrånvaro, procent
- 29 år	6,9 (6,6)	31,7 (27,8)
30- 49 år	7,9 (7,4)	58,6 (56,3)
50 år eller äldre	8,5 (8,1)	58,9 (58,4)
Totalt	8,0 (7,6)	54,6 (53,1)

Under år 2017 har 132 (92) arbetsskador och 111 (135) tillbud anmälts. Detta är en liten ökning gällande arbetsskador men nästan samma nivå på inrapporterade tillbud jämfört med år 2016. Dock går det att se en uppåtgående trend att arbetsskador ökar sedan år 2015. Andelen anmälda arbetsskador som lett till sjukskrivning är 20 % (21 %).

Antal tillbud/arbetsskador 2015-2017

Antal pensionsavgångar/personalomsättning år 2018-2027

Föregående diagram redovisar ett kalkylerat rekryteringsbehov utifrån förutsättningen att pensionsavgång sker vid 65 års ålder samt att den övriga personalomsättningen uppgår till 3 %.

Sjukfrånvaron fortsätter att utvecklas negativt inom framför allt de ”mjuka” förvaltningarna (omvårdnad, barn och utbildning samt arbetsmarknad och socialförvaltning). Det är kvinnor som står för hela den ökande trenden. Det är en utmaning som kommunen måste analysera orsakerna till och sätta in motåtgärder emot under kommande år.

Arbetsmiljöutbildning för skyddsombud och chefer har genomförts två gånger under år 2017 med stöd av Feelgood.

HR-enheten har under år 2017 förstärks med ytterligare en HR-konsult som jobbar mot barn- och utbildningsförvaltningen. Alla HR-konsulter jobbar med ett eget strategiskt fördjupningsområde med fokus på det koncernövergripande arbetet.

Satsningen på ledarutveckling som inleddes år 2016 har fortsatt under året och nya chefer i kommunen och bolagen genomgår en sex dagars utbildning med fokus på att bli bättre på att arbeta som ledare i den styr- och ledningsfilosofi som finns i kommunen. För att koordinera, entusiasmera och förmedla kunskap har kommunens ledare varit samlade till fyra ledardagar under året.

Det har under året tagits beslut om nya lönekriterier som har kommunens värdegrund som utgångspunkt. Vidare så har en process gällande uppdragsdialog, medarbetarsamtal och prestationsbedömning tagits fram. Samtliga chefer har under året genomgått utbildning i processen.

Kommunen noterar ett allt kärvare rekryteringsläge. En ökad konkurrens om kompetens och ett ökat behov och personalavgångar gör att det tillsammans uppstår en brist på kompetens och personal.

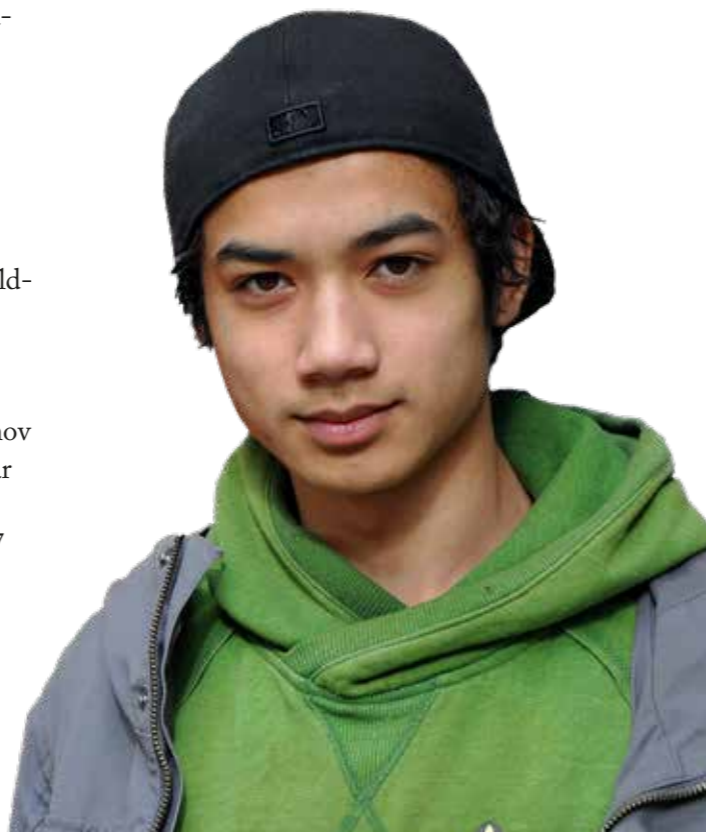
Rekryteringsbehovet är stort och under år 2017 har 600 (580) tillsvidare-, och visstidsanställningar utannonserats varav 152 (179) tjänster inom pedagogiskt arbete, 354 (205) tjänster inom hälso- och sjukvård och 48 (92) tjänster inom socialt arbete. Den minskade flyktingströmmen under året har påverkat rekryteringsbehovet jämfört med år 2016 inom flera områden.

Det finns fortfarande en nationell brist och därmed en ökad konkurrens på utbildade personer som visar sig inom flera områden. För att förbättra detta läge genomför HR-enheten egna aktiviteter och tillsammans med andra kommuner deltar medarbetarna på arbetsmarknadsdagar på högskolor och universitet liksom vid arbetsförmedlingens arrangemang. Riktade insatser görs för att marknadsföra kommunens yrken.

Individ- och familjeomsorgen har arbetat strategiskt med personalförsörjning och har nu inte lika hög grad av vakanta socialsekreterartjänster som tidigare år. Tillsammans med kommunikationsenheten har Söderhamns kommun profilerat sig på LinkedIn som ett steg i att vara en attraktiv arbetsgivare.

Under året har 46 (48) chefstjänster på olika nivåer utannonserats. Anledningen är förutom personalavgångar även organisationsförändringar inom vissa verksamheter.

Cirka 80 (85) ungdomar fick chansen att prova på en anställning år 2017. Ansökningsförfarande med mera liknar en vanlig anställning vilket tränar ungdomarna för ett kommande yrkesliv. Utifrån nuvarande och framtida rekryteringsbehov är det av vikt att inspirera ungdomarna till att utbilda sig.

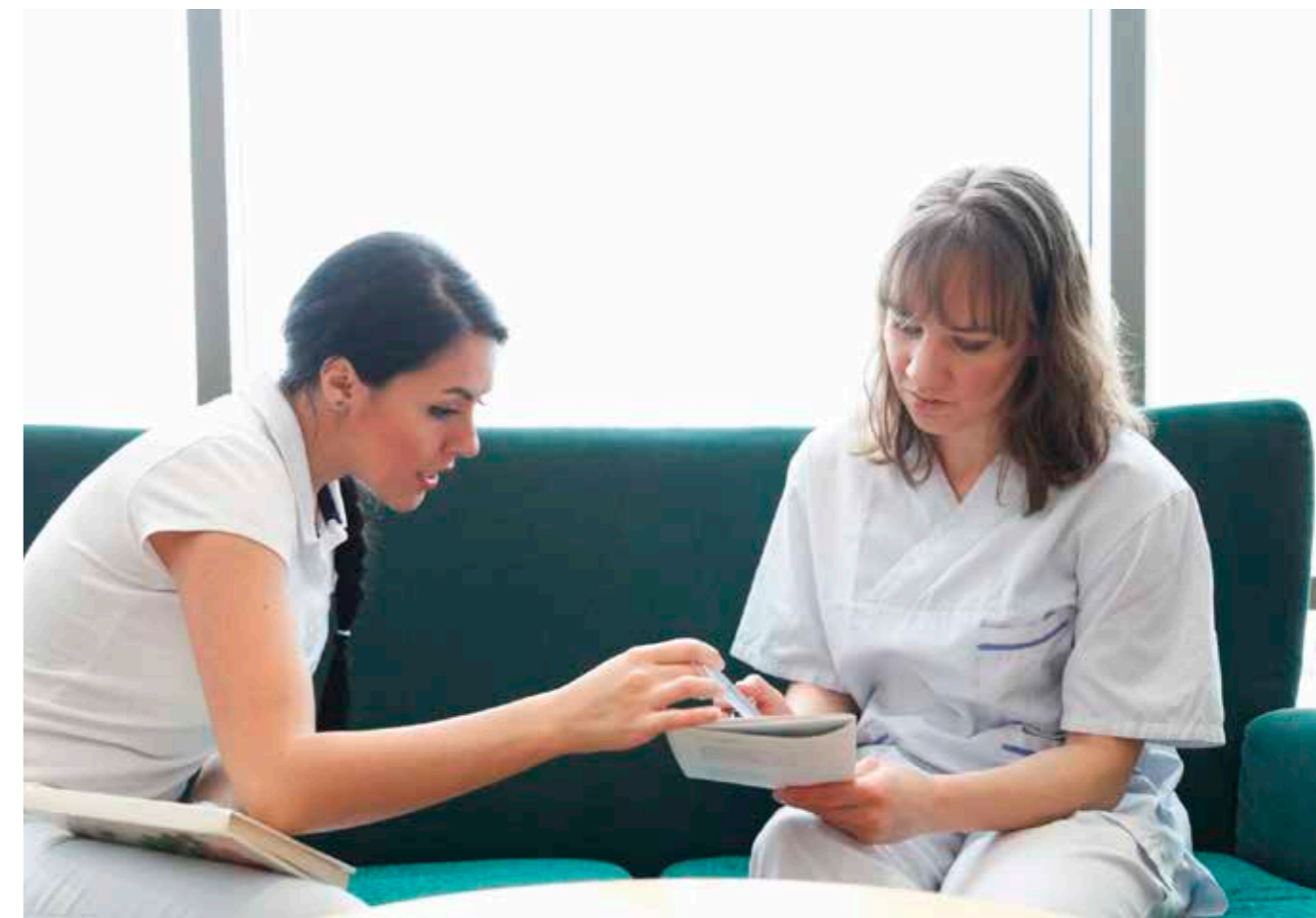
Personalredovisning, koncernen

Söderhamns kommunkoncern hade 2 600 stycken anställda den 31 december 2017. Av dessa är 77 % kvinnor och 23 % män. Antal årsarbetare var 2 932 stycken.

	Söderhamns kommun	Söderhamn stadshus AB (koncernen)	Faxeholmen AB	Hälsinglands utbildningsförbund (50%)	Söderhamns kommun koncern
Antal anställda	2 212	110	42	236	2 600
varav kvinnor	1 836 83%	18 16%	14 13%	146 62%	2 014 77%
varav män	376 17%	92 84%	28 25%	90 38%	586 23%
Antal årsarbetare	2 562	105	42	223	2 932
varav kvinnor		19	14	138	171
varav män		86	27	85	198
Sjukfrånvaro, totalt	8,8%	3,9%		3,8%	
varav kvinnor	8,0%	5,3%		5,1%	
varav män	5,8%	3,6%		1,6%	
Sjukfrånvaro, andel långtidsfrånvaro*	54,6%	50,3%		52,0%	
varav kvinnor	56,5%			57,0%	
varav män	44,3%			29,5%	

* Med långtidsfrånvaro avses frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Sjukfrånvaron varierar mellan 3,8 % till 8,8 %, underlag saknas för Faxeholmen AB. Söderhamns kommun har högst sjukfrånvaro med 8,8 %, och även högst andel långtidsfrånvaro, 54,6%, av den totala sjukfrånvaron.

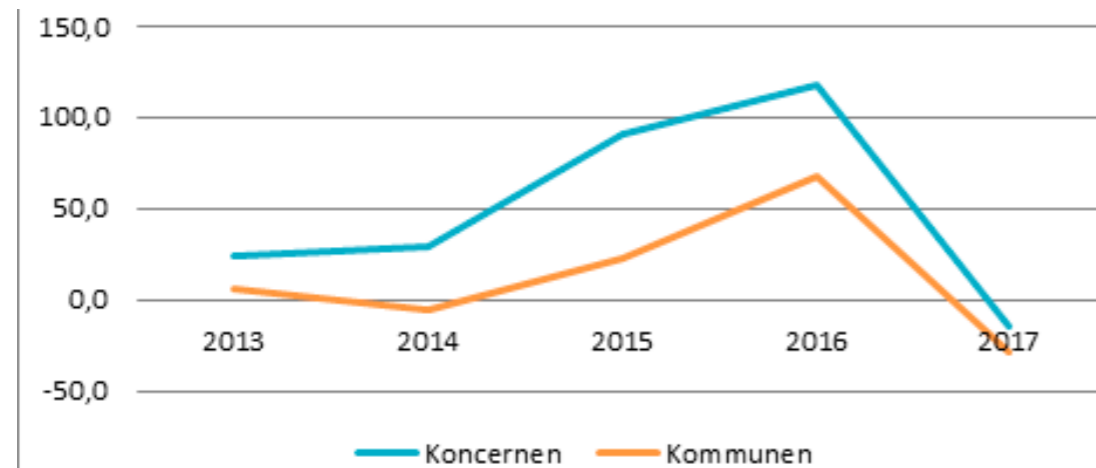
Kommunen noterar ett allt kärvare rekryteringsläge, under 2017 har kommunen utannonserat 354 tillsvidareanställningar inom hälso- och sjukvård.

Sammanställd redovisning

Kommunkoncernen redovisar ett negativt resultat med -14,7 miljoner (+117,9 miljoner fg år). Söderhamns kommuns redovisade förlust med -29,3 miljoner (-50,7 efter elimineringen i koncernen) beror till stor del på högre kostnader för nämnderna än budgeterat. Sö-

derhamn Stadshus ABs (koncernens) redovisade vinst med 33,7 miljoner beror till stor del på låga kostnader för värme- och elproduktion. Faxeholmen ABs redovisade vinst med 12,4 miljoner beror till stor del på högre intäkter beroende högre uthyrningsgrad.

Årets resultat Söderhamns kommunkoncern (belopp i mkr)

De fem senaste årens resultatutveckling för Söderhamns kommuns koncern redovisas ovan. De stora svängningarna mellan åren 2016 och 2017 på 132,6

miljoner beror till största del på att kommunens redovisade resultat har sjunkit med 96,6 miljoner mellan åren 2016 och 2017.

Nyckeltal koncernen

Miljoner kronor	Söderhamns kommun	Söderhamn stadshus AB (koncernen)	Faxeholmen AB	Hälsinglands utbildningsförbund (49%)	Kommunkoncernen
Omsättning	454,7	292,8	205,9	464,9	1 202,7
varav koncernintern	21,1	83,2	35,9	75,4	
Årets resultat (sista raden)	-29,3	26,3	8,7	-0,4	
Återföring eliminerad post	-21,4				-16,1
varav koncernintern	0,0	0,0	0,0	0,0	
Resultat efter finansiella poster	-29,3	33,7	12,4	-0,4	-5,0
Återföring eliminerad post	-21,4				
varav koncernintern	0,0	0,0	0,0	0,0	
Eget kapital	649,2	201,7	188,2	6,3	927,1
varav koncernintern	51,5		66,8		
Balansomslutning	2 005,7	753,3	827,5	70,2	2 621,2
varav koncernintern			1 035,5		
Soliditet exkl ansvarsförbindelsen (%)	0,6	26,8	22,7	8,9	
Investeringar	157,4	84,9	146,0	1,6	389,9
Långfristig skuld	1 008,7	403,3	582,2	0,9	1 136,4
varav koncernintern	0,0	276,5	582,2	0,0	

Koncerninterna förhållanden

Årets försäljningar och inköp, exklusive finansiella intäkter och kostnader, inom kommunkoncernen uppgår till 215,6 miljoner (212,1 miljoner 2016-12-31), av dessa står kommunen för 21,1 miljoner (24,7 miljoner 2016-12-31), Söderhamns stadshuskoncern för 83,2 miljoner (80,8 miljoner 2016-12-31), Faxeholmen för

35,9 miljoner (34,7 miljoner 2016-12-31) och Hälsinglands utbildningsförbund för 75,4 miljoner (71,9 miljoner 2016-12-31). I tabellen nedan visas de största posterna samt de som avser kommunkoncernens internbank.

Miljoner kronor	Inflytande	Koncernintern omsättning, de största posterna						Interkommunal ersättning	
		IT-kostnader		Lokalhyror		Fjärrvärme		Intäkt	Kostnad
		Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad		
Kommunen		3,3	20,1	34,4		11,9		21,8	
Stadshuskoncernen	100%	28,7	3,3	0,0	34,6				
Faxeholmen AB	100%		0,1	34,4		22,4			
Hälsingl utb förbund	49%		8,5	0,0	0,3		21,8		
Summa		32,0	32,0	34,4	34,4	34,6	34,6	21,8	21,8

Räkenskaper

Driftredovisning

Miljoner koronor	Utfall 2017	Ram- budget 2017	Total- budget 2017	Budget- avvikelse 2017	Utfall 2016
Nämnder					
Kommunfullmäktige	-3,5	-3,3	-3,4	-0,1	-3,6
Revisionen	-1,5	-1,5	-1,5	0,0	-1,4
Kommunstyrelsen	-240,0	-221,3	-245,5	5,5	-216,4
Överförmyndarnämnden	-1,9	-2,2	-2,2	0,2	-1,4
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- o samhällsservicenämnden	-135,9	-108,9	-119,8	-16,1	-129,9
<i>Kostavdelning</i>	-0,3	0,0	0,0	-0,3	-1,6
<i>Städavdelning</i>	2,5	0,0	0,0	2,5	-1,4
<i>Byggnadsavdelningen</i>	-0,4	0,0	0,0	-0,4	10,1
Bygg- och miljönämnden	-11,8	-14,4	-14,5	2,7	-9,9
Barn- och utbildningsnämnden	-429,3	-396,8	-433,5	4,2	-401,8
Arbetsmarknads o socialnämnden	-152,2	-125,4	-134,2	-18,0	-108,7
<i>Bilpoolen</i>	-2,1	-0,5	-1,7	-0,4	-1,0
<i>Bemanningen</i>	1,2	0,0	0,0	1,2	0,3
Omvårdnadsnämnden	-569,2	-504,9	-529,7	-39,6	-520,3
Summa nämnder	-1 544,4	-1 379,1	-1 485,9	-58,5	-1 387,1
Projekt- och utvecklingsmedel mm	0,5	-16,3	-8,3	8,8	-1,6
Övriga verksamhetskostnader	-8,2	-74,3	-32,9	24,7	-18,4
Verksamhetens nettokostnader	-1 552,1	-1 469,8	-1 527,1	-25,0	-1 407,1
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	1 513,7	1 510,7	1 510,7	3,0	1 465,0
Demografijustering	0,0	-20,3	5,4	-5,4	0,0
Finansiella intäkter	22,4	17,9	15,1	7,3	21,7
Finansiella kostnader	-13,2	-20,0	-17,1	3,9	-12,3
Ej fördelade schablonersättningar	12,3	0,0	0,0	12,3	0,0
Tjänstepensionsförsäkring lösen	-33,7	0,0	-33,7	0,0	0,0
Återföring av nedskrivning Faxeholmen	21,4	0,0	0,0	21,4	0,0
Resultat före extraordinära kostnader	-29,3	18,6	-46,8	17,5	67,3
Årets resultat	-29,3	18,6	-46,8	17,5	67,3

Investeringsverksamhet

Miljoner kronor	Investerings- utgifter 2017	Investerings- intäkter 2017	Redovisat 2017	Total- budget 2017	Avvikelse 2017
Kommunstyrelsen	-1,7	0,0	-1,7	-3,1	1,4
Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	-155,0	0,5	-154,5	-353,1	198,6
Barn- och utbildningsnämnden	-0,2	0,0	-0,2	-1,9	1,7
Omvårdnadsnämnden	-0,9	0,0	-0,9	-2,2	1,3
Summa investeringar fördelat på nämnder	-157,8	0,5	-157,3	-360,3	203,0
Ej nämndsfordelad investeringar	0,0	0,0	0,0	-14,2	14,2
Summa investeringar	-157,8	0,5	-157,3	-374,5	217,2
Miljoner kronor	Budget	Redovisat	Prognos	Budget- avvikelse	
	Total	Total	Total	Total	
Kommunstyrelsen	-6,6	-5,1	-6,2	0,4	
Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden	-436,0	-230,7	-423,4	12,6	
Barn- och utbildningsnämnden	-1,9	-0,2	-0,8	1,1	
Omvårdnadsnämnden	-9,1	-1,1	-9,1	0,0	
Summa investeringar fördelat på nämnder	-453,6	-237,1	-439,5	14,1	
Ej nämndsfordelad investeringar	-14,2	0,0	-14,2	0,0	
Summa investeringar	-467,8	-237,1	-453,7	14,1	

Resultaträkning

Miljoner	Not	Kommun	Kommun	Koncern	Koncern
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2016-12-31
Verksamhetens intäkter	1,9	454,7	465,7	983,4	968,5
Verksamhetens kostnader	2,9	-1 995,8	-1 869,3	-2 384,8	-2 225,2
Avskrivningar	3,9	-38,0	-36,0	-111,1	-109,1
Verksamhetens nettokostnader		-1 579,0	-1 439,6	-1 512,4	-1 365,8
Skatteintäkter	4	1 080,1	1 046,6	1 080,1	1 046,6
Generella statsbidrag och utjämning	5,9	439,5	450,3	439,5	450,3
Finansiella intäkter	6,9	43,4	21,7	8,7	9,6
Finansiella kostnader	7	-13,4	-11,7	-19,6	-19,3
Resultat före extraordinära poster		-29,3	67,3	-3,7	121,3
Extraordinära intäkter	8	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	8	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på årets resultat		0,0	0,0	-11,0	-3,4
Årets resultat		-29,3	67,3	-14,7	117,9

Balansräkning

Miljoner kronor	Not	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella					
anläggningstillgångar	10	0,0	0,0	0,5	0,6
Materiella					
anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, tekniska					
anläggningar	11	820,0	721,3	1 953,8	1 705,5
Maskiner och inventarier	11	41,4	37,2	150,5	122,5
Pågående nyanläggningar	11	42,9	26,8	152,7	137,6
Finansiella					
anläggningstillgångar	12	962,5	807,3	55,1	49,8
Summa					
anläggningstillgångar		1 866,8	1 592,6	2 312,5	2 016,0
BIDRAG TILL STATLIG					
INFRASTRUKTUR	13	0,0	0,0	0,0	0,0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd mm	14	0,2	0,2	2,9	2,9
Fordringar	9,15	129,5	202,7	200,1	283,2
Kortfristiga placeringar	16	1,0	120,2	1,0	120,2
Kassa och bank	17	8,3	16,2	104,7	84,1
Summa					
omsättningstillgångar		139,0	339,3	308,7	490,4
SUMMA TILLGÅNGAR		2 005,7	1 931,8	2 621,1	2 506,4

Miljoner kronor	Not	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
EGET KAPITAL					
Eget kapital	18	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		-29,3	67,3	-14,7	117,9
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		678,6	611,3	941,8	823,9
Summa eget kapital		649,2	678,6	927,1	941,8
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner och					
liknande förpliktelser	19	57,5	58,6	68,1	67,8
Andra avsättningar	20	1,8	3,2	85,9	79,5
Summa avsättningar		59,3	61,9	154,0	147,3
SKULDER					
Långfristiga skulder	21	1 008,7	898,6	1 135,9	1 001,8
Kortfristiga skulder	22	288,5	292,8	404,1	415,4
Summa skulder		1 297,2	1 191,4	1 540,0	1 417,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
		2 005,7	1 931,8	2 621,1	2 506,4
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga					
säkerheter	23	0,0	0,0	0,0	0,0
Ansvarsförbindelser		705,4	760,0	596,6	651,2
Pensionsförpliktelser som inte					
tagits upp bland skulderna					
eller avsättningarna	24	592,7	647,3	592,7	647,3
Övriga ansvarsförbindelser	25	112,6	112,7	3,9	4,0
Leasing	26	0,0	0,0	0,0	0,0

Kassaflödesrapport

Miljoner kronor	Not	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-29,3	67,3	-16,1	117,9
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	19, 20	2,6	0,8	2,6	8,7
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	6,6	30,0	92,3	96,9
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		-20,2	97,4	78,8	223,5
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	15	73,2	-70,2	81,8	-94,2
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga placeringar	16	119,3	-3,8	119,3	-3,8
Ökning (-)/minskning (+) förråd och varulager	14	-0,1	0,0	-0,1	0,1
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	22	-4,2	-124,4	22,0	-107,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten		167,9	-101,0	301,7	17,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	-0,8
Investering i materiella anläggningstillgångar	28	-158,4	-76,6	-404,4	-251,3
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	28	0,4	4,3	0,4	4,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	29	5,6	4,8	6,0	5,7
Investering i finansiella tillgångar	30	0,0	0,0	21,2	-0,3
Försäljning av finansiella tillgångar				0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-152,5	-67,5	-377,0	-242,4
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	31	190,0	185,7	190,2	185,3
Amortering av skuld	31	-75,0	-75,0	-75,0	-75,0
Ökning av långfristiga fordringar		-133,7	-56,0	-14,7	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-18,7	54,7	100,4	110,3
Årets kassaflöde		-3,3	-113,8	25,2	-114,3
Likvida medel vid årets början		2,6	116,4	70,5	184,8
Likvida medel vid årets slut		-0,7	2,6	95,7	70,5

Noter

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	49,1	40,8	51,5	77,0
Taxor och avgifter	37,6	40,6	244,6	194,5
Hyror och arrenden	68,3	69,0	237,5	230,7
Bidrag	287,2	305,0	428,2	445,5
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	5,4	5,3	31,3	31,2
Exploateringsintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisationsvinster	5,6	4,5	5,6	4,5
Försäkringsersättningar	0,0	0,4	0,0	0,4
Övriga intäkter	1,6	0,1	-14,9	-15,2
Summa verksamhetens intäkter	454,7	465,7	983,8	968,5
<i>I verksamhetens intäkter för kommunen ingår jämförelsestörande intäkter med 9,7 mkr år 2017 och 68,8 mkr år 2016, se not 9.</i>				
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-1 185,8	-1 109,4	-1 390,1	-1 295,0
Pensionskostnader	-106,6	-73,0	-112,3	-93,2
därför försäkringslösning IPR	-7,9	-7,9	-7,9	0,0
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-6,8	-7,6	-77,6	-7,6
Bränsle energi och vatten	-34,9	-36,6	14,1	-109,5
Köp av huvudverksamhet	-340,1	-346,6	-420,9	-237,5
Lokal- och markkostnader	-65,4	-62,4	-71,5	-59,1
Hyra/leasing	-18,7	-11,3	-18,7	
Övriga tjänster	-65,2	-42,2	-65,5	-59,2
Lämnade bidrag	-69,7	-69,1	-69,7	-70,2
Realisationsförluster och utrangeringar	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4
Bolagsskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	-102,1	-102,8	-139,8	-293,6
Summa verksamhetens kostnader	-1 995,8	-1 869,2	-2 352,4	-2 225,2
<i>I verksamhetens kostnader för kommunen ingår jämförelsestörande kostnader med 48,4 mkr år 2017, se not 9.</i>				
Not 3 Avskrivningar				
Avskrivningar immateriella tillgångar	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Avskrivningar byggnader och	-31,4	-29,6	-87,8	-84,7
Avskrivning maskiner och inventarier	-6,6	-6,4	-24,6	-18,1
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-5,9
Summa avskrivningar	-38,0	-36,0	-112,5	-108,8

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	1 084,0	1 050,8	1 084,0	1 050,8
Preliminär slutavräkning innevarande	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Slutavräkningsdifferens föregående år	1,4	1,1	1,4	1,1
Summa skatteintäkter	1 080,1	1 046,6	1 080,1	1 046,6

Not 5 Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Inkomstutjämningsbidrag	300,1	278,8	300,1	278,8
Kommunal skatteutjämningsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag för LSS-utjämningsbidrag	44,0	42,7	44,0	42,7
Kostnadsutjämningsbidrag	1,2	11,9	1,2	11,9
Regleringsbidrag / kostnad	-0,3	-0,9	-0,3	-0,9
Fastighetsavgift	49,3	48,9	49,3	48,9
Övriga generella bidrag	45,2	68,8	45,2	68,8
Summa generella statsbidrag och utjämningsbidrag	439,5	450,3	439,5	450,3

I de övriga generella bidragen 2016 för kommunkoncernen ingår jämförelsestörande poster på 68,8 miljoner kronor, se not 9.

Not 6 Finansiella intäkter	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Utdelning på aktier och andelar	2,9	3,1	3,0	4,1
Ränteintäkter internbanken	11,0	11,6	0,0	0,0
Ränteintäkter övriga	0,6	0,4	1,0	0,8
Övriga finansiella intäkter	29,1	6,6	4,7	4,7
Summa finansiella intäkter	43,4	21,7	8,7	9,6

Not 7 Finansiella kostnader	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Räntekostnader internbanken inklusive säkringsinstrument	-13,1	-13,5	-13,0	-10,7
varav räntekostnader	-15,3	-13,5	-14,7	-10,7
Räntekostnader övriga	0,1	0,2	-6,0	-8,3
Ränta på pensionsavsättningar	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Övriga finansiella kostnader	-0,4	2,3	-0,5	0,5
Summa finansiella kostnader	-13,4	-11,7	-19,6	-19,3

Not 8 Extraordinära poster
Inga extraordinära poster finns för kommunen eller kommunkoncernen under år 2016 och år 2017.

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 9 Jämförelsestörande poster				
Intäkter				
Extrainbetalning statsbidrag				
Migrationsverket del av 74,5 mkr (12/13 år 2016)	0,0	68,8	0,0	68,8
SM-veckan	4,5	0,0	4,5	0,0
Återbokning befarad kundförlust	1,2	0,0	1,2	0,0
Samkraft AB i likvidation, slutlig utbetalning	2,8	0,0	2,8	0,0
Agenta, reavinst försäljning andelar	1,2	0,0	1,2	0,0
Kostnader				
SM-veckan	-12,4	0,0	-12,4	0,0
Försäkringsförlust piren Orrskär	-2,0	0,0	-2,0	0,0
Partiell inlösen av pensionsförmåner via försäkring	-33,7	0,0	-33,7	0,0
Agenta, reavinst försäljning andelar	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Upplupen intäkt				
Återbetalning elskatt NÄRA	-	-	-5,8	8,3
Nedskrivning anläggningstillgångar				
Återföring av nedskrivning	21,4	0,0	0,00	-5,8
Summa jämförelsestörande poster	-17,2	68,8	-44,4	71,3

Not 10 Immateriella tillgångar	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete				
Anskaffningsvärde	-	-	0,8	0,8
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-0,3	-0,2
Ackumulerade nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Bokfört värde	-	-	0,5	0,6
Avskrivningstid	-	-	5 år	5 år

Immateriella tillgångar	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Redovisat värde vid årets början	-	-	0,6	0,0
Årets investeringar	-	-	0,0	0,8
Utrangeringar och avyttringar	-	-	0,0	0,0
Årets nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Återförda nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-	-	-0,2	-0,2
Övriga förändringar	-	-	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	-	-	0,5	0,6

Miljoner kronor

	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
--	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

Mark, byggnader och tekniska

Anskaffningsvärde	1 615,1	1 484,9	3 827,6	3 494,2
Ackumulerade avskrivningar	-719,5	-688,0	-1 570,1	-1 482,5
Ackumulerade uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	-0,1
Ackumulerade nedskrivningar	-75,7	-75,7	-303,6	-306,2
Bokfört värde	820,0	721,3	1 953,8	1 705,4
<i>Avskrivningstider</i>	<i>0 - 100 år</i>	<i>0 - 100 år</i>	<i>0 - 100 år</i>	<i>0 - 100 år</i>

Skillnader i redovisningsprincip gällande uppskrivningar av materiella tillgångar mellan kommunen och företagen, se avsnittet redovisningsprinciper.

Maskiner och inventarier, totalt

Anskaffningsvärde	96,4	87,9	291,9	251,9
Ackumulerade avskrivningar	-55,0	-50,7	-137,9	-125,6
Ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-3,5	-3,7
Bokfört värde	41,4	37,2	150,5	122,5
<i>Avskrivningstider</i>	<i>3 - 25 år</i>	<i>3 - 25 år</i>		

Mark, byggnader och tekniska

Redovisat värde vid årets början	721,3	683,0	1 705,5	1 638,0
Investeringar	130,4	68,4	298,3	89,1
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-0,2	-0,5	-1,1	-0,6
Uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-5,8
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-31,5	-29,6	-87,7	-82,9
Avskrivning på uppskrivet belopp	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	0,0	38,8	67,5
Övriga förändringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	820,0	721,3	1 953,8	1 705,5

Miljoner kronor

	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
--	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Maskiner och inventarier

Redovisat värde vid årets början	37,2	35,1	122,5	104,1
Investeringar	8,8	8,2	51,5	42,1
Redovisat värde av avyttringar och uttrangerade anläggningstillgångar	-0,4	0,0	-1,0	-0,1
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-3,7
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-4,2	-6,4	-20,8	-20,2
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	0,3	-1,8	0,4
Redovisat värde vid årets slut	41,4	37,2	150,5	122,5

Pågående arbeten

Redovisat värde vid årets början	26,8	26,3	137,6	84,6
Investeringar	18,8	0,0	165,1	120,1
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-2,7	0,4	-150,0	-67,2
Redovisat värde vid årets slut	42,9	26,8	152,7	137,6

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar i koncerninterna företag

företag	60,5	39,1	9,0	9,0
Söderhamns Stadshus AB	19,0	19,0	9,0	9,0
Faxeholmen AB	41,5	41,5	0,0	0,0
värdereglering avgår med	0,0	-21,4	0,0	0,0

Aktier och andelar i övriga företag

därav företag med andelar över 0,05 mkr (2016 års belopp)	28,5	28,5	30,2	30,2
Kommuninvest ek förening, 5 000 000	5,0	5,0	5,0	5,0
Söderhamns Stuveri AB, 116 442 kr	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommuninvest, insatskapital 22 910 400 kr	22,9	22,9	22,9	22,9
Inköp Gävleborg, 363 214 kr	0,4	0,4	0,4	0,4
Andel i SABO Byggnadsförsäkring AB, 50 000 kr	-	-	0,1	0,1
Gävle Energisystem AB, 1 250 000 kr	-	-	1,3	1,3
Norrskan AB, 297 000 kr	-	-	0,4	0,4

Internbankens fordran på de bolag som ingår i kommunkoncernen

ingår i kommunkoncernen	870,7	739,7	0,0	0,0
Faxeholmen AB	582,2	482,2	-	-
Söderhamns Stadshus AB	13,0	14,0	-	-
Söderhamn NÄRA AB	275,5	243,5	-	-

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Övriga långfristiga fordringar	2,7	0,0	15,9	10,6
Lån till föreningar i Söderhamns	2,7	0,0	2,7	0,0
Uppskjutna skattefordringar	-	-	12,1	9,8
Innestående återbäringsmedel HBV	-	-	0,2	0,2
Övriga långfristiga fordringar	-	-	-	-
Stadshuskoncernen	-	-	0,9	0,6
Redovisat värde vid årets slut	962,5	807,3	55,1	49,9

Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur

Inget bidrag till statlig infrastruktur finns i kommunen eller kommunkoncernen under år 2016 och år 2017.

Not 14 Förråd mm

Tomtmark för försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
Förråd	0,2	0,1	0,2	0,1
Olja i tank	0,0	0,0	0,0	0,1
Bränsle Söderhamn Stadshus AB	0,0	0,0	2,6	2,6
Utsläppsrätter Söderhamns Stadshus	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	0,2	0,2	2,9	2,9

Not 15 Fordringar

Kundfordringar	16,8	20,7	42,3	49,9
Statsbidragsfordringar	13,4	66,5	13,4	66,5
Skattefordringar	7,9	18,3	11,4	24,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	90,7	83,6	129,3	125,7
Övriga kortfristiga fordringar	0,7	13,5	3,7	16,4
Redovisat värde vid årets slut	129,5	202,7	200,1	283,2

I de förutbetalda kostnaderna och upplupna intäkterna 2016 för kommunkoncernen ingår jämförelsestörande poster på 8,3 miljoner kronor, se not 9.

Not 16 Kortfristiga placeringar

Telge Energi AB deposition	1,0	0,9	1,0	0,9
Agenta, Alternativa räntor klass B	0,0	119,3	0,0	119,3
Redovisat värde vid årets slut	1,0	120,2	1,0	120,2

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Marknadsvärden				
Telge Energi AB deposition	2,4	2,4	2,4	2,4
Agenta, Alternativa räntor klass A	0,0	50,8	0,0	50,8
Agenta, Alternativa räntor klass B	0,0	68,5	0,0	68,5
Marknadsvärde vid årets slut	2,4	121,7	2,4	121,7
Not 17 Kassa och bank				
Kassa	0,0	0,0	0,1	0,1
Swedbank				
Kommunens andel av koncernkonto i Swedbank	5,2	11,8	5,2	11,8
Koncernbolagens andel av koncernkonto i Swedbank	-	-	95,8	67,8
Övriga banker	3,1	4,4	3,6	4,4
Redovisat värde vid årets slut	8,3	16,2	104,7	84,1

Kommunen har en outnyttjad checkkredit på 116,0 miljoner kronor vid bokslutstillfället.

Not 18 Eget kapital

Ingående balans	678,6	611,3	941,8	893,5
Övriga förändringar	0,0	0,0	0,0	-69,7
Årets resultat	-29,3	67,3	-16,1	117,9
<i>därav öronmärkning sociala investeringsfonden</i>	<i>45,8</i>	<i>18,8</i>	<i>45,8</i>	<i>18,8</i>
<i>varav årets öronmärkning</i>	<i>27,0</i>	<i>18,0</i>	<i>27,0</i>	<i>18,0</i>
<i>därav öronmärkning pensionsavsättningar*</i>	<i>35,0</i>	<i>8,0</i>	<i>35,0</i>	<i>8,0</i>
<i>varav årets öronmärkning</i>	<i>35,0</i>	<i>4,0</i>	<i>35,0</i>	<i>4,0</i>
<i>därav öronmärkning integration</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>
<i>varav årets öronmärkning</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,0</i>	<i>0,5</i>
Utgående balans	649,2	678,6	927,1	941,8

*Pensionsavsättning (inklusive löneskatt) har under 2016 gjorts med 8,0 miljoner kronor och under 2017 med 33,7 miljoner kronor.

Miljoner kronor

	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
--	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förplikelser

Specifikation - Avsatt till pensioner

Särskild avtals/ålderspension	0,3	0,9		
Förmånsbestämd/kompl pension	34,2	34,0		
Ålderspension	9,4	10,1		
Livränta	0,7	0,6		
Förtoendevalda	0,5	0,3		
Pension till efterlevande	1,1	1,3		
Summa pensioner	46,3	47,2		
Löneskatt	11,2	11,4		
Summa avsatt till pensioner	57,5	58,6		

Antal visstidsförordnanden

Politiker	36	34		
Tjänstemän	1	4		

Avsatt till pensioner

Ingående avsättning	58,6	59,2	67,8	67,1
Nya förpliktelser under året	2,3	3,5	3,5	4,6
varav				
Nyintjänad pension	1,4	3,2	2,3	3,8
Ränte och basbeloppsuppräknings	1,2	0,5	1,3	0,5
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension till efterlevande	0,0	0,4	0,1	0,4
Övrig post	-0,3	-0,6	-0,3	-0,6
Årets utbetalningar	-3,2	-3,9	-3,2	-3,9
Förändring av löneskatt	-0,2	-0,2	0,1	0,0
Summa avsatt till pensioner	57,5	58,6	68,2	67,8

Aktualiseringsgrad 95% 91%

Not 20 Övriga avsättningar

Avsatt för sanering/återställande av fastighet*

Redovisat värde vid årets början	1,8	1,9	1,8	1,9
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	1,8	1,8	1,8	1,8

Avsättningen avser Söderhamns kommuns kostnader för sanering/återställande av fastighet.

Miljoner kronor

	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
--	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Avsatt för uppskjuten skatteskuld***

Redovisat värde vid årets början	-	-	65,7	58,0
Nya avsättningar	-	-	4,7	7,7
lanspråktaga avsättningar	-	-	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	0,0	0,0
Utgående avsättning	-	-	70,4	65,7

Avsättningen avser uppskjuten skatteskuld för Söderhamn Stadshus AB uppgående till 70,4 (65,7) miljoner avseende koncernmässiga övervärden på inventarier, verktyg och installationer samt överavskrivning i dotterbolagen.

Avsättning för återställningskostnader****

Redovisat värde vid årets början	-	-	10,6	11,7
Nya avsättningar	-	-	0,3	0,2
lanspråktaga avsättningar	-	-	-0,1	-1,3
Outnyttjade belopp som återförts	-	-	0,0	0,0
Utgående avsättning	-	-	10,7	10,6

Avsättningen avser avsättning för återställande av deponi för Söderhamn Stadshus AB

Utanhed

Hyresåtaganden för nedlagd skola 2017 (Utanhed) 30 månader	-	-	0,2	0,0
Minskning av avsättningen, 5 månadshyror juli-nov	-	-	0,0	0,0
Korrigerad av avsättning pga hyresökning 2018-2019	-	-	0,0	0,0
Återbokning pga ny hyresgäst på Utanhed fr o m dec 2018	-	-	-0,2	0,0
Utgående avsättning	-	-	0,0	0,0

Avsättningen avser Hälsinglands utbildningsförbunds avsättning för hyresåtaganden för nedlagd skola.

Avvecklingskostnader personal

Vindkraftsutbildning

Beräknad kostnad för avgångsvederlag (sept-nov 2018)	-	-	0,1	0,0
Beräknad kostnad för omställningsfond t o m 65 år (juli 2021)	-	-	0,4	0,0
Korrigerad kostnad för omställningsfond t o m 65 år (juli 2022)	-	-	0,2	0,0
Avgår utbetalt avgångsvederlag	-	-	-0,1	0,0
Utgående avsättning	-	-	0,6	0,0

Avsättningen avser Hälsinglands utbildningsförbunds avsättning för avvecklingskostnader personal.

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Hyresåtaganden för omstrukturering Heden 2018				
YH-utbildningen plan 3 hus 116 fr feb	-	-	0,5	0,0
Lärcentra plan 2 hus 116 fr juli 2018	-	-	0,3	0,0
Gymnasieskolan hus 114, 118, 120 och del av plan 1 hus 116 fr juli 2018	-	-	1,6	0,0
Utgående avsättning	-	-	2,4	0,0
<i>Avsättningen avser Hälsinglands utbildningsförbunds avsättning för hyresåtaganden för omstrukturering Heden.</i>				
Avsättning avgångsvederlag	0,0	1,4	0,0	1,4
Summa Övriga avsättningar	1,8	3,2	85,9	79,5
Not 21 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	-999,0	-888,6	-1 091,4	-980,9
varav Internbankens	-999,0	-875,0	-999,0	-875,0
varav räntesäkrat via derivat	523,0	423,0	523,0	423,0
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag	-9,7	-10,0	-9,7	-10,0
återstående antal år (vägt snitt)	17 år	18 år	17 år	18 år
Anläggningsavgifter VA	-	-	-34,8	-10,9
återstående antal år (vägt snitt)	-	-	36 år	32 år
Summa förutbetalda intäkter	-9,7	-10,0	-44,5	-20,9
Summa långfristiga skulder	-1 008,7	-898,6	-1 135,9	-1 001,8
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut, internbanken				
Genomsnittlig ränta inklusive säkringsinstrument	1,40%	1,87%	1,40%	1,87%
Genomsnittlig ränta exklusive säkringsinstrument	-0,09%	0,19%	-0,09%	0,19%
Säkringsinstrumentens verkliga värde	-65,5	-72,0	-65,5	-72,0
Genomsnittlig räntebindningstid	3,9 år	3,3 år	3,9 år	3,3 år
Lån som förfaller inom				
1 år	290,0	815,0	290,0	815,0
2-3 år	400,0	60,0	400,0	60,0
3-5 år	300,0	0,0	300,0	0,0
Summa 1-5 år	990,0	875,0	990,0	875,0

Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år.

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut, övriga				
Genomsnittlig ränta	-	-	-0,13%	-0,19%
Genomsnittlig räntebindningstid	-	-	0,21 år	0,20 år
Lån som förfaller inom				
1 år	-	-	0,0	0,0
2-3 år	-	-	-92,0	-92,0
3-5 år	-	-	0,0	0,0
Summa 1-5 år	0,0	0,0	-92,0	-92,0
<i>Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid</i>				
Uppgifter om långfristig leasingsskuld				
Lån som förfaller inom				
1 år	-	-	0,0	0,0
2-3 år	-	-	-0,4	-0,2
3-5 år	-	-	0,0	-0,1
Summa 1-5 år	0,0	0,0	-0,4	-0,3

Not 22 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder				
	-	-	-0,1	-0,1
Leverantörsskulder	-69,5	-80,5	-109,4	-122,3
Skulder till staten	-34,1	-30,5	-38,3	-37,9
därav Moms och punktskatter	-1,0	-2,1	-1,1	-2,1
därav Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	-17,3	-19,3	-21,4	-23,4
Övriga kortfristiga skulder	-0,9	-1,0	-15,1	-17,6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-184,1	-180,7	-241,2	-237,5
Summa kortfristiga skulder	-288,5	-292,8	-404,1	-415,4

Not 23 Panter och därmed jämförliga säkerheter
Inga panter och därmed jämförliga säkerheter finns.

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 24 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna				
Ingående ansvarsförbindelse	520,9	556,2	520,9	556,2
Aktualisering	-3,3	-1,4	-3,3	-1,4
Ränteuppräknig	5,2	5,5	5,2	5,5
Basbeloppsuppräknig	9,7	2,1	9,7	2,1
Ändringar av försäkringstekniska	-	-	0,0	0,0
Övrig post	-26,5	-14,8	-26,5	-14,8
Årest utbetalningar	-28,9	-26,8	-28,9	-26,8
Summa pensionsförpliktelser	477,0	520,9	477,0	520,9
Löneskatt	115,7	126,4	115,7	126,4
Utgående ansvarsförbindelse	592,7	647,3	592,7	647,3

Söderhamns kommun har i september 2006 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Söderhamns kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 484 mkr (346 091 mkr per 2016-12-31) och totala tillgångar till 349 244 mkr (338 153 mkr per 2016-12-31). Söderhamns kommuns andel (0,35%) av de totala förpliktelserna 2017-12-31 uppgick till 1 194 mkr (1 222 mkr 2016-12-31) och andelen (0,35%) av de totala tillgångarna uppgick till 1 217 mkr (1 194 mkr per 2016-12-31).

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 25 Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden				
Kommunala ansvarsåtaganden för egna hem och småhus i bostadsrättsform				
SBAB	0,6	0,6	0,6	0,6
Boverket	0,0	0,0	0,0	0,0
Söderhamn Stadshus AB	92,0	92,0	0,0	0,0
Kommunalförbundet Södra Hälsingland	3,0	3,0	3,0	3,0
Borgensförbindelse Länstyrelsen avseende deponi Långtå	17,0	17,0	0,0	0,0
Faxeholmens borgensåtagande avseende Fastigo	0,0	0,0	0,3	0,3
Summa borgensåtaganden	112,6	112,7	3,9	4,0

Not 26 Leasing
Ingen ansvarsförbindelser finns avseende finansiell leasing under 2016 eller 2017 för kommunen eller kommunkoncernen.

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 27 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar				
anläggningstillgångar	38,0	36,0	112,5	109,0
Nedskrivning kortfristiga placeringar och finansiella tillgångar	-1,1	-2,5	-1,1	-2,5
Återföring nedskrivning finanseilla anläggningstillgångar	-21,4	-	-21,4	-
Avsatt till pensioner	-	-	1,2	0,0
Övriga avsättningar	-	-	3,0	0,0
Aktivering investeringsbidrag	-0,7	-	-0,7	0,0
Realisationsvinster	-5,6	-4,5	-5,6	-4,5
Realisationsförluster	0,5	0,4	0,5	0,4
Bolagens skatt på årets resultat	0,0	0,0	6,0	3,4
Årets upplösning av investeringsbidrag	-0,3	0,4	-0,3	0,4
Justeringspost	-2,9	0,2	-1,9	-9,3
Summa ej rörelsekapitalpåverkande	6,6	30,0	92,3	96,9

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 28 Investering i materiella tillgångar				
Mark, byggnader och tekniska varav investeringsbidrag	130,4	68,4	295,6	89,1
Maskiner och inventarier	8,8	8,2	51,5	42,1
Pågående arbeten	18,8	0,0	56,9	120,1
Summa Investering i materiella tillgångar	158,0	76,6	404,1	251,3

Miljoner kronor	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Not 29 Försäljning av materiella tillgångar				
Mark, byggnader och tekniska	5,6	4,8	6,0	5,7
Maskiner och inventarier	-	-	-	-
Summa Försäljning av materiella	5,6	4,8	6,0	5,7
Not 30 Investering i finansiella				
Kommunen	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Inera AB (ett SKL Företag AB)</i> <i>anskaffat maj 2017, 42 500 kr</i>	0,0	-	0,0	-
Söderhamn Stadshus AB			0,2	0,3
Summa Investering i finansiella	0,0	0,0	0,3	0,3
Not 31 Nyupptagna lån och Amortering av skuld				
Årets nyupptagna lån	190,0	185,7	190,2	185,3
Årets likvida amortering	-75,0	-75,0	-75,0	-75,0
Summa	115,0	110,7	115,2	110,3

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Under år 2017 blev ett verkställt beslut år 2016 avseende tilläggsbudget till Arbetsmarkans- och socialnämnden om 12 miljoner överklagat och upphävt. Ett nytt beslut med samma innebörd har tagits under år 2017 och ingen effekt finns på räkenskaper.

Rättelse av ej korrekt redovisade återvunna kundfordringar har genomförts räkenskapsåret 2017. Summan uppgår till 1,2 miljoner och påverkar resultatet positivt samt ökar tillgångarna med motsvarande belopp. Rättelsen avser perioden år 2011 till år 2017. Beloppet år 2016 uppgår till 0,2 miljoner och rättelse av 2016 års jämförelsesiffror med hänvisning till det låga beloppet är inte motiverat.

Jämförelsestörande poster

För jämförelsestörande poster enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, RKR, 3.1 lämnas upplysning i not med en resultatpåverkande effekt med 45 prisbasbelopp eller mer för år 2017.

Intäkter

Redovisning av skatteintäkter

Skatteintäkterna periodiseras och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av de skattskyldiga. Den prognos på skatteavräkningen som branschorganisationen Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) lämnar i december varje år används vid beräkningen av årets skatteintäkter.

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag har netto redovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare.

Redovisning av statsbidrag

Statsbidrag där utbetalning sker i efterskott tas upp som fordran, upplupen intäkt, i den period som prestationen utförts. Icke prestationsbaserade bidrag intäktsförs i sin helhet även om nedlagda kostnader inte motsvarar bidragets storlek för den period som bidraget avser. Upplupen intäkt avseende schablonbidragen ”Ersättning för etableringsinsatser och introduktion för nyanlända personer” och ”Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd” har inte bokats upp för den inbetalning som avser perioden december 2017, vilken har betalats in till kommunen under januari år 2018.

Redovisning av finansiella intäkter

Söderhamns kommun har en internbank som hanterar hela kommunkoncernens låneverksamhet. I ränteintäkter redovisas även de ränteintäkter som belöper på de förmedlade lånen till de koncerninterna bolagen.

År 2017 återfördes en nedskrivning på 21,4 miljoner som bokfördes år 2004. Återföringen förändrar Söderhamns kommuns finansiella intäkter, årets resultat och eget kapital positivt med 21,4 miljoner. Söderhamns kommuns ”Resultat att återställa” förändras inte av återföringen. Kommunkoncernens finansiella intäkter, årets resultat och eget kapital förändras inte av återföringen. Återföringen gjordes eftersom värdering av andelarna visar att andelarnas värde uppgår till minst anskaffningsvärdet med totalt 41,5 miljoner, då bland annat det egna kapitalet har ökat med 147,6 miljoner mellan åren 2004 och 2016 till 179,4 miljoner. Nedskrivningen avsåg Söderhamns kommuns andelar i det koncerninterna bolaget Faxeholmen AB och genomfördes i samband med en nyemission för nya aktier med ett nominellt värde på 0,1 miljoner. Nyemissionen ingick i ett avtal med Statens bostadsnämnd där en rekonstruktion av Faxeholmen AB godkändes, diarienummer KS/2003/0187.

Kostnader

Redovisning av garantipension, kompletterande delpension och visstidspension

Pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen. Den utbetalas under nästkommande år till de anställdas individuella val av pensionsförvaltare. Avsättningen till pensioner i balansräkningen avser bland annat garantipension och visstidspension. Både kostnad och avsättning har belastats med löneskatt med 24,26 procent.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärde. Avskrivningen påbörjas månaden efter att tillgången tagits i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Internränta

I internredovisningen har nämnderna belastats med en internränta med 3 procent baserat på anläggningstillgångarnas bokförda restvärde.

Redovisning av finansiella kostnader

Söderhamns kommun har en internbank som hanterar hela kommunkoncernens låneverksamhet. I räntekostnader redovisas även de räntekostnader som belöper på de förmedlade lånen till bolagen. I enlighet med huvudmetoden i rekommendation RKR 15.1 och rekommendation RKR 20 belastar lånekostnader resultatet för den period de uppkommer. I enlighet med rekommendation RKR 21 redovisas både intäkter och kostnader avseende ränteswappar som räntekostnader. I kommunkoncernen elimineras, förutom de räntekostnader som de kommunala bolagen betalar till internbanken, även den årliga överskottutdelningen från Kommuninves som baseras på föregående års skuldbelopp: låneskuld internbanken, bolagens egen låneskuld, checkräkningskredit och borgensåtagande. Detta eftersom räntekostnaden bolagen som lånar via internbanken betalar till internbanken skulle varit lägre, 1,2 miljoner under år 2017, om de inte fått ta del av överskottutdelningen.

Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål

För jämförbarhet lämnas upplysningar om resultat effekt av händelser och transaktioner. Kommunen följer nuvarande praxis gällande bedömning av extra ordinära

poster samt jämförelsestörande poster. Endast i sällsynta undantagsfall inträffar händelser som ger upphov till extraordinära intäkter och kostnader. Jämförelsestörande poster är händelser och transaktioner vilkas resultat effekt är väsentlig och uppmärksammas därför som jämförelsestörande poster.

Redovisning av pensioner

Redovisning av särskild löneskatt på pensionskostnader För redovisningen av särskild löneskatt är huvudprincipen att utgiften redovisas då förpliktelsen uppstår.

Upplysningar om pensionsförpliktelser och pensionsmedel

Pensionskulden redovisas enligt blandmodellen, vilket innebär att den pension som intjänats till och med år 1997 behandlas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalningen av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Redovisningen av pensionsförpliktelser sker i enlighet med rekommendation avseende värdering och upplysningar som pensionsförpliktelser. Värdering sker med utgångspunkt från beräkningsunderlaget, RIPS 17, till om med år 2015 RIPS 07.

Pensionsavsättning

Söderhamns kommun redovisar sina pensioner enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsåtagande från och med år 1998 kostnadsförs och avsätts i bokslutet. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer bara till liten del att påverka kommunens framtida ekonomi. Pensionsåtagande före år 1998 redovisas inom linjen. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer att belasta kommunens resultat och likviditet det är pensionsutbetalningen sker.

Klassificering av finansiella tillgångar

Syftet med innehavet av de enskilda finansiella tillgångarna är långsiktigt, vilket i huvudsak klassificerar dem som anläggningstillgångar. De finansiella tillgångar som förväntas minska under kommande år klassificeras som kortfristiga fordringar.

Redovisning av anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planliga avskrivningar, vilket är tillgångarnas restvärde. Investeringsbidrag har netto redovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod

för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare. Avskrivningstiderna anpassas till anläggningens nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider används; byggnader och tekniska anläggningar 10, 15, 20, 33, 50 år, maskiner och inventarier 3, 5, 10, 15, 20 år. Mark och konst skrivs inte av utan där utgår endast ränta. För att en utgift ska aktiveras som en tillgång i balansräkningen ska den ekonomiska livs-längden uppgå till minst tre år, vara värdehöjande för kommunen och uppgå till en kostnad på minst ett prisbasbelopp, år 2017 uppgår basbeloppet till 44 700 kronor (44 300 kronor). Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en värdehöjande standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, till exempel om- och tillbyggnader. Investeringen skall aktiveras och höja tillgångens bokförda värde. Vid försäljning av anläggningstillgångar redovisas eventuell realisationsvinst eller realisationsförlust mot egen separat redovisning som ingår i verksamhetens nettokostnader. Enligt Redovisningsrådets rekommendation nummer 12.1 ska en materiell anläggningstillgång upphöra att redovisas som tillgång i samband med att den avyttras eller uttrangeras. Detta är infört i kommunen och en rutin finns vid en avyttring eller uttrangering. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, nr 11.4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 11.4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Redovisning av avsättningar, ansvarsförbindelser
Kommunen följer rekommendation 10.2 av Rådet för kommunal redovisning avseende avsättningar och ansvarsförbindelser, vilka redovisas i särskild not vid årsbokslut.

Redovisning av leasingavtal

Inget leasingavtal redovisas i kommunens, eller de kommunala bolagens, balansräkning i enlighet med rekommendation nummer 13.2 av Rådet för kommunal redovisning. Detta kan eventuellt avvika mot rekommendationen, och kommer att utredas ytterligare. Hälsinglands utbildningsförbund redovisar vissa leasingavtal för bilar i balansräkningen.

Redovisning av lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, rekom-

mendation RKR 15.1. I anskaffningsvärden ingår inga lånekostnader.

Redovisning av finansiella skulder

De finansiella skulderna redovisas i enlighet med rekommendation RKR 20. Skulder som förfaller inom ett år eller inte beräknas refinansieras klassificeras som kortfristiga. Övriga skulder klassificeras som långfristiga.

Upplåningen uppfyller de krav som finns i kommunens finanspolicy, bland annat då räntebindningstiden är inom ramen för stipulerade 3,5 år+/-1,5 år, inget lån har någon valutaexponering, finansieringsrisken det vill säga risken att inte få några nya lån, hanteras genom checkräkningskredit samt en likviditetsreserv. Genomsnittlig upplåningsränta, samt genomsnittlig räntebindningstid redovisas i not vid årsbokslut. Lån som ges från internbanken till bolag som ingår i kommunkoncernen motsvaras av externa upptagna lån, samtliga från Kommuninvest. I och med medlemskapet i Kommuninvest säkerställs även framtida finansiering. Vissa lån från Kommuninvest säkringsredovisas genom derivat från Nordea och SEB. Derivatens räntekostnad och hur mycket det uppgår till framgår av not nummer 21 Långfristiga skulder.

Säkringsredovisning

Redovisning sker i enlighet med rekommendation RKR 21. Kommunens Internbank har en total låneskuld år 2017 på cirka 999 miljoner (cirka 875 miljoner). Hela låneportföljen löper med rörlig ränta, detta gör troligtvis att kommunens räntekostnad har varit lägre jämfört med om lånen löpt med fast ränta.

Kommunens Internbank använder räntesäkringsderivat i sin riskhantering för att förändra del av låneportföljens rörliga ränta till fast ränta, det vill säga räntesäkring sker för att säkra risken av framtida förändringar i marknadsräntan. Totalt uppgår dessa räntesäkringar år 2017 till 523,0 miljoner (423,0 miljoner), vilket motsvarar 52 procent (48 procent) av den totala låneportföljen. Söderhamns kommuns resultat är 13,9 miljoner lägre år 2017 på grund av räntesäkringarnas räntekostnader. En jämförelse mot att ha tagit motsvarande lån till fast ränta hade gett en högre räntekostnad. Säkringsförhållandets effektivitet har vid balansdagen bedömts genom en kvalitativ bedömning huvudsakligen genom en jämförelse av de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid samt räntebas. Bedömningen är att samtliga säkringsförhållanden är effektiva.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Metoden innebär att förvärvat eget kapital i dotterföretagen har avräknats. Koncerninterna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder elimineras. I den sammanställda redovisningen ingår företag och förbund där kommunen har ett väsentligt inflytande, det vill säga minst 20 procents röstandel. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av beskrivningen i förvaltningsberättelsen samt under rubriken "Sammanställd redovisning". Kommunalförbundet Södra Hälsingland har undantagits från den sammanställda redovisningen trots att ägarandelen överstiger 20 procent, detta med hänvisning till undantagsregeln i RKR 8.2 gällande företag vars verksamhet definieras som av obetydlig omfattning, Kommunens andel av företagens eller förbundets omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kostnader

Redovisning av garantipension, kompletterande del-pension och visstidspension
Pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen. Den utbetalas under nästkommande år till de anställdas individuella val av pensionsförvaltare. Avsättningen till pensioner i balansräkningen avser bland annat garantipension och visstidspension. Både kostnad och avsättning har belastats med löneskatt med 24,26 procent.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärde. Avskrivningen påbörjas månaden efter att tillgången tagits i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Internränta

I internredovisningen har nämnderna belastats med en internränta med 3 procent baserat på anläggningstillgångarnas bokförda restvärde.

Redovisning av finansiella kostnader

Söderhamns kommun har en internbank som hanterar hela kommunkoncernens låneverksamhet. I räntekostnader redovisas även de räntekostnader som belöper på de förmedlade lånen till bolagen. I enlig-

het med huvudmetoden i rekommendation RKR 15.1 och rekommendation RKR 20 belastar lånekostnader resultatet för den period de uppkommer. I enlighet med rekommendation RKR 21 redovisas både intäkter och kostnader avseende ränteswappar som räntekostnader. I kommunkoncernen elimineras, förutom de räntekostnader som de kommunala bolagen betalar till internbanken, även den årliga överskottutdelningen från Kommuninvest som baseras på föregående års skuldbelopp: låneskuld internbanken, bolagens egen låneskuld, checkräkningskredit och borgensåtagande. Detta eftersom räntekostnaden bolagen som lånar via internbanken betalar till internbanken skulle varit lägre, 1,2 miljoner under år 2017, om de inte fått ta del av överskottsutdelningen.

Redovisning av extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål

För jämförbarhet lämnas upplysningar om resultat-effekt av händelser och transaktioner. Kommunen följer nuvarande praxis gällande bedömning av extra ordinära poster samt jämförelsestörande poster. Endast i sällsynta undantagsfall inträffar händelser som ger upphov till extraordinära intäkter och kostnader. Jämförelsestörande poster är händelser och transaktioner vilkas resultat-effekt är väsentlig och uppmärksammas därför som jämförelsestörande poster.

Redovisning av pensioner

Redovisning av särskild löneskatt på pensionskostnader
För redovisningen av särskild löneskatt är huvudprincipen att utgiften redovisas då förpliktelsen uppstår.

Upplysningar om pensionsförpliktelser och pensionsmedel

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen, vilket innebär att den pension som intjänats till och med år 1997 behandlas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalningen av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Redovisningen av pensionsförpliktelser sker i enlighet med rekommendation avseende värdering och upplysningar som pensionsförpliktelser. Värdering sker med utgångspunkt från beräkningsunderlaget, RIPS 17, till om med år 2015 RIPS 07.

Pensionsavsättning

Söderhamns kommun redovisar sina pensioner enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsåtagande från och med år 1998 kostnadsförs och avsätts i bokslutet. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer bara till liten del att påverka

kommunens framtida ekonomi. Pensionsåtagande före år 1998 redovisas inom linjen. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer att belasta kommunens resultat och likviditet det år pensionsutbetalningen sker.

Klassificering av finansiella tillgångar

Syftet med innehavet av de enskilda finansiella tillgångarna är långsiktigt, vilket i huvudsak klassificerar dem som anläggningstillgångar. De finansiella tillgångar som förväntas minska under kommande år klassificeras som kortfristiga fordringar.

Redovisning av anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för plan- enliga avskrivningar, vilket är tillgångarnas restvärde. Investeringsbidrag har nettoredovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare. Avskrivningstiderna anpassas till anläggningens nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider används; byggnader och tekniska anläggningar 10, 15, 20, 33, 50 år, maskiner och inventarier 3, 5, 10, 15, 20 år. Mark och konst skrivs inte av utan där utgår endast ränta. För att en utgift ska aktiveras som en tillgång i balansräkningen ska den ekonomiska livslängden uppgå till minst tre år, vara värdehöjande för kommunen och uppgå till en kostnad på minst ett prisbasbelopp, år 2017 uppgår basbeloppet till 44 700 kronor (44 300 kronor). Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en värdehöjande standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, till exempel om- och tillbyggnader. Investeringen skall aktiveras och höja tillgångens bokförda värde. Vid försäljning av anläggningstillgångar redovisas eventuell realisationsvinst eller realisationsförlust mot egen separat redovisning som ingår i verksamhetens nettokostnader. Enligt Redovisningsrådets rekommendation nummer 12.1 ska en materiell anläggningstillgång upphöra att redovisas som tillgång i samband med att den avyttras eller utrangeras. Detta är infört i kommunen och en rutin finns vid en avyttring eller utrangering. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, nr 11.4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 11.4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Redovisning av avsättningar, ansvarsförbindelser

Kommunen följer rekommendation 10.2 av Rådet för kommunal redovisning avseende avsättningar och ansvarsförbindelser, vilka redovisas i särskild not vid årsbokslut.

Redovisning av leasingavtal

Inget leasingavtal redovisas i kommunens, eller de kommunala bolagens, balansräkning i enlighet med rekommendation nummer 13.2 av Rådet för kommunal redovisning. Detta kan eventuellt avvika mot rekommendationen, och kommer att utredas ytterligare. Hälsinglands utbildningsförbund redovisar vissa leasingavtal för bilar i balansräkningen.

Redovisning av lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, rekommendation RKR 15.1. I anskaffningsvärden ingår inga lånekostnader.

Redovisning av finansiella skulder

De finansiella skulderna redovisas i enlighet med rekommendation RKR 20. Skulder som förfaller inom ett år eller inte beräknas refinansieras klassificeras som kortfristiga. Övriga skulder klassificeras som långfristiga.

Upplåningen uppfyller de krav som finns i kommunens finanspolicy, bland annat då räntebindningstiden är inom ramen för stipulerade 3,5 år+/-1,5 år, inget lån har någon valutaexponering, finansieringsrisken det vill säga risken att inte få några nya lån, hanteras genom checkräkningskredit samt en likviditetsreserv. Genomsnittlig upplåningsränta, samt genomsnittlig räntebindningstid redovisas i not vid årsbokslut. Lån som ges från internbanken till bolag som ingår i kommunkoncernen motsvaras av externa upptagna lån, samtliga från Kommuninvest. I och med medlemskapet i Kommuninvest säkerställs även framtida finansiering. Vissa lån från Kommuninvest säkringsredovisas genom derivat från Nordea och SEB. Derivatens räntekostnad och hur mycket det uppgår till framgår av not nummer 21 Långfristiga skulder.

Säkringsredovisning

Redovisning sker i enlighet med rekommendation RKR 21. Kommunens Internbank har en total

låneskuld år 2017 på cirka 999 miljoner (cirka 875 miljoner). Hela låneportföljen löper med rörlig ränta, detta gör troligtvis att kommunens räntekostnad har varit lägre jämfört med om lånen löpt med fast ränta.

Kommunens Internbank använder räntesäkringsderivat i sin riskhantering för att förändra del av låneportföljens rörliga ränta till fast ränta, det vill säga räntesäkring sker för att säkra risken av framtida förändringar i marknadsräntan. Totalt uppgår dessa räntesäkringar år 2017 till 523,0 miljoner (423,0 miljoner), vilket motsvarar 52 procent (48 procent) av den totala låneportföljen. Söderhamns kommuns resultat är 13,9 miljoner lägre år 2017 på grund av räntesäkringarnas räntekostnader. En jämförelse mot att ha tagit motsvarande lån till fast ränta hade gett en högre räntekostnad. Säkringsförhållandets effektivitet har vid balansdagen bedömts genom en kvalitativ bedömning huvudsakligen genom en jämförelse av de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. De kritiska villkoren utgörs av nominella belopp, löptid samt räntebas. Bedömningen är att samtliga säkringsförhållanden är effektiva.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Metoden innebär att förvärvat eget kapital i dotterföretagen har avräknats. Koncerninterna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder elimineras. I den sammanställda redovisningen ingår företag och

förbund där kommunen har ett väsentligt inflytande, det vill säga minst 20 procents röstandel. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av beskrivningen i förvaltningsberättelsen samt under rubriken "Sammanställd redovisning". Kommunalförbundet Södra Hälsingland har undantagits från den sammanställda redovisningen trots att ägarandelen överstiger 20 procent, detta med hänvisning till undantagsregeln i RKR 8.2 gällande företag vars verksamhet definieras som av obetydlig omfattning, Kommunens andel av företagets eller förbundets omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kassaflödesrapporten

Kassaflödesrapporten avseende år 2016 har i årsredovisning år 2017 justerats jämfört med den som finns med i den beslutade årsredovisningen år 2016. Det som har förändrats är raderna "Nyupptagna lån", "Amortering av skuld", "Kassaflöde från finansieringsverksamheten", "Årets kassaflöde", "Likvida medel vid årets början" och "Likvida medel vid årets slut". Förändringarna beror på att nyttjad checkräkningskredit i årsredovisning år 2017 i kassaflödesrapporten redovisas på raderna "Likvida medel vid årets början" och "Likvida medel vid årets slut" istället för på raden "Amortering av skuld". I tabellen nedan framgår vilka förändringarna är. Förändringarna har även påverkat "not 31 Amortering av skuld", då denna beskriver det som finns redovisat på raderna "Nyupptagna lån" och "Amortering av skuld".

Rad i kassaflödesrapporten	Kommunen 2016-12-31		Koncernen 2016-12-31	
	Redovisat i ÅR 2016	Redovisat i ÅR 2017	Redovisat i ÅR 2016	Redovisat i ÅR 2017
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	123,6	185,7	198,9	185,3
Amortering av skuld	-2,2	-75,0	-77,2	-75,0
Ökning av långfristiga fordringar	-56,0	-56,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	65,4	54,7	121,7	110,3
Årets kassaflöde	-102,4	-113,8	-102,9	-114,3
Likvida medel vid årets början	118,6	116,4	187,0	184,8
Likvida medel vid årets slut	16,2	2,6	84,1	70,5

Nämnder, bolag & förbund

Kommunfullmäktige

Ordförande: John Staffas (S)

Nämndens verksamhetsidé

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Alla viktiga ärenden av principiell betydelse och av större vikt beslutas av kommunfullmäktige.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Uppföljning sker genom kommunens delårsbokslut och årsredovisning samt revisionsrapporter.

Viktiga händelser och framåtblick

Under året har elva ordinarie kommunfullmäktigemöten genomförts.

Debatten i kommunfullmäktige har fortsatt varit aktiv och engagerande. Nya motioner och e-förslag kommer in i en strid ström. En träff med gruppledarna för partierna i kommunfullmäktige har genomförts.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	0,0	0,0
Kostnader	-3,5	-3,6
Nettokostnader	-3,5	-3,6
Budgetram	-3,4	-3,3
Budgetavvikelse	-0,1	-0,3
Andel av nettokostnader	0%	0%
Nettokostnad per invånare (kronor)	134	137
Nettoinvestering	0,0	0,0

Kommunfullmäktige redovisar en negativ budgetavvikelse med -0,1 miljoner vilket till största del beror på att gruppleddararvoden underbudgeterats.

Revisionen

Ordförande: Nils Westling (c)

Nämndens verksamhetsidé

All kommunal verksamhet ska granskas årligen. Kommunens revisorer genomför granskande och främjande revision inom ramen för god revisionsbedömning.

Enligt kommunallagen ska revisorerna pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillfredställande.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Kommunens revisorer genomförde år 2017 granskande och främjande revision inom ramen för god revisionsbedömning. För revisorernas granskning gäller kommunallagen och av fullmäktige antaget revisionsreglemente.

Revisorerna ska varje år, i revisionsberättelsen, uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt enskilda ledamöter i dessa.

Viktiga händelser och framåtblick

Revisorerna upprättar årligen, utifrån en bedömning av risk och väsentlighet, en granskningsplan. Revisorerna utför granskningar inom ramen för grundläggande granskning, bland annat granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande, delårsrapporten och årsredovisningen. Revisorerna följer uppmärksamt styrelsens och nämndernas löpande verksamhet genom att följa protokollen och genomföra studiebesök i olika verksamheter. Utöver grundläggande granskning genomförs årligen ett antal fördjupade granskningsprojekt. De fördjupade granskningarna år 2017 har rört följande områden:

- Kommunens delårsrapport
- Kommunens årsredovisning
- Granskning avseende kommunstyrelsens uppsiktsplikt och samordningsansvar
- Grundläggande granskning – Översiktlig förstudie av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete, SAM
- Granskning av rektors förutsättningar för pedagogiskt ledarskap
- Granskning avseende Söderhamns kommuns tekniska IT-säkerhet
- Samverkansgranskning – Styrning och uppföljning av besöksnäringens utveckling

Utöver ovan nämnda insatser har studiebesök genomförts på ett antal verksamhetsställen och informella överläggningar har skett med olika tjänstemän och förtroendevalda.

Revisorerna är även utsedda lekmanrevisorer med uppgiften att granska verksamheten i kommunens aktieföretag och i kommunalförbund. Revisionen har upprättat en granskningsplan för år 2018. Planen är upprättad utifrån de noteringar revisorerna gjort under föregående år samt upprättad risk- och väsentlighetsbedömning. Granskningsinsatserna kommer att vara i paritet med 2017 års nivå. En ny kommunallag träder i kraft den 1 januari 2018.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	0,0	0,0
Kostnader	-1,5	-1,4
Nettokostnader	-1,5	-1,4
Budgetram	-1,5	-1,5
Budgetavvikelse	0,0	0,1
Andel av nettokostnader	0%	0%
Nettokostnad per invånare (kronor)	58	55
Nettoinvestering	0,0	0,0

Revisorernas anslag används huvudsakligen till arvoden samt köp av revisionstjänster från det revisionsföretag som kommunen har avtal med. I slutet av året beslutade revisorerna att omfördela medel från internbudget för kurser till konsulttjänster, för en granskning utöver tidigare upprättad granskningsplan.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Sven-Erik Lindestam (S)
Förvaltningschef: Thomas Norgren

Nämndens verksamhetsidé

Att utifrån våra interna och externa kunders behov, tillhandahålla kvalitetssäkrad service och tjänster.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Kommunstyrelsens verksamheter syftar till att ge kvalitetssäkrat stöd till politik och förvaltningar inom flera områden – ärendehantering, ekonomi, HR, näringsliv och samhällsplanering. Utgångspunkten ska alltid vara tydligt medborgarfokus så att våra skattepengar hanteras med stort ansvar. Inom områdena näringsliv, kommunikation och samhällsplanering sträcker sig ansvaret utanför den kommunala organisationen och innebär kontakter med företag, föreningsliv med mera. Kommunstyrelsen har även tillsynsplikt över den kommunala organisationen.

Till kommunens fokusområden kopplas ett stort antal mätvärden, indikatorer. Dessa stäms av månadsvis och i detta helårsbokslut.

Viktiga händelser och framåtblick

Kommunstyrelsen har under året följt resultatutvecklingen på nämnderna och begärt in åtgärdsplaner. Extra resurser har tillförts arbetet med att stötta nämnderna som har underskott. Vidare har beslut tagits om att nämndernas ianspråktaga resultatbalanseringar, i ett extra steg, behöver godkännas av kommunstyrelsen. Framöver beräknas underskottet kunna minska men ekonomin kommer fortsatt att behöva följas extra noggrant och behov av extra resurser för att stödja nämndernas arbete med underskott kvarstår.

Förvaltningen har haft ärendehantering i fokus då den är av yttersta vikt för demokratiprocessen. Arbetet fortsätter med att förbättra processen för att säkerställa att ärenden handläggs inom den givna tidsramen. Söderhamn deltar vartannat år i Statistiska centralbyråns medborgarundersökning som sammanväger medborgarnas syn på hur det är att leva och bo i Söderhamn utifrån olika aspekter. I 2017 års undersökning går det att se ett förbättrat resultat främst inom områden trygghet att leva och bo i Söderhamn samt hur medborgarna ser på arbetsmöjligheter ökat

i jämförelse med 2015 års resultat. Åtgärder som kan kopplas till detta har vidtagits, till exempel inrättande av centrumvård och kommunala ordningsvakter, utökad samverkan med polisen och inrättande av sociala insatsgrupper med mera.

Under året har ett nytt bostadsförsörjningsprogram antagits av kommunfullmäktige, programmet är en långsiktig strategisk plan över behovet av bostäder på längre sikt i Söderhamn, då det idag råder brist på bostäder utifrån medborgarnas behov, såsom centrumnära bostäder med hög tillgänglighet likväl som bostäder i andra delar av kommunen. Indikatorer som stärker ställningstagandena i den strategiska planen för utveckling av bostäder är, förutom medborgarundersökningen, Faxeholmens uthyrningsgrad som har

Sven-Erik Lindestam (S), ordförande kommunstyrelsen

Pendling i alla dess former och Söderhamnsporten är viktiga delar i nya översiktsplanen.

gått från 92 % år 2013 till 96,9 % år 2016. Under år 2017 uppförde Faxeholmen AB kvarteret Dallas vilket innebar att Söderhamn fick tillgång till nyproducerade bostäder för första gången på cirka 30 år. Flera intressenter har visat intresse och diskussioner pågår för att se om kommunen kan vara med och bidra till att fler nya bostäder byggs.

För att underlätta bland annat för aktörer som vill vara med och utveckla Söderhamn och bygga bostäder eller etablera olika former av affärsverksamheter pågår ett strategiskt arbete med en rad planprogram. Ett antaget planprogram för centrumområdet är under projektering och planprogrammet Söderhamnsporten, som avser området runt kommunens resecentrum, kommer att antas under hösten.

Söderhamn hade i mitten på december 695 asylsökande bosatta inom kommunen, detta kan jämföras med 923 vid halvårsskiftet (-33 %). Flertalet av dessa har ingått i Migrationsverkets avveckling av upphandlade asylförläggningar inom kommunen. Söderhamn möter efterfrågan på information genom en unik webbplats – informationsoderhamn.se. På webbplatsen finns omfattande lokal information på sex olika språk. Målgruppen är nyanlända och asylsökande eller andra som kommer i kontakt med målgruppen eller

är i behov av information. Länsstyrelsen i Gävleborg anser att projektet är en framåtsträvande och målmedveten satsning och beviljar statlig ersättning till del av projektet. För att bidra till långsiktig kompetensförsörjning för myndigheter i Söderhamn genom att använda nyanlända akademiker som en möjlig rekryteringsbas genomfördes projektet MiS, Myndigheter i Söderhamn. Det är ett samverkansprojekt med Länsstyrelsen Gävleborg, Arbetsförmedlingen, Skatteverket och Söderhamns kommun. Flera av de miniprojekt som startade år 2016 fortsatte även under år 2017. Ett av de största projekten var "Tillväxt och hälsa genom integration och idrott med hjälp av SM-veckan". Projektet har bidragit till att skapa en "vi-känsla" för flera deltagare. Det fortsatt minskade antalet asylsökande till Sverige innebär att Migrationsverket fortsätter att avveckla sin verksamhet i Gävleborgs län och i Söderhamn. De tillfälliga platserna avvecklades under sensommaren och upphörde helt under september. I december meddelade Migrationsverket att man helt avvecklar sin verksamhet (förutom förvaret i Gävle), både boendeplatser och kontor i Gävleborgs län och i Söderhamn år 2018.

Under våren 2019 kommer förslag på ny översiktsplan för Söderhamns kommun att läggas fram för kommunfullmäktige. Hur ska attraktiva miljöer utvecklas

för såväl boende som näringsliv, hur ska det gå att ta sig mellan olika platser och hur ska naturen bevaras och utvecklas är frågeställningar som hanteras inom ramen för den nya planen. Planen är långsiktig och tar sikte på år 2040 då den är tänkt att ge framförhållning på lång sikt och ska främja en samhällsutveckling som ger jämlika och goda livsförhållanden för de som väljer att bo i Söderhamn. I arbetet har flera Söderhamnsbor lämnat sina synpunkter, 12 ortsdialoger har genomförts inom kommunen och en sommarturné genomfördes där samhällsplanerare fanns tillgängliga för dialoger på platser som hade flera besökare. För att kunna leva, bo, pendla och arbeta i hela kommunen behövs bland annat mer bredband, utveckling av ostkustbanan samt fyrfältsväg till Gävle. En stor utvecklingspotential finns också i Orrskärshamnen som är Sveriges största för sågade trävaror. Lobbyarbetet fortsätter kring utveckling av E4:an samt ostkustbanan och ett stort framsteg var ställningstagandet i Trafikverkets plan att satsa 5 miljarder på ytterligare fyra mil dubbelspår från Gävle och norrut mot Axmar. Kommunens andra starkaste pendlingsstråk är i nord-sydlig riktning, längs E4 och ostkustbanan samt riksväg 50 mot Bollnäs. Av antalet inpendlare kommer 79 % från övriga kommuner i Gävleborgs län och 21 % från resten av riket. Totalt är inpendlingen 1 500 personer. Av antal utpendlare reser 70 % till kommuner i Gävleborgs län och 30 % till orter i resten av riket. Det totala antalet utpendlare är 2 100 personer. Antalet påstigningar vid resecentrum är 220 000 per år, tåg och buss inräknat. När det gäller utvecklingen i Orrskärshamnen är ökningen markant av antalet lastningar och lossningar. Från år 2007 och framåt har ökningen gått från 3 000 enheter till 12 000 enheter år 2017. När det gäller bredband har ökningen varit relativt långsam över tid, allt enligt både nationell, regional och kommunala strategier. För närvarande har kommunen, genom Söderhamn NÄRA, drygt 7 000 bredbandskunder och av dessa är cirka 40 % fiberkunder.

Under året har arbetet fortsatt med att utveckla teknikparken Faxepark, dess koncept, struktur och innehåll. Under våren 2017 godkändes och tillstyrktes det regionala projektet "Innovationsklivet" med syfte att stärka och utveckla det regionala innovationsstödsystemet i Gävleborg. En "Regional innovationsstrategi för smart specialisering" för Gävleborg togs av regionfullmäktige i juni, med målet att öka Gävleborgs tillväxt och globala konkurrenskraft. För att strategin ska kunna genomföras och få effekt krävs en stark samverkan mellan akademi, företag, offentlig sektor och civilsamhället.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	35,3	31,1
Kostnader	-275,3	-247,6
Nettokostnader	-240,0	-216,4
Budgetram exklusive projekt	-239,3	-221,6
<u>Jämförelsestörande budgetposter</u>		
Centrumvärd	-1,1	-1,0
Samverkan utbildningsfrågor		-0,2
Styr och ledning	-1,2	-5,0
Ekonomi styrning SOL	-1,4	-1,0
Ny Översiktsplan Söderhamn	-0,5	-1,0
E-dokumenthantering vid sammanträden	-0,4	-0,2
Framtidens arkiv		-0,6
Fördelning prestationsmedel		-0,5
Switchar IT	-0,5	
Planprog för Söderhamnsporten	-0,6	
Genomf boendemiljöer	-0,5	
Destinationsutv Söderhamn	0,4	
Övriga projekt	-0,4	-2,3
Budgetram	-245,5	-233,4
Budgetavvikelse	5,5	17,0
Andel av nettokostnader	16%	16%
Nettokostnad per invånare (kronor)	9 310	8 327
Nettoinvestering	1,7	-1,3

Detta stödjer kommunens önskemål om utveckling av nyföretagande och entreprenörskap, befintligt företagande och kompetensutveckling samt att attrahera nyetableringar.

Under år 2017 är uppdraget inom näringslivsenheten att fortsätta arbeta serviceinriktat och stödjande för kommunens företagare med målsättningen att

Våra nyanlända ska uppmuntras till företagande och entreprenörskap av näringslivsenheten.

de ska uppleva att det är enkelt att starta, driva och utveckla företag i Söderhamn samt att externa företag får ett positivt bemötande vid etableringar. Med utgångspunkt från projekt "Företagande för alla – Dubbelspåret" utvecklades och skapades mötesplatser och uppmuntrades till företagande och entreprenörskap hos våra nyanlända. Arbetet går nu vidare med en ny projektansökan för integration i Söderhamn, "Företagande på lika villkor", vilken godkändes under hösten.

Projektet "Destinationsutveckling i Söderhamn 2016-2017", har syftet att förankra den antagna "Besöksnäringstrategi Söderhamn 2015-2020" hos alla aktörer/förvaltningar, vilka arbetar i eller har påverkan på Söderhamns besöksnäring. Projektet bidrar till att höja medvetenhet, kunskap och kompetens inom produktutveckling, prissättning, paketering, marknadsföring och försäljning. Detta arbete har intensifierats under år 2017.

Kommunstyrelsen redovisar till och med december 2017 en positiv budgetavvikelse med 5,5 miljoner. Överskottet i huvudsak avser aktiviteter och projekt som beslutats år 2017 men som inte hunnit slutföras under året och som kommer fortsätta under år 2018.

Verksamheten för kommunledningen redovisar en positiv budgetavvikelse med 0,3 miljoner vilket bland annat beror på att det under året varit flera halvdags-sammanträden i stället för heldagssammanträden. Kommunikationsenheten redovisar en positiv budgetavvikelse med 0,5 miljoner bland annat på grund

av lägre personalkostnader med anledning av vakanser och barnledighet. IT redovisar en positiv budgetavvikelse med 0,3 miljoner till största delen beroende på projekt. Allmän kommunadministration redovisar en positiv budgetavvikelse med 3,7 miljoner där projekt utgör 2,2 miljoner samt verksamhetskostnader 0,5 miljoner till största delen beroende på att det under året varit lägre personalkostnader beroende på projektf finansiering. Personal redovisar en positiv budgetavvikelse med 2,2 miljoner där projekt utgör 1,4 miljoner, verksamheten för arbetsmiljö 0,1 miljoner, HR-enheten 0,8 miljoner samt den fackliga verksamheten som redovisar en negativ budgetavvikelse med -0,3 miljoner. Verksamheten för kundtjänst redovisar en positiv budgetavvikelse med 1,6 miljoner då starten av kundtjänst blivit senarelagd. Övrig gemensam verksamhet redovisar totalt en negativ budgetavvikelse med -2,8 miljoner. I budgetavvikelsen ingår en negativ budgetavvikelse för Hälsinglands Utbildningsförbund med -4,1 miljoner samt positiva budgetavvikelser för medlemsavgifter 0,2 miljoner, arkiv 0,3 miljoner och projekt 0,3 miljoner. Ersättning för asylelever och anpassningsmedel till Staffangymnasiet för att mildra effekten av eventuella elevminskningar är ännu inte utredd mellan kommunen och Hälsinglands utbildningsförbund, HUF. Dialogen om detta fortsätter.

Näringslivsätgärder redovisar en positiv budgetavvikelse med 1,2 miljoner vilket beror på projekt 0,8 miljoner samt att det under året varit lägre personalkostnader beroende på projektf finansiering och vakanser.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Mattias Benke (S)
Förvaltningschef: Thomas Norgren

Nämndens verksamhetsidé

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn av förmyndarskap, godmanskap och förvaltare i kommunen och är en viktig samhällsresurs som ser till att rättigheterna för de svaga i samhället tillvaratas. Överförmyndarnämnden ska säkerställa att människor som har ställföreträdare inte drabbas av rättsförluster. Under år 2017 omfattade tillsynen som mest 539 aktiva ärenden och 564 gode män, förvaltare och förmyndare.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Syftet med nämndens verksamhet följs upp genom fastställda rutiner för tillsyn. Främst består tillsynen av att granska årsräkningar och redogörelser. Under år 2017 har nämnden utvecklat blanketter och informationsmaterial för att ge bättre förutsättningar att genomföra tillsynen. Nämnden har förändrat granskningsprocessen för att effektivisera hanteringen av den stora mängd material som årligen lämnas in, förändringen har underlättat granskningsförfarandet och kortat granskningsperioden. Nämnden har beslutat att var 20:e årsräkning som registreras ska djupgranskas. Djupgranskning innebär att vissa utgifter följs upp mot huvudmannen själv, boendepersonal, anhöriga eller andra som kan ge överförmyndarnämnden information om hur uppdraget genomförs. Förutom att granska årsräkningar gör nämnden vandelkontroller på alla gode män och förvaltare samt att alla nya personer som rekryteras träffas personligen som en del i tillsynen. Nämnden erbjuder alla nya gode män och förvaltare grundutbildning och alla som har ett åtagande erbjuds föreläsningar och utbildning om att göra årsräkning. Sedan år 2017 har gode män och förvaltare möjlighet att lämna eget förslag på önskad utbildning och föreläsning. Nämnden utreder alla synpunkter och klagomål efter en utarbetad rutin, under år 2017 har granskning och utredning av synpunkter och klagomål resulterat i att ett mindre antal gode män och förvaltare entledigats från sina uppdrag på grund av försummelse eller olämplighet.

Viktiga händelser och framåtblick

Under år 2017 minskade antalet ensamkommande

barn för att vid slutet av året vara på samma nivå som innan den stora tillströmningen år 2015. Regeringen beslutade att från och med 1 juli 2017 införa ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Av Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande med flera framgår att överförmyndarverksamheter efter år 2017 inte kan återsöka kostnader för arvode och kostnadsersättning till god man för ensamkommande barn från Migrationsverket. Detta innebär att nämnden under år 2018 får en kostnad för de arvoden och kostnadsersättningar som betalas ut till god man för ensamkommande barn. Nämnden har med anledning av det antagit nya arvodestriktlinjer under år 2017 vilka införs 1 januari 2018. De nya riktlinjerna innebär i jämförelse med tidigare arvodesriktlinjer en minskad kostnad med 33 %. Den 1 januari 2017 hade nämnden tillsyn av 76 aktiva ärenden med ensamkommande barn och den 31 december 2017 hade antalet ärenden minskat till 18 stycken.

Den 1 juli 2017 infördes en ny lag, Lagen om framtidsfullmakter. En framtidsfullmakt träder i kraft när en fullmaktsgivare på grund av psykisk störning, sjukdom, skada eller liknande förhållande är ur stånd att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser. Den 1 juli 2017 infördes även ett nytt kapitel i Föräldrabalken om anhörigbehörighet. Detta innebär att en anhörig är behörig att sköta den enskildes vardagsekonomi om det är uppenbart att den enskilde på grund av till exempel sjukdom efter 18 års ålder inte längre har förmåga att klara sina ekonomiska angelägenheter. Den nya lagen kan innebära att färre god manskap anordnas, men kan istället innebära att nya ärendetyper uppstår hos överförmyndarnämnden i de fall där framtidsfullmakt eller anhörigbehörighet inte fungerar.

Att rekrytera nya gode män och förvaltare har blivit allt svårare, främst med anledning av att uppdragen under de senaste åren blivit allt mer komplexa och därför kräver speciell kompetens. Överförmyndarnämnden har under år 2017 planerat för att under år 2018 avsluta sig till förvaltarenheten vid Kommunalförbundet

Under år 2017 minskade antalet ensamkommande barn för att vid slutet av året var på samma nivå som innan den stora tillströmningen år 2015.

Södra Hälsingland, en gemensam förvaltarenhet för Bollnäs, Ovanåker och Söderhamns kommun med placering i Bollnäs. Förvaltarenhet innebär att professionella personer är anställda som förvaltare och god man vilka rekryteras för de uppdrag där den enskilde har behov av speciell kompetens.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	1,6	4,8
Kostnader	-3,5	-6,2
Nettokostnader	-1,9	-1,4
Budgetram	-2,1	-2,2
Budgetavvikelse	0,2	0,8
Andel av nettokostnader	0%	0%
Nettokostnad per invånare (kronor)	74	54
Nettoinvestering	0,0	0,0

Införandet av kundtjänst i kommunen har varit positivt för överförmyndarnämnden då kundtjänst tagit över en stor del av inkommande enklare servicesamtal. Något som är av stor betydelse för en mindre enhet. Under större delen av år 2017 har enheten bemannats av tre handläggare med 100 % tjänst samt en administratör med 50 % tjänst. Av dessa har en handläggare och administratören valt att gå vidare till andra tjänster, dessa tjänster är ej tillsatta. Från senare delen av år 2017 bemannas enheten med två heltidsanställda handläggare.

Överförmyndarnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse med 0,2 miljoner. Årets överskott beror på lägre kostnader för ensamkommande barn i slutet av året samt lägre kostnader för gode män än budgeterat.

Valnämnden

Ordförande: Kjell Pettersson (S)

Nämndens verksamhetsidé

Valnämndens syfte är att administrera allmänna val.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Valnämndens ansvar är att administrera och genomföra valen på lokalnivå, både förtidsröstning och röstning på valdag i vallokal. Eftersom inga val har genomförts under år 2017 har ingen verksamhet pågått i valnämnden under året.

Viktiga händelser och framåtblick

Under år 2018 sker allmänna val med möjlighet att rösta till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. Inför valet kommer samtliga valarbetare att få en tre timmars utbildning. Beräknat antal personer som kommer att delta är cirka 100. Nästa val till Europaparlamentet kommer att genomföras under år 2019.

Ekonomisk översikt

Nämnden har varken budget eller kostnader år 2017 eftersom inga allmänna val har genomförts.

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	0,0	0,0
Kostnader	0,0	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0
Budgetram	0,0	0,0
Budgetavvikelse	0,0	0,0
Andel av nettokostnader Nettokostnad per invånare (kronor)	0%	0%
	0	0
Nettoinvestering	0,0	0,0

Kultur- och samhällsservicenämnden

Ordförande: Stig Nordgren (V)

Förvaltningschef: Veronica Henriksson, tillförordnad förvaltningschef

Nämndens verksamhetsidé

Tekniska avdelningen förvaltar kommunens fasta tillgångar samt leder kommunens alla bygg- och anläggningsprojekt.

Kultur- och fritidsavdelningen skapar goda förutsättningar för kommunens föreningsliv samt ger människor ett brett utbud av evenemang inom både kultur och idrott.

Kostavdelningen erbjuder bra mat till barn, elever och äldre för att främja god hälsa, hållbar utveckling och stimulans av lokalt näringsliv.

Städavdelningen erbjuder ändamålsenlig städning inom kommunkoncernens verksamheter.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Tekniska avdelningen ansvarar för kommunens gator, offentlig belysning, parker och lekplatser, skog, bygg- och anläggningsentreprenader samt byggnader. Mål gällande tillgänglighet och säkerhet sattes upp inför året inom planering, projektering och entreprenader. I alla genomförda projekt klarades satta mål gällande tillgänglighet med godkänt resultat och avseende säkerhet med mycket väl godkänt resultat. Kultur- och fritidsavdelningen fyller en viktig ledande funktion att i samarbete med näringsliv och civilsamhälle arbeta med evenemang som stärker Söderhamn som besöksmål. Tre mål som uppfyllts med råge är genomförandet av SM-veckan, School's Out i ett större format samt Världsarvsjazzen som etablerad festival. Samtliga tre evenemang har slagit publikrekord och evenemangen har lyfts till skyarna av besökare och media. Kostavdelningens uppföljning av verksamheten sker till största delen genom ett förebyggande arbete som bygger på lagar och rekommendationer men även av myndighetstillsyn, statistik samt enkätundersökningar. Enkätundersökningarna ombesörjs av de förvaltningar som köper kostavdelningens tjänster. Resultaten från särskilda boenden år 2017 visar på mycket goda resultat för Söderhamn där 81 % av svarande anser att maten

smakar bra, jämfört med 76 % för Gävleborgs län och 75 % för hela riket. En annan fråga som avser måltidsituationen visar att Söderhamn med resultatet 69 % ligger helt i snitt med Gävleborgs län och riket. Barn- och ungdomsförvaltningen genomförde två brukarenkäter under våren 2017 som riktade sig till förskola och fritidshem. Enkätsvaren visar för förskolan att 82 % av de svarande, vårdnadshavare, anser att det serveras bra mat i skolan och för fritidshemmen är resultatet 70 %. Städavdelningens syfte med verksamheten är att bedriva effektiv miljöanpassad lokalvård för att förhindra smittspridning och uppnå en god inomhusmiljö. Avdelningens möjlighet att hålla lokalvård med god kvalitet kräver kunskap. Städavdelningen strävar efter att jobba i linje med Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet. Städavdelningen hade även ambitionen att under året jobba mer intensivt inom miljöområdet vilket inte hunnits med. Målet är att minimera kemikalieanvändningen, minska kemikaliesortimentet och utveckla arbetsmetoder för en giftfri förskola.

Viktiga händelser och framåtblick

Flera större projekt pågår just nu, bland annat energibesparingsprojektet, EPC, samt ombyggnad av Stentägstskolan. En ny förskola ska även projekteras och byggas på Broberg. Dessutom genomförs flera lokalanpassningar för omvårdnadsförvaltningen samt arbetsmarknads- och socialförvaltningen. En statusrapport har presenterats angående vägnas befintliga skick och framtida underhållsbehov, beslut förväntas i kommunfullmäktige under år 2018. Tekniska avdelningen prognostiserar att arbetsbelastningen fortsätter att öka under det kommande året då efterfrågan på byggbar mark har ökat. Genomförandet av SM-veckan under vecka fem blev en oerhörd succé med lovord från alla inblandade. Efter ett förberedelsearbete på 18 månader visade Söderhamn och dess medborgare,

civilsamhälle och näringsliv upp sig från sin bästa sida. Söderhamn fick en fantastisk exponering i media och har genom detta evenemang blivit ett givet besöksmål för idrottsturism samt lagt grunden till värdskap för framtida tävlingar. Årets Världsarvsjazz blev en succé med ett rejält publikrekord och fantastiska artister liksom School's Out som flyttat till Gurkparken och som lockade cirka 15 000 besökare. Mått och steg tas också för att förbereda inför jubileumsåret 2020 där civilsamhället kommer att spela en viktig roll.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	269,4	266,4
Kostnader	-403,5	-389,3
Nettokostnader	-134,1	-122,9
Budgetram exklusive projekt	-109,0	-113,8
<u>Jämförelsestörande budgetposter</u>		
Vinter o Friidrotts SM		-4,2
Faxepark utveckling		-1,1
Godsmagsinet		
verksamhetsanpassning		-1,7
SM Veckan	-7,9	
Ny bro Hällmyra	-1,6	
Idrottsmiljonen	-1,0	
Övriga projekt	-0,4	-1,9
Budgetram totalt	-119,8	-122,7
Kostenhet	-0,3	-1,6
Städenhet	2,5	-1,4
Byggnader	-0,4	3,3
Budgetavvikelse	-14,3	-0,2
Andel av nettokostnader	9%	9%
Nettokostnad per invånare (kronor)	5 200	4 728
Nettoinvestering	-154,5	-70,7

Kostavdelningens verksamhet på Linden kommer att avvecklas och verksamhet på Åsgården och Björkbacka kommer att kostnadsanpassas utifrån lägre intäkter. Under år 2018 träder två nya livsmedelsavtal i kraft. En nyhet är att södra Hälsinglands tre kommuner, Söderhamn, Bollnäs och Ovanåker, upphandlar skilt från kommunerna i Gästrikland och norra Hälsingland. Flera omfattande ombyggnadsprojekt av kök ska initieras under våren år 2018. Köken på Trönö skola och Norrtullskolan byggs om medan Stentäktens nya skola och förskolan på Broberg får nya kök.

Städavdelningen kommer med intern handledar-kompetens att fortsätta utbilda nya medarbetare inom SRY-utbildning, ett yrkesbevis utfärdat av Svenska servicebranschens yrkesnämnd. Arbetet kommer att fortsätta med att minimera kemikalieanvändningen och miljöanpassa verksamheten i linje med Gävleborgs regionala miljömål 2014-2020. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet skall beaktas, likväl den antagna motionen En giftfri förskola.

Två nya livsmedelsavtal träder i kraft under 2018.

Glad besökare under Världsarvsjazzen 2017.

Nämndens utfall med 134,1 miljoner i jämförelse med årsbudget 119,8 miljoner medför en negativ budgetavvikelse med -14,3 miljoner. En övergripande negativ avvikelse med -8,6 miljoner i verksamheten som dels består av ett samlat besparingsbehov och dels av utblivna hyresintäkter avseende externt uthyrda lokaler med cirka 2,3 miljoner.

Tekniska avdelningen har bedrivit sin verksamhet till nettokostnaden 42,5 miljoner vilket är 2,3 miljoner över budget. I den negativa avvikelsen ingår en större reparation av Orrskärspiren vilken blev ramad av ett lastfartyg år 2015. Kostnaden för färdtjänst har stigit väsentligt i jämförelse med föregående år, den negativa avvikelsen uppgår till -2,2 miljoner. Kultur- och fritidsavdelningens verksamheter visar alla en positiv avvikelse som totalt ger en budgetavvikelse med 1,1 miljoner. Under året har prioritering varit, trots genomförandet av flera större evenemang, att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Resultatenheterna visar, inklusive vinterväghållningen, en sammantagen positiv avvikelse med 3,2 miljoner. Grundregeln är att resultatenheternas över- och underskott balanseras över till påföljande år. Kostavdelningen redovisar en negativ budgetavvikelse med -0,3 miljoner. En medveten underbudgetering inom köp av bemanningstjänster ger sammantaget en negativ avvikelse för personalkostnader. Positiv avvikelse visas

för livsmedelsinköp samt på intäktsidan tack vare ett större uttag av portioner hos förskolan och matdistributionen. Städavdelningen visar en positiv avvikelse med 2,5 miljoner, som främst beror på färre inköp av maskiner samt arbetskläder och ökade beställningar av städavdelningens tilläggstjänster. Byggnader visar en negativ avvikelse med -0,4 miljoner. Minskade energikostnader, 4,2 miljoner lägre än budgeterat, motsvaras av högre kostnader för personal samt övrig fastighetsdrift.

Vinterväghållningen tilldelades en ökad budget med 3,0 miljoner för året, totalt 12,7 miljoner. Utfallet blev 11,4 miljoner vilket ger 1,3 miljoner i positiv avvikelse och som ackumuleras till kommande år. Projektet SM-veckan redovisar en negativ avvikelse med -7,6 miljoner. Arenaanpassningar och snötransporter är det största anledningen till avvikelsen.

Under året har stora ansträngningar gjorts inom verksamheterna för att komma till rätta med de negativa budgetavvikelserna. Förändringar för effektivare organisation, förbättrade inköpsprocesser och rutiner, vakanser som ej ersatts samt genomlysning av bidragsverksamheten inom kultur och fritid är exempel på områden där förbättringar och förändringar skett och även kommer att fortgå under år 2018. Med undantag av enskilda poster samt projekt av engångskaraktär har nämnden bedrivit sina verksamheter med en mindre negativ avvikelse i storleksordningen 3 till 4 miljoner.

Bygg- och miljönämnden

Ordförande: Lillemor Svensson (S)

Förvaltningschef: Herman Claesson

Nämndens verksamhetsidé

Utifrån nämndens uppdrag är syftet att verka för ett långsiktigt hållbart samhälle där människor och naturen ges goda livsvillkor.

Verksamheten styrs av bland annat plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagen och lagen om bostadsanpassningsbidrag. Dessutom ansvarar nämnden för kommunens mätningsverksamhet, karthantering, konsumentvägledning och energi- och klimatrådgivning.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Samtliga Bygg- och miljönämndens verksamheter verkar enligt nämndens syfte. Följande förhållanden ger goda förutsättningar för detta:

- Nämnden har kompetenta, välutbildade och engagerade medarbetare.
- Medarbetarna ges kontinuerlig kompetensutveckling.
- Verksamhetsplanering sker utifrån lokala, regionala och nationella behov.
- Olika samverkansformer.

- *Internt.* Förvaltningen deltar och bidrar med kompetens i olika interna sammanhang och grupper, till exempel i kommunens samhällsplaneringsorganisation. Verksamheterna arbetar kontinuerligt med befintliga och nya handläggningsrutiner samt bedömningsgrunder för likvärdig hantering av ärenden.

- *Regionalt,* med länets kommuner och länsstyrelsen. Det ger förutsättningar för likvärdig hantering av ärenden. Nämnden deltar i regionala projekt. Denna samverkan ger även möjligheter att säkerställa kompetensförsörjning. Under hösten år 2017 har ett samverkansavtal tecknats mellan kommunerna i OBS-regionen, Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn.

- *Nationellt.* Input från centrala myndigheter som Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Boverket och Livsmedelsverket med flera, ligger till grund för verksamhetsplanering. Nämnden deltar i nationella projekt.

I princip ger alla beslut, till exempel bygglov,

tillstånd för enskilda avlopp och förelägganden om miljö- och hälsoförbättrande åtgärder - omedelbara effekter, i form av åtgärder som innebär uppfyllande av syftet. Hur den slutliga samlade effekten "långsiktigt hållbart samhälle där människor och naturen ges goda livsvillkor" uppnås kan ses i de regionala och nationella uppföljningar som görs, av de regionala och nationella miljömålen samt de globala målen och Agenda 2030.

Viktiga händelser och framåtblick

Vårens analysdialog visade önskemål om ökad planberedskap. Det finns en ökad förfrågan om nyetablering och bostadsbyggande i kommunen, bland annat ett ökat antal bygglovsärenden. Kommunen arbetar också proaktivt med planprogram för centrum och Söderhamnsporten. Detta har inneburit en ökad ärendemängd, med administration och handläggning, för bygg- och miljönämnden, vilket i sin tur lett till resursförstärkning inom verksamheterna administration, miljötillsyn, bygglovhantering, geografiskt informationssystem, GIS och detaljplanering.

Fördjupade samverkansdiskussioner inom OBS-regionen, Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn, har lett till ett tecknat avtal mellan kommunerna. Det innebär att det är möjligt att handlägga ärenden i varandras kommuner och därmed vara varandra behjälpliga vid hög arbetsbelastning, stötta varandra i kompetensförsörjning och undvika jävssituationer. Ett kompletterande mål i samverkan är att OBS-kommunerna, Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn, har samma ärendehanteringssystem inom myndighetsområden. Idag har kommunerna samma system inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelstillsynen. Nu pågår förberedelser för byte av system för PBL-ärenden (plan- och bygglovsärenden) samt bostadsanpassningsärenden.

Viss samverkan med Omvårdnadsnämnden angående möjlighet till anpassning av vård- och omsorgsboenden har pågått under året. Rutinerna för handläggning av bostadsanpassningsärenden fungerar bra. Beslut har tagits om fördelning av schablonersättning, vilket har bidragit till att kommunen upprätthållit en heltids-

Kommunens proaktiva arbete med planprogram för land annat Söderhamnsporten har inneburit en ökad ärendemängd, med administration och handläggning, för bygg- och miljönämnden.

tjänst för konsumentvägledningen. Detta är en viktig funktion samhällsekonomiskt och i integrationsarbetet.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	6,7	6,5
Kostnader	-18,5	-16,4
Nettokostnader	-11,8	-9,9
Budgetram	-14,5	-13,6
Budgetavvikelse	2,7	3,7
Andel av nettokostnader	1%	1%
Nettokostnad per invånare (kronor)	457	381
Nettoinvestering	0,0	-0,5

Bygg- och miljönämnden med förvaltning redovisar en positiv budgetavvikelse för helåret med 2,7 miljoner inklusive bostadsanpassning, BAB, och energi- och klimatrådgivningen, EKR. När avvikelsen för bostadsanpassning, BAB, och outnyttjat bidrag för energi- och klimatrådgivningen, EKR, som ska återbetalas till Energimyndigheten, är undantagna är avvikelsen för nämnd och förvaltning 1,4 miljoner kronor.

Avvikelsen förutom outnyttjade bidrag för bostadsanpassning, BAB, beror i huvudsak på sammanlagt högre intäkter med 0,4 miljoner, framför allt inom bygg, samt lägre kostnader för arbetskraft med 0,9 miljoner. Under år 2017 har förvaltningen haft en stor personalomsättning samt en del sjukskrivning. En stor del av intäkter är beroende av samhällsutvecklingen och initiativ från allmänheten. Detsamma gäller kostnader för bostadsanpassningen, där ärendemängden och bidragsbehovet är svårt att förutse.

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Alexandra Gard (S)
Förvaltningschef: Åsa Unger

Nämndens verksamhetsidé

”Alla ska lyckas”

Vi erbjuder en kreativ och utmanande förskola och skola där barn och elever ges möjlighet att vara entreprenörer i sitt eget liv och därmed välja sin egen framtid. Vi garanterar inflytande, utveckling och lärande, där våra förskolor och skolor presterar på en jämn och hög nivå. Alla utmanas att prestera efter sin bästa förmåga.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Barn- och utbildningsnämnden uppfyller syftet med verksamheten i varierad utsträckning. Utifrån betygsresultat går det att se att det råder skillnader mellan och inom skolor. Utvecklingen under de senaste fyra åren visar att verksamheten presterar på en jämn nivå där skolan kompenserar för elevernas olika förutsättningar. Den elevgrupp som verksamheten har arbetat mest intensivt med, men inte lyckats kompensera för, är de nyanlända eleverna. Av de elever i årskurs 9 som inte är behöriga till gymnasiet är drygt 75 % nyanlända.

När det gäller barn och elevers inflytande går det att utifrån elevintervjuer se en generellt hög nivå inom kommunens verksamheter, där eleverna kan påverka undervisningen och skolans miljö utifrån ”viktiga modellen”, som bland annat inkluderar ett välfungerande elevråd. Bland annat har några av elevråden fått utbildning av Demokratiakademien, det arbetet kommer att fortsätta under nästa år.

Efter kommunfullmäktiges beslut att ta bort 15-timmarsregeln inom förskolan tar verksamheten ett ansvar utifrån det kompensatoriska uppdraget med fokus på barns utveckling. Ett agerande som ligger i linje med kommunens styr- och ledningsfilosofi. Beslutet innebär att Söderhamns barn kan ta del av den pedagogiska verksamheten oavsett om vårdnadshavare är arbetande, arbetslös eller studerande. Något som gör Söderhamns kommun unik i förhållande till andra kommuner och detta hyllas av organisationen Rädda barnen.

Viktiga händelser och framåtblick

Utmaningen fortsätter med att organisera skolor och lokaler utifrån det osäkra läget gällande nyanlända. Befolkningsprognoser visar ett ökande barn och elevunderlag som ytterligare gör läget osäkert, vilket ställer krav på en offensiv lokal- och organisationsplanering och med det en stor risk för ökade kostnader.

Beslutade investeringar gällande Stentägstskolan, Stentägstens förskola, Bergviksskolan och en ny förskola i centrala Söderhamn har fortsatt under året. Ersättningslokaler för Stentägstskolan har slutförts, byggnationen av Stentägstens förskola pågår och en fristående förskola, med kapacitet att ta emot 38 stycken barn. Övriga investeringsobjekt ska påbörjas under år 2018 och år 2019. Nämnden har under året också beslutat om mindre ombyggnationer för investeringspengarna gällande Vågbroskolan, Norrtullskolans skolgård och Rosenvalls förskola och skola.

Förstärkningar har genomförts på skolledarsidan för att underlätta för rektorer och förskolechefer att vara pedagogiska ledare. Inför skolstarten i augusti hade 50 % biträdande rektor, 50 % förskolechef och en skolövergripande ledningsresurs förstärkts i verksamheten. Kompetensförsörjning är en stor utmaning inom förskola och skola i Söderhamn, såväl som för hela riket. I nuläget är det svårt att få behöriga, legitimerade sökande med rätt kompetens inom i stort sett alla förvaltningens funktioner. Fem språkassistenter slutförde våren år 2017 en utbildning på CFL, Centrum för flexibelt lärande, liknande en barnskötarutbildning. Utbildningen bekostades av berörda förskolechefer och alla fem är nu tillsvidareanställda i kommunen efter genomförd utbildning. Tre arbetar på Lillbergets förskola och två på Ljusne förskola.

Via införandet av måndagsplanering på samtliga förskolor har verksamheten förbättrats ur ett kvalitetsperspektiv. Något som inneburit en kontinuitet och trygghet för medarbetarna där kommande arbete

planeras och diskuteras. Flera skolor har på rektors uppdrag arbetat med ett kollegialt lärande i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt där syftet varit att skapa en koppling mellan teori och praktik, utifrån den egna enhetens identifierade utvecklingsbehov. Inför hösten år 2018 ska tydligare skrivningar i läroplaner och kursplaner om digitalisering bidra till att barn och elever utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhället och stärka elevernas förmåga att använda och förstå digitala system och tjänster. Insatser som är nödvändiga för att möta samhällets förväntningar och de kommande kursplanerna hösten år 2018, kommer att påverka verksamheternas arbetssätt och ekonomi. Höstterminen år 2018 planeras timplanerna bli stadieindelade vilket innebär att grundskolans kursplaner och kunskapskrav i moderna språk förändras. För grundsärskolan innebär det större förändringar i och med att det centrala innehållet i kursplanerna ska delas upp mellan låg-, mellan- och högstadiet både i ämnen och i ämnesområden samt att det ska tas fram kunskapskrav för årskurs 3 i vissa ämnen. Från höstterminen år 2018 blir förskoleklassen obligatorisk och från och med det år ett barn fyller sex år ska barnet erbjudas plats i förskoleklass. Förskoleklassen är avgiftsfri och omfattar minst 525 timmar under ett läsår.

Under vårterminen år 2017 genomfördes ett pilotprojekt som involverade all personal på Trönö skola och Vågbroskolan. Projektet har gett positiva effekter i verksamheten där medarbetarna ser sin skola som en helhet oavsett vilka stadier eller klasser man arbetar med, vilket skapar trygghet och ett bättre arbetsmiljö. Projektet syftade till att stärka grupperna genom förväntansdokument, spelregler och framtagandet av en gemensam målplan för höstterminen år 2017 där medarbetarna gavs möjlighet att påverka utvecklingen av sin verksamhet. Under hösten år 2017 har ett arbete inletts tillsammans med Skolverket, där en analys genomförts för att synliggöra behov som nyanlända elever har för att kunna gå ut grundskolan med behö-

righet till nationellt program på gymnasieskolan. En handlingsplan med ett antal aktiviteter har skrivits och kommunen har beviljats medel från Skolverket för att utveckla undervisningen i kommunens skolor för nyanlända elever. Barn- och utbildningsnämnden kommer bland annat att satsa på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och utbilda all personal inom skola och förskola, samt satsa på utbildning av våra modersmållärare och studiehandledare och göra en översyn av organisationen av denna verksamhet. Arbetet kommer att pågå under ett och ett halvt år.

Nämnden prognostiserade ett underskott under stora delar av året. Förvaltningens chefer har under året arbetat med att anpassa verksamheten till kommande års budgetminskningar samtidigt som elevunderlaget ökar. Arbetet har kommit en bit på väg, vilket kan ses genom att nämnden gör ett positivt resultat. Arbetet med anpassningarna kommer att behöva fortsätta under år 2018 för att nå budget.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	167,4	165,1
Kostnader	-596,7	-566,9
Nettokostnader	-429,3	-401,8
Budgetram	-433,5	-402,2
Budgetavvikelse	4,2	0,4
Andel av nettokostnader Nettokostnad per invånare (kronor)	28%	29%
	16 653	15 459
Nettoinvestering	0,2	-0,1

Barn- och utbildningsnämnden har en positiv avvikelse med 4,2 miljoner för år 2017. Årets positiva avvikelse inom verksamheterna grundskola med 1,2 miljoner, fritidshem med 1,8 miljoner och förskoleklass med 1,3 miljoner förklaras till största delen av att kostnaderna för pedagogisk personal varit lägre än budgeterat samt att intäkterna från Migrationsverket, Skolverket och Arbetsförmedlingen varit högre än budgeterat. Yt-

terligare positiva avvikelser finns i verksamheterna kulturskola och administration. Negativa avvikelser inom verksamheterna förskola med -0,6 miljoner och grundskola med -1,1 miljoner där de kostnadsposter som redovisar de största underskotten är kostnader för pedagogisk personal, personliga assistenter, måltidskostnader och övriga kostnader.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ordförande: Lennart Gard (S)
Förvaltningschef: Lena Wetterlind

Nämndens verksamhetsidé

Utvecklande och stödjande för organisation och person.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Verksamhetsplaneringen har fokus på effekterna för våra medborgare. Verksamheterna arbetar med prioriteringar, anpassningar och ett ständigt förbättringsarbete. Det finns en tydlig upparbetad struktur där medarbetare, oavsett uppdrag, har regelbundna uppdragsdialoger med uppdraget i fokus. Under år 2017 har förvaltningen arbetat aktivt med medarbetarskapet. Samverkanssystemet och strukturen i det har tydliggjorts genom dialogmöten mellan fackliga parter och arbetsgivare. Nämnden arbetar aktivt med processer kring avvikelser med mera där syftet är att vara en lärande förvaltning och att förbättra och undvika att återkommande negativa händelser inträffar. Processkartläggningar är en viktig del av förvaltningens ständiga förbättringar, där framkommer vad som kan göras ännu bättre eller vad som inte bör göras. Nämnden är nytänkande inom området tidiga insatser och det påvisas av de olika arbetsmetoder och arbets sätt som förvaltningen använder sig av, där det finns möjlighet till uppföljning, utvärdering och analys.

Viktiga händelser och framåtblick

I september år 2017 beslutade arbetsmarknads- och socialnämnden om kostnadsreduktioner. Förvaltningen fick genom beslutet uppdrag att göra en övergripande översyn av organisation, arbetssätt och bemanning samt ett uppdrag att minska antalet andrahandskontrakt. Nämnden fattade beslut om att avveckla hem för vård och boende, HVB, i egen regi för målgruppen ensamkommande barn och att Söderhamns dagliga verksamhet, SDV, skulle byta lokaler, minska personalbemanning samt ändra kost. Förvaltningen fick också i uppdrag att minska verksamhetsinnehållet på Resurscentrum samt genomföra förändrade rutiner för arbetet med försörjningsstöd. Antal personer som tagits emot inom Kommunmottagandet har varit större i antal än vad som avtalats med Länsstyrelsen. Överenskommel-

sen avseende år 2017 var tio personer men det faktiska antalet som bosatte sig i kommunen var 307. År 2016 fattade regeringen beslut om förändrat ersättnings-system avseende ensamkommande, som skulle träda i kraft 1 juni 2017. Detta innebar omstruktureringar för kommunerna för att anpassa insatserna utifrån de nya ersättningsnivåerna. När den första omstruktureringen ägde rum år 2016 och 2017 avvecklades två hem för vård och boende, HVB, och ett stödboende startades. Kommunen hade då ett hem för vård och boende, HVB, i egen regi samt ett stödboende med 20 platser vardera. Flera av de placerade ungdomarna hade fortfarande asyl och Migrationsverket arbetade med åldersbedömningar vilket medförde att flertalet ungdomar skrevs upp i ålder och flyttade till Migrationsverket. Under hösten år 2017 påbörjades nästa omstrukturering efter att nämnden fattat beslut om att avveckla kommunens hem för vård och boende, HVB, och endast ha kvar stödboende i egen regi som flyttades till campus i Vågbro. Socialtjänsten utredde personernas behov och de som hade andra behov än stödboende placerades i familjehem eller externa hem för vård och boende, HVB. De ungdomar som tidigare bodde i utslussboende, har idag utretts efter ansökningar om andrahandskontrakt och beviljats detta i de lägenheter de redan bodde. En stor belastning på samtliga samhälleliga instanser och organisationer medför ökad belastning på Socialtjänsten och Resurscentrum. Ekonomiskt bistånd har under året varit på en fortsatt hög nivå och kommer med stor sannolikhet att öka. En av anledningarna är den stora flyktingströmmen år 2015. Här pågår ett utvecklingsarbete för att hantera situationen.

Kompetensväxlingsprojektet riktat till arbetsgivare har avslutats. Inom den privata sektorn anställdes 38 personer genom kompetensväxling, 30 personer har fortsatt anställning. Under året har arbete genomförts för att åtgärda de brister som Arbetsmiljöverket påtalade i sin rapport under november år 2016 gällande socialekreterare och enhetschefers arbetsmiljö.

År 2017 har det varit fokus på kostnadsreduktioner, bland annat har nämnden fattat beslut om att avveckla hem för vård och boende, HVB, i egen regi för målgruppen ensamkommande barn.

Bilpoolen har under året bytt ut cirka 70 stycken bilar, vilket beror på en ålderstigen, och ur arbetsmiljö dålig bilpark. Nettoökningen är främst kopplat till att hemtjänsten behöver fler fordon. Ansvaret för utredningar och beslut enligt Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade inom daglig verksamhet är flyttat till omvårdnadsnämnden. Detta

för att den enskilde medborgaren inte ska behöva träffa utredare vid flera tillfällen än nödvändigt och att handläggarna inom omvårdnadsnämnden besitter en stor kompetens inom lagens myndighetsutövning.

Budgetförutsättningarna som arbetsmarknads- och socialnämnden har är en stor utmaning. Förändringar i lagar, förordningar, ersättningsnivåer påverkar verksamheten i stor utsträckning. Stor osäkerhet finns i hur migrationspolitiken kommer att ske på nationell och lokal nivå. Det är en förändrad befolkningsstruktur i Söderhamn, andra målgrupper med mer komplexa livssituationer och behov. Kommunen är i behov av arbetskraft dock finns svårigheter när personer inte är rustade för att klara av arbetsmarknadens krav. När det gäller personer som är nyanlända till Sverige och Söderhamn så kommer de i för låg utsträckning ut i arbetslivet eller till studier. De är då i behov av försörjningsstöd efter det att etableringsersättningen har upphört. Det betyder vidare att allt färre människor bidrar till skatteintäkter i kommunen medan allt fler har behov av socialtjänstens insatser.

Från och med år 2018 jämsställs spelmissbruk med alkohol- och narkotikaberoende i Sverige. Landets alla kommuner får därmed en skyldighet att hjälpa drabbade invånare och erbjuda dem vård. Ett nytt uppdrag med förebyggande arbete och behandling för spelberoende och spelmissbruk kommer att införas i verksamheten från och med 1 januari 2018.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	243,2	294,0
Kostnader	-396,4	-403,4
Nettokostnader	-153,2	-109,4
Budgetram	-135,9	-120,9
<u>Resultatenheter</u>		
Bemanningsenhet	1,2	0,3
Bilpool	-0,4	-1,0
Budgetavvikelse	-17,3	11,5
Andel av nettokostnader	10%	8%
Nettokostnad per invånare (kronor)	5 944	4 208
Nettoinvestering	0,0	0,0

Under år 2017 har de statliga ersättningarna avseende ensamkommande barn minskat dramatiskt.

Det ekonomiska utfallet för arbetsmarknads- och socialnämnden är totalt en negativ avvikelse med -17,3 miljoner. Resultatenheterna Bemanning och Bilpool har tillsammans ett positivt utfall med 0,7 miljoner, vilket innebär att övrig verksamhets negativa avvikelse är -18,0 miljoner. Under år 2017 har de statliga ersättningarna avseende ensamkommande barn minskat dramatiskt då ett nytt ersättningssystem togs i bruk 1 juni 2017, samt att en budgeterad intäkt från Migrationsverket med 10,9 miljoner för ensamkommande barn under perioden april-maj, i övergången mellan det gamla och det nya avtalet uteblev. Vilket gör att den verksamheten uppvisar en negativ avvikelse. Utbetalningarna av försörjningsstöd ökar och totalt har det utbetalats 30,5 miljoner under år 2017 vilket är 1,4 miljoner mer än föregående år. Ökningen avser kommunens nyanlända som har svårt att komma ut till egen försörjning efter sina två år i den statligt finansierade etableringen. Insatser vuxna har en negativ budgetavvikelse med -4,1 miljoner vilket är en följd av att såväl antalet externa placeringar som antalet dygn per placering var betydligt fler än förväntat under perioden januari-augusti.

Söderhamns dagliga verksamhet har under senare delen av år 2017 flyttat till nya lokaler som varit i behov av vissa ombyggnationer för att anpassas. Detta har resulterat i en negativ budgetavvikelse med -0,3 miljoner. Insatser barn & unga har en positiv budgetavvikelse med 4,2 miljoner vilket till stor del är en följd av en intensiv satsning på förebyggande insatser och nya arbetsmetoder. Resurscentrum har en positiv budgetavvikelse med 1,2 miljoner vilket till största delen beror på en statlig ekonomisk bonus från Arbetsförmedlingen för extratjänster med 1,1 miljoner. Resultatenheten bemanning visar ett positivt resultat, främst beroende på ett högt utnyttjande av timanställda vikarier under semesterperioden juni-augusti samt i december. Resultatenheten bilpoolen har ett negativt utfall med -0,4 miljoner, vilket innebär att det tidigare ackumulerade överskottet med 0,3 miljoner är förbrukat. En ny finansieringsmodell för verksamhetsbilar verkställdes i slutet av året och nya bilar har införskaffats under år 2017.

Omvårdnadsnämnden

Ordförande: Katarina Hedberg (S)
Förvaltningschef: Anna-Karin Eklund

Nämndens verksamhetsidé

Omvårdnadsnämnden ansvarar för vård- och omsorgsinsatser till äldre personer och personer med funktionsnedsättning samt stöd till anhörigvårdare. Nämndens syfte med verksamheten är att ge kunden stöd för att klara sig själv, uppnå livskvalitet och trygghet i livets olika skeenden.

Uppföljning av syftet med verksamheten

Inom äldreomsorg genomför Socialstyrelsen en årlig brukarundersökning. Resultatet av undersökningen år 2017 visar att en stor andel av de 422 svarande anser att nämnden har bra verksamheter och är mycket nöjda med bemötandet från personalen.

	Hemtjänst i Söderhamn	Hemtjänst i Gävleborg	Hemtjänst i riket	Vård- och omsorgsboende i Söderhamn	Vård- och omsorgsboende i Gävleborg	Vård- och omsorgsboende i riket
2017	95%	92%	89%	81%	81%	82%
2016	95%	93%	89%	81%	81%	83%
2015	92%	91%	89%	83%	82%	82%

Nöjd med personalens bemötande

2017	97%	98%	97%	92%	93%	94%
2016	99%	98%	97%	94%	94%	94%
2015	98%	98%	97%	93%	94%	94%

Upplever att personalen ta hänsyn till åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras

2017	90%	89%	87%	81%	80%	80%
2016	91%	89%	87%	75%	80%	80%
2015	88%	88%	87%	77%	79%	79%

Upplever att det känns tryggt att bo hemma med stöd av hemtjänsten/på sitt äldreboende

2017	90%	89%	86%	92%	87%	88%
2016	91%	89%	85%	87%	88%	89%
2015	87%	88%	86%	91%	89%	89%

Upplever att handläggarens beslut är anpassat efter behov

År	Hemtjänst i Söderhamn	Hemtjänst i Gävleborg	Hemtjänst i riket
2017	80%	76%	73%
2016	76%	77%	73%
2015	75%	76%	73%

Andelen brukare som uppgett att de fick plats på det vård- och omsorgsboende

År	2015	2016	2017
Andel	85%	85%	90%

Avvikelse i utförandet av insatser rapporteras, sammanställs och följs upp två gånger per år, som grund för utvecklingsarbete och samarbete med andra vårdgivare. Omvårdnadsnämnden har sedan år 2009 ett synpunktshanteringsystem där medborgare lämnar klagomål, beröm, förslag och frågor.

Antal synpunkter i form av klagomål	2015	2016	2017
Totalt	20	33	20

Viktiga händelser och framåtblick

År 2017 har omvårdnadsnämnden utifrån utvecklingsplan för åren 2016-2019, "Omvårdnad 2.0", ökat bemanningen vid vård- och omsorgsboende, cirka 16 årsarbetare och ytterligare 68 platser i vård- och omsorgsboende är nu bemannade för vård av personer med demenssjukdom. Åtgärden bedöms även kunna medföra bättre arbetsmiljö, minskad stress och sjukfrånvaro. För att möta behov och efterfrågan behövs ytterligare bemanningsökning, samt fler platser i gruppboenden för personer med demenssjukdom.

Under andra halvåret har 14 av de 18 servicehuslägenheterna inom Åsgården avvecklats.

Servicehus	Gruppboende	Gruppboende demens	Totalt
2017 110 platser	139 platser	129 platser	378 platser
2016 139 platser	207 platser	61 platser	407 platser

I syfte att ge enhetscheferna förutsättningar att arbeta med värdebaserat ledarskap är nämndens strävan att minska antalet underställda per enhetschef. År 2017 har ytterligare fem enhetschefer anställts inom äldreomsorgen. Vid ett antal vård- och omsorgsboenden har cheferna fått stödresurs i form av en samordnare. Antalet enhetschefer med fler än 30 underställda har minskat från 18, år 2015, till 9, år 2017.

Under våren 2017 minskades totala antalet platser för korttidsvård i kommunen från 42 till 32, hösten år 2017 minskades antalet med ytterligare fyra platser till 28. I augusti flyttades korttidsvårdverksamheten från Västerbacken till Kastanjen. Rehabiliteringsverksamheten har flyttat från Västerbacken till Utanhed. År 2017 har en

ny ersättningsmodell för hemtjänst införts. Modellen är kopplad till bedömningsmodellen Individens behov i centrum, IBIC, som införts inom hemtjänst. Syftet är att säkra likvärdig och rättsäker handläggning och vård. Arbetet fortsätter år 2018 inom vård- och omsorgsboenden och funktionshindersomsorg. Införande av kundval för omvårdnadsinsatser inom hemtjänst har förberetts år 2017. Från 1 januari 2018 annonseras förfrågningsunderlaget på bland annat Valfrihetswebben och kommunens hemsida. Utvecklingsarbetet inom Lindens hemtjänst är slutfört och utvärderat. Deltagarna i utvecklingsprojektet har lämnat ett stort antal förbättringsförslag vilka förvaltningen arbetar med.

Utifrån Omvårdnadsnämndens budgetunderskott år 2017 har nämnden fattat beslut om flera åtgärder för att anpassa kostnaderna till budgetramen. Kommunfullmäktige har beslutat att nämnden får återställa sitt underskott över tre år. Nämnden arbetar för att så snart som möjligt anpassa kostnaderna till budgeten. Flera åtgärder är redan genomförda eller pågår: omställningsarbete från avtal angående flexibel arbetstidsförläggning, FIA till Huvudöverenskommelse, HÖK pågår. Avveckling av servicehusplatserna på vård- och omsorgsboendet Åsgården pågår. Fyra korttidsplatser på Åsgården har avvecklats. Avveckling av förebyggande enheten pågår. Öppethållande av dagverksamheten Klockarbo har upphört. Avgifter inom nämndens ansvarsområde har justerats. Arbetet enligt åtgärdsplanen fortsätter år 2018 och 2019. Samarbete pågår med kultur- och samhällsförvaltningen och kommunstyrelsen om planering för ett nytt vård- och omsorgsboende i gruppboendeform i centrala Söderhamn.

För att tillgodose efterfrågan hos äldre personer är det av stor vikt att tillgänglighet och mellanboendeformer i ordinärt boende utvecklas i kommunen. Inom funktionshindersomsorgen behöver en ny gruppboendeskapas för personer med autism och särskilda behov och ett nytt serviceboende behövs inom omsorgen. År 2017 har larmet på Kastanjens vård- och omsorgsboende bytts ut och enheten har utrustats med wifi. Utbyte av larm och införande av wifi fortsätter år 2018 och 2019 vid andra vård- och omsorgsboenden. Utbyte av trygghetslarm i ordinärt boende samt införande av nyckelfri hemtjänst har påbörjats och fortsätter år 2018.

Sveriges kommuner och landsting, SKL, har tagit fram en rekommendation för att stödja kommunerna

i kvalitetsarbetet på särskilda boenden för äldre, med fokus på natten, då regeringen avlog Socialstyrelsen förslag till bemanningsföreskrifter år 2016. År 2017 reviderades Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Riktlinjerna omfattar 76 rekommendationer om utredning och uppföljning, multiprofessionellt arbete, stödinsatser, läkemedelsbehandling och utbildning. Från januari år 2018 gäller en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Enligt lagen inträder kommunernas betalningsansvar tre dagar, tidigare fem, efter att patient bedömts som utskrivningsklar. Utifrån Högsta förvaltningsdomstolens dom har Försäkringskassan ändrat sin tolkning, vilket innebär att assistans inte längre beviljas vissa assistansberättigade. Nämndens kostnader för köp av platser vid hem för vård och boende ökar, som exempel är årskostnaden för ett platsköp år 2017 ca 4 miljoner kronor. Det statliga stödet till ökad bemanning som nämnden fått sedan år 2015, cirka 7 miljoner per år, upphör från år 2019. Regeringen har lagt förslag om en ny lag från 1 juli 2018 som ger kommunerna möjlighet att erbjuda vissa hemtjänstinsatser utan behovsprövning till äldre.

Ekonomisk översikt

Resultat (mkr)	2017	2016
Intäkter	202,4	200,6
Kostnader	-771,6	-720,9
Nettokostnader	-569,2	-520,3
Budgetram	-529,6	-504,2
Budgetavvikelse	-39,6	-16,1
Andel av nettokostnader	37%	38%
Nettokostnad per invånare (kronor)	22 079	20 019
Nettoinvestering	0,9	-1,5

Omvårdnadsnämnden visar en negativ avvikelse mot budget med -39,6 miljoner. De största underskotten finns inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst och de största orsakerna till avvikelse är övergången och tillämpningen av ett nytt arbetstidsavtal, Huvudöverenskommelse, HÖK samt högre vårdtyngd i nämndens verksamheter som inte är

budgeterat.

Vård- och omsorgsboende visar en negativ avvikelse med -19,6 miljoner. Inom vård- och omsorgsboende har kostnaden för tillkommande personalresurser som exempelvis vid vak, palliativ vård, parboende och ledsagning uppgått till drygt 28 000 timmar under året vilket motsvarar en kostnad på 7,9 miljoner. Vid återgången till arbetstidsavtalet ökade kostnaderna vid omställningen samt uppkom nya kostnader. Exempel på detta är sjuklön och övertid. Sjuklönekostnaderna för år 2017 överstiger budget för vård- och omsorgsboenden med cirka 1,3 miljoner och man har haft en övertidskostnad på cirka 3,6 miljoner på grund av akut uppkommen brist på arbetskraft. Förvaltningen arbetar med att sänka övertidskostnaderna genom att använda sig av bemanningen vid akuta behov av arbetskraft där främsta orsaken är sjukdomsfall. Trots en utökad grundbemanning har vård- och omsorgsboenden ökat sina köp av bemanningen med 1,1 miljoner. Målet är att de olika verksamheterna istället ska använda sig av befintliga resursspass som finns inom förvaltningen och få ner köp av extra arbetskraft via bemanningen. Övriga driftskostnader som exempelvis utbildningskostnad och lokalvård överstiger budget med 4,2 miljoner.

Hemtjänst visar en negativ avvikelse med -19,4 miljoner. En viktig faktor för kostnadsutvecklingen inom hemtjänst har varit att nyttjandegraden inte har uppnåtts vilken till stor del kan förklaras av det nya arbetstidsavtalet, Huvudöverenskommelse, HÖK. I den tidigare modellen, Avtal angående flexibel arbetstidsförläggning, FIA, fanns en större mängd korta turer på morgonen och på kvällen när behovet var som störst vilket nu har frångåtts i och med införandet av det nya arbetstidsavtalet. Det är nu en stor utmaning för förvaltningen att hantera rätten till heltid då fler väljer att gå upp i arbetstid. Ersättningen för utförda hemtjänstinsatser baseras på antagandet att personalen i genomsnitt utför kundbesök med

Inom äldreomsorg genomför Socialstyrelsen en årlig brukarundersökning. Resultatet av undersökningen år 2017 visar att en stor andel av de 422 svarande anser att nämnden har bra verksamheter och är mycket nöjda med bemötandet från personalen.

64 % av tiden men snittet har sjunkit till cirka 55 % under år 2017. Den utförda tiden hos kund har även den varit högre än det budgeterade vilket motsvarar cirka 9 800 timmar. Dessa två faktorer har gett en ökad personalkostnad, i jämförelse mot den lagda budgeten, med cirka 12,7 miljoner. Även inom hemtjänsten finns en hög övertidskostnad, 1,7 miljoner, vilket beror på att övertid beordrades vid akut brist på arbetskraft i början på året. Kostnader för sjuklön överstiger den budgeterade med ca 2 miljoner. Övriga driftskostnader

som exempelvis transport och arbetskläder överstiger budget med 2,1 miljoner.

Den handlingsplan som omvårdnadsnämnden har tagit fram och arbetar med innefattar bland annat omställningsarbetet efter övergång till nytt arbetstidsavtal, effektivisering inom hemtjänsten, avveckling av servicehusplatser och minskad sjukfrånvaro. I handlingsplanen beräknades det att dessa åtgärder skulle spara 5 miljoner under år 2017.

Söderhamn Stadshus AB

Ordförande: Maria Lind (S)

Bolagets affärsidé

Söderhamns kommun äger Söderhamn Stadshus AB till 100 %. Bolaget äger i sin tur Söderhamn NÄRA AB. Söderhamn NÄRA AB äger till 100 % dotterbolaget Söderhamn Elnät AB. Bolagen har sina säten i Söderhamn.

Söderhamn Stadshus AB äger och förvaltar aktier i bolag som verkar inom Söderhamns kommuns kompetensområde samt utför tjänster för att tillgodose behov inom Söderhamns kommuns samlade verksamheter.

Ekonomisk översikt

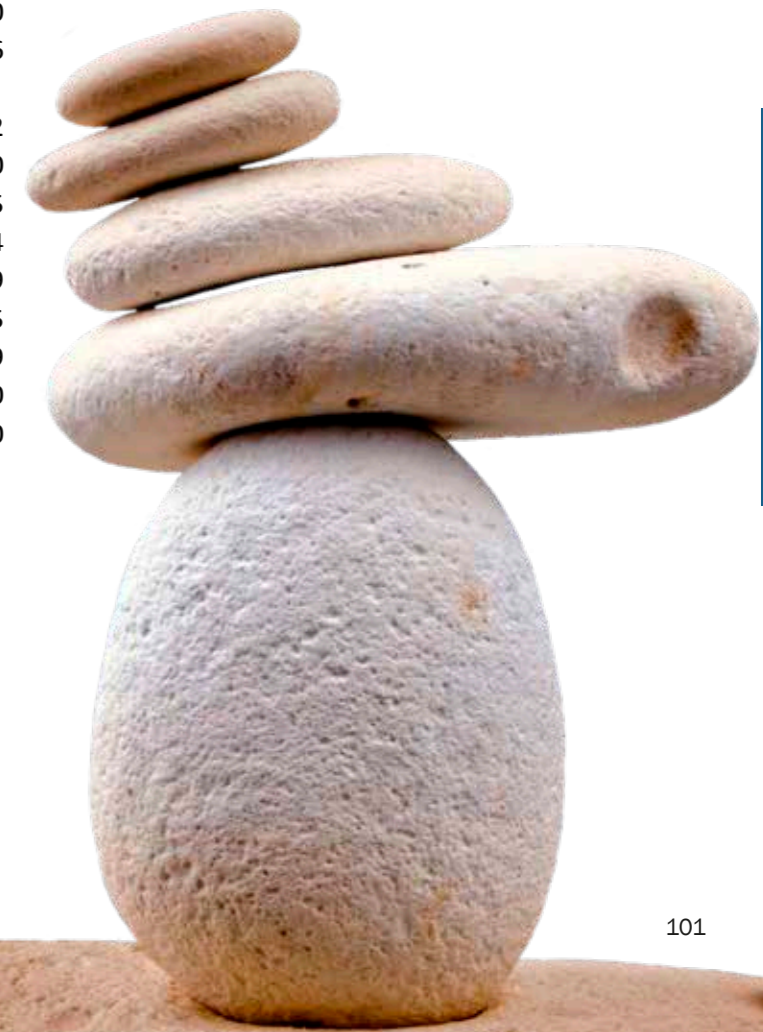
Då det inte längre finns någon verksamhet i Söderhamn stadshus AB förutom att äga och förvalta aktier

i bolag som verkar inom Söderhamns kommuns kompetensområde, så består styrelsen i bolaget enbart av kommunstyrelsens ordförande, 1:a vice ordförande och 2:e vice ordförande. Styrelsen hanterar de uppgifter som är kvar i bolaget, i huvudsak bestående av upprättande av bokslut, räntebetalningar och övrig redovisning.

Resultatet efter finansiella poster för år 2017 uppgick till -1,4 miljoner vilket är i nivå med föregående år. Bolagets intäkter och kostnader består till 98 % av räntor. Övriga kostnader är löpande förvaltningskostnader till exempel revision och försäkring.

Nyckeltal per 31 december

	2017	2016
Nettoomsättning, mkr	292,8	279,0
Rörelseresultat, mkr	42,8	49,6
Resultat efter finansiella poster, mkr	33,6	40,2
Balansomslutning, mkr	753,3	678,0
Eget kapital, mkr	201,7	175,5
Låneskuld, mkr	415,3	372,4
Soliditet, %	26,8	25,9
Avkastning på totalt kapital, %	5,7	7,5
Avkastning på eget kapital, %	16,7	22,9
Antal anställda, st	105	100
Kommunens ägarandel (%)	100	100

Söderhamn NÄRA AB

Ordförande: Magnus Flyckt (S)
VD: Monica Granlund

Delägda bolag

Söderhamn Elnät AB 100 %, Gävle Energisystem AB 5 %, Complus AB 4,1 % och Norrskan AB 2,27 %.

Bolagets affärsidé

Affärsidé är att alla kunders behov är i fokus med en mycket väl fungerande service. Visionen är att vi leder vägen mot en bättre och hållbar framtid för alla.

Uppföljning av bolagets affärsidé

Genom bland annat planering, strategimöten, månatlig uppföljning, internkontroll, projektuppföljning och avstämning mot beslut kan man se att styrelsen uppfyller syftet med verksamheten bra.

Viktiga händelser och framåtblick

Beslut togs om att inte höja någon av taxorna under år 2017. Det gör bolaget för att bidra till en bekvämare vardag för de som bor och verkar i Söderhamns kommun. Att hålla låga taxor följer också ägardirektivet. Utökning har genomförts av VA-verksamhetsområdet Norrfjärd. Området kommer att skapa efterfrågningar av nya VA-verksamhetsområden.

Fortsatt ombyggnation av fjärrvärmeanläggningen i centrala Söderhamn för en utökad och flexibla förnybar produktion med hög miljöprestanda.

Kommunens och Faxeholmens energieffektiviseringsprojekt samt beslutet om lokala värmelösningar vid Hällåsen kommer att bli en ekonomisk utmaning, framförallt för värme.

Rekrytering av ledare, tekniker och ingenjörer är en utmaning i och med pensionsavgångar inom Söderhamn Nära.

Söderhamn Nära växer genom utveckling av bolagets verksamheter, antingen genom vidareförädling av produkter eller någon form av samverkan eller utökning. Fortsatt miljöarbete tillsammans inom kommun-koncernen sker genom att minska koldioxidutsläppet främst genom byte till miljöbilar.

Det finns koncernövergripande grupper: en Vatten-grupp och en Avfallsgrupp. Söderhamn Nära ingår i arbetet med framtagande av den nya översiktsplanen. Detta är en förändring då bolaget tidigare bara varit en remissinstans.

Samverkan och samarbeten har varit ledord både internt inom bolaget men även med andra bolag/kommuner. Nu är samverkansavtalet om avfallssamarbete i full drift och arbetet pågår för att utveckla nyttan än mer till förmån för miljö och ekonomi genom logistik av transporter.

Bolaget arbetar kontinuerligt för att öka effektivitet genom anpassning, löpande utveckling och samordning av arbetssätt och processer. Kvarteret Dallas är det enskilt största exploateringsområde bolaget haft i kommunen på lång tid. Dit levererades vatten, värme, bredband, elnät och renhållning till 45 nya kunder. Lilla Färsjövägen är också ett helt nytt område där bolaget anslutit kunder med el, vatten och bredband men också en helt ny återvinningsanläggning. Inom Söderhamn Nära samverkas allt mer i uppbyggnad och säkerställande av infrastrukturen. Härjedalsvägen som innefattade omläggning av vatten och fjärrvärme är också ett väl fungerande exempel på internt samarbete.

Inom transportsektorn går omvandlingen mot förnybara drivmedel och elektrifieringen fort. För bolaget innebär det kontinuerligt byte till miljöfordon och successiv övergång till fossilfria drivmedel

Nyckeltal per 31 december

	2017	2016
Nettoomsättning, mkr	257,1	251,7
Res efter finansiella poster, mkr	25,3	32,3
Balansomslutning, mkr	684,0	609,4
Eget kapital, mkr	24,1	16,4
Soliditet, %	35	36
Avkastning på totalt kapital, %	5	7
Avkastning på eget kapital efter skatt, %	8	12
Antal anställda, st	105	100
Graddagar, st	4 017	3 976

Ekonomisk översikt

Ännu ett år med låga el- och certifikatspriser i kombination med milda temperaturer påverkade både värme- och elproduktionen. År 2017 var det liksom föregående år en ovanligt varm vinter medan vår och sommar varit normalt eller kallare än normalt.

Räntenivåerna har varit fortsatt gynnsamma vilket medfört att bolagets finansieringskostnader även under år 2017 varit på en stabil och betryggande nivå.

Likvidsituationen har under året varit svårplanerad då utbetalningarna av beviljade bidrag för bredbandsutbyggnaden inte fungerat hos framför allt Jordbruksverket. Behovet av tillfällig intern finansiering har därför varit högre än planerat.

Investeringar i värmeproduktionsanläggningarna har medfört högre verkningsgrader och möjligheter att köra sämre och billigare bränslen. I kombination med bra bränsleavtal har detta medfört en produktionsekonomi som varit betydligt bättre än tidigare år.

Bredbandsutbyggnaden fortsätter med oförminskad takt. De i jämförelse låga anslutningsavgifterna har medfört att intresset att ansluta sig varit högt i de områden bolaget byggt ut.

Utbyggnaden av det nya verksamhetsområdet för vatten och avlopp i Norrfjärd är klart och innan året var slut hade cirka 230 nya fastighetsägare möjlighet att ansluta sig till det kommunala nätet.

Nya och mer ändamålsenliga lokaler på bolagets återvinningscentral Långtå har färdigställts under året och en ny verksamhetsgren kring transporttjänster har startats inom renhållningsverksamheten.

Resultatet efter finansiella poster för år 2017 uppgick till 25,3 miljoner vilket efter justering av engångsposter är i nivå med föregående år. Bolagets totala investeringar uppgick till 96,9 miljoner vilket är en ökning

med 29 % från föregående år. Ökningen är i huvudsak hänförlig till nybyggnad/utbyggnad, medan reinvesteringarnivån är oförändrad.

Övriga rörelseintäkter har ökat med 6,6 miljoner från föregående år. 4,0 miljoner av ökningen är ökade engångsintäkter i form av anslutningsavgifter för bredband och fjärrvärme.

Bränslekostnadernas minskning från föregående år är en kombination av lägre bränslepriser, ökad verkningsgrad i produktionsanläggningarna samt högre andel av billigare biobränsle av sämre kvalitet.

Erhållna bidrag och anslutningsavgifter i slutet av året har medfört att likviditeten per 31 december 2017 är högre än normalt.

Uppföljning ägardirektiv

Inför år 2012 har ägardirektiven för de helägda kommunala bolagen reviderats. Avkastningskraven fastställs i normalfallet för fyra år i taget i samband med upprättande av kommunens fyraårsbudget och ska följas upp i samband med bokslutet. För koncernen Söderhamn NÄRA AB gäller följande direktiv.

Ekonomiska direktiv

Genom god ekonomisk hushållning ska bolaget hålla vedertagen underhållsstandard på sina tillgångar samt kunna finansiera erforderliga investeringar inom sitt verksamhetsområde.

Avkastningskrav

Koncernen Söderhamn NÄRA AB ska uppnå sådana rörelseresultat som medger koncernbidrag till moderbolaget avseende moderbolagets kostnader. Efter hänsynstagande till föregående punkt ska bolaget uppnå ett positivt resultat efter finansiella poster. Resultatet ska i första hand användas för konsolidering av bolagets ekonomi. Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 17 %.

(mkr)	2013	2014	2015	2016	2017	Avkastningskrav	Uppfyllt
Resultat efter finansiella poster (mkr)	13,7	15,3	16,9	32,3	25,3	Positivt resultat som medger koncernbidrag till moderbolaget	JA
Soliditet (%)	28	30	33	36	35	Långsiktigt uppgå till minst 17 %	JA

Söderhamn Elnät AB

Ordförande: Magnus Flyckt (s)

VD: Monica Granlund

Bolagets affärsidé

Söderhamn Elnät AB ägs till 100 % av Söderhamn NÄRA AB. Bolaget har sitt säte i Söderhamn. Söderhamn Elnät ska driva elnätsverksamhet samt därmed förenlig verksamhet inom, eller i geografisk närhet av, Söderhamns kommun.

Uppföljning av bolagets affärsidé

Genom bland annat planering, strategimöten, månatlig uppföljning, internkontroll, projektuppföljning och avstämning mot beslut kan man se att styrelsen uppfyller syftet med verksamheten bra.

Viktiga händelser och framåtblick

Söderhamn Elnät AB har cirka 9 300 elkunder och ansvarar för elnäten och eldistributionen i centrala Söderhamn, Stugsund, Sandarne, Vågbro och i delar av skärgården. Det finns två typer av distributionsnät; 10 kilovoltnätet består av 146 kilometer jordkabel och 23 kilometer hängkabel. 0,4 kilovoltnätet består av 342 kilometer jordkabel och 73 kilometer hängkabel. Söderhamn Elnät AB äger även 165 nätstationer, 15 stolpstationer samt två mottagningsstationer.

Ett omfattande reinvesteringsprogram har genomförts för att bygga bort återstående svagheter i elnäten på landsbygden och i skärgården. Bolaget har vädersäkrat och möjliggjort nya anslutningar i skärgården och lagt ny sjökabel som redundans. Det har installerats en ny förbindelse mellan Hällåsen och Stugsund som tidigare varit en svag länk. Under året har flera nätstationer ersatts med nya nätstationer.

Även om det skett ett tiotal avbrott så har Söderhamn Elnät ett stabilt och säkert nät. Till största delen har störningarna berott på grävskador, ofta till följd av att beställningen av kabelutsättning saknats. Den största driftstörningen berörde 6 000 kunder och inträffade i samband med att bolaget centrala mottagningsstation fick ett avbrott. Samtliga avbrott var dock snabbt åtgärdade.

Söderhamn Elnät gjorde flera insatser för att göra SM-veckan till ett lyckat evenemang, bland annat en lösning för elleveranser till snöproduktionen och ett större projekt med att ansluta el och bredband till en motorstadion på Flygstaden.

Vid kontrollmätningar hos kund som görs kontinuerligt så har ett antal strömstöder uppdagats. Dessa lämnas efter kontrollmätning över till polis och åklagare.

Söderhamn Elnät har fortsatt låga priser för vårt elnät och ligger på 34:e plats bland Sveriges 290 kommuner enligt Nils Holgersson undersökningen.

Samverkan och samarbeten har verkligen varit ledord både internt inom bolaget men även med andra bolag och kommuner. Arbete pågår kontinuerligt för att öka effektivitet genom anpassning, löpande utveckling och samordning av arbetssätt och processer.

Kvarteret Dallas är det enskilt största exploateringsområde Söderhamns kommun haft under lång tid. Dit levererade bolagen vatten, värme, bredband, elnät och renhållning till 45 nya kunder. Lilla Färsjövägen är också ett helt nytt område där bolaget anslutit kunder med el, vatten och bredband men också en helt ny återvinningsanläggning för fastighetsnära insamling.

I december genomfördes den största regionala samverkansövningen i länet sedan år 2010. Cirka 500 personer från kommuner, kommunala bolag, räddningstjänst, polis, försvarsmakt, med flera övades i att hantera en samhällsstörning med stora konsekvenser. Att vara väl förberedd inför en samhällsstörning är viktigt och kräver att alla berörda har kunskaper och färdigheter i att hantera information, samverka, fatta beslut och kommunicera med berörda invånare. I stort sett fick alla verksamheter medverka i övningen.

Söderhamn Elnät gjorde flera insatser för att göra SM-veckan till ett lyckat evenemang, bland annat en lösning för elleveranser till snöproduktionen.

Nyckeltal per 31 december

	2017	2016
Nettoomsättning, mkr	37,8	37,9
Res efter finansiella poster, mkr	9,8	9,5
Balansomslutning, mkr	79,8	78,9
Eget kapital, mkr	28,6	25,0
Soliditet, %	75	72
Avkastning på totalt kapital, %	12	12
Avkastning på eget kapital efter skatt,	14	14
Antal anställda, st	0	0

Ekonomisk översikt

Fortsatta investeringar i redundans och vädersäkring är i fortsatt fokus för elnätsverksamheten. Elektrifiering av öar i Söderhamns södra delar har pågått under sommaren och nyanslutningarna har varit fler än på flera år.

Resultatet efter finansiella poster för år 2017 uppgick till 9,8 miljoner vilket efter justering av engångsposter är i nivå med föregående år. Bolagets totala investeringar uppgick till 10,9 miljoner vilket är en ökning med 18 % från föregående år.

Större förändringar mot föregående år är ökade intäkter avseende anslutningar med 1,0 miljoner samt ökade kostnader för köpta personaltjänster från Söderhamn Nära med 0,8 miljoner.

Faxeholmen AB

Ordförande: Urban Wigren (S)
Tillförordnad VD: Linda Larsson

Bolagets affärsidé

Söderhamns kommuns avsikt är att långsiktigt vara företrädare på bostadsmarknaden genom det allmännyttiga bostadsbolaget Faxeholmen AB. Bostadsbolagets verksamhet ska utifrån en social grund och på långsiktiga och affärsmässiga principer bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och utveckla bostadsbeståndet i Söderhamns kommun.

Bolagets affärsidé lyder ”genom en stark närvaro erbjuder vi ett attraktivt och välkommande boende för alla”

Uppföljning av bolagets affärsidé

Faxeholmens boende finns i alla kommundelar vilket gör bolaget väl representerade och ett möjligt boende för flertalet kommuninvånare. Uthyrningsgraden är fortsatt hög, 95,8 % i december år 2017.

Renoveringsinsatser samt nyproduktion har genomförts under året. Arenor och kanaler för hyresgästers boinflytande är väl etablerade och tydliggörs i satsningarna på bla utemiljö och allmänna utrymmen.

Under år 2017 påbörjades en ny typ av NKI, nöjd kund index, kundundersökningar där nöjdheten mäts kontinuerligt.

Viktiga händelser och framåtblick

Under året har det påbörjats ett stamrenoveringsprojekt i 35 lägenheter och styrelsen har dessutom beslutat om planerad fortsättning av stamrenoveringar på cirka 400 lägenheter fram till år 2021. Även installation av loftgångshiss har skett och det arbetet fortsätter år 2018 enligt beslut.

Under året har det även färdigställts ett antal underhållsprojekt, både större och mindre såsom ett antal takbyten, renovering av tvättstugor, byte av lägenhetsdörrar och ny sophantering via underjordsbehållare, byte av garageportar, fasad- och balkongrenoveringar på två bostadsområden. Med bidrag från Boverket görs

år 2017 till år 2018 en stor satsning på bostadsområdet Norrberget och utemiljön där med nya gångvägar med belysning, aktivitetspark osv. Arbetet med EPC, energieffektiviseringsprojektet har fortsatt och åtgärder för cirka 50 miljoner har genomförts.

Det största för Faxeholmen under år 2017 är nog färdigställandet och inflyttningen i det nya bostadsområdet kv. Dallas med 40 nyproducerade lägenheter. Efter flera år av rivningar är det extra roligt att det var möjligt att genomföra ett byggnadsprojekt i Söderhamn. Under året har även mark förvärvat med syfte att göra ytterligare en nyproduktion i Söderhamn. Men det har också rivits två fastigheter under året, fastigheter med främst lokaler.

Internt har det arbetats med genomlysning av en kärnprocess, felanmälan och Faxeholmen har arbetat med arbetsmiljöutbildningar och framtagande av en ny arbetsmiljöhandbok. Under hösten slutade även VD:n Petri Berg och strax innan jul anställdes en VD som började arbeta i februari år 2018. Bolaget har även anställt fem nya husvärdar och en fastighetstekniker under året.

Investerings- och underhållsnivåerna har ökat markant de senaste åren och det är en kapitalintensiv verksamhet så under år 2017 har nyupplåning skett med 100 miljoner och ytterligare nyupplåning har skett år 2018 med 50 miljoner. Under år 2017 uppgick gjorda investeringar och pågående arbeten till 146 miljoner.

Befolkningsutvecklingen är en av de största faktorerna som påverkar Faxeholmen och efter ett par år med ökning i befolkningen och därmed ökning av uthyrningsgraden såg vi en avmattning, svag nedgång av uthyrningen i slutet av år 2017 och i början av år 2018 och befolkningen minskade med drygt 200 personer år 2017. Den utvecklingen måste vi följa nogsamt och med Migrationsverkets beslut att lämna Söderhamn och regionen så sades 50 lägenhetsavtal upp i början av år 2018 varav majoriteten av lägenheterna finns på ett bostadsområde så det blir en utmaning att behålla uthyrningsgraden.

Nyckeltal 31 per december

	2017	2016
Nettoomsättning, mkr	204,7	202,2
Res efter finansiella poster, mkr	12,4	9,3
Balansomslutning, mkr	827,5	714,5
Eget kapital, mkr	188,2	179,4
Låneskuld, mkr	582,2	482,2
Soliditet, %	22,7	25,1
Avkastning på eget kap (%)	6,6	5,2
Antal anställda, st	42	38
Kommunens ägarandel (%)	100	100

Ekonomisk översikt

Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på 12,3 miljoner (9,3) men med skatt så visar årets resultat 8,7 miljoner (15,1). Omsättningen uppgår till 206 miljoner (203). Hyreshöjningen för år 2017 var 0,7 %. Nettointäkter för bostäder har reducerats med 0,8 miljoner under perioden, dock på grund av en omklassificering bokföringsmässigt mellan bostäder och lokaler i samband med ett nytt avtal för servicehuset Enriset. Tidigare har avtalet varit uppdelat på bostäder och lokaler även om Kommunen har blockhyrt hela fastigheten. Nu är avtalet och därmed även bokföringen på lokaler i sin helhet. Nettoomsättningen för lokaler har således ökat. Nedlagda externa kostnader för planerat- och felavhjälpande underhåll uppgår till 53 miljoner (49,1) med åtgärder såsom fasadmålningar, trapphusmålningar, nya lässystem, renovering av tvättstugor osv. Uppvärmning och taxebundna kostnader uppgår till 47,7 miljoner (50,3). Resultatet belastas av rivnings- och evakueringskostnader på 1,9 miljoner (2,1). Avskrivningskostnader har ökat med 0,9 miljoner under perioden och uppgår till 19,6 miljoner (18,7).

Under perioden har nyupplåning gjorts med 100,0 miljoner och låneskulden uppgår till 582,2 miljoner. Soliditeten uppgår till 22,7 % (25,1).

Aktiverade investeringar uppgår till 102 miljoner där de största posterna är nyproduktion av 40 lägenheter i kvarteret Dallas med 74,3 miljoner, ombyggnation av servicehuset Kastanjen med korttidsboendeplatser med 8,7 miljoner, utbyggnad av socialpsykiatriboende i Trönö samt kommunalt vatten med 8,9 miljoner. Även på balansräkningen har en omklassificering skett från maskiner och inventarier till byggnader och mark. Detta har skett efter en skatterevision som genomförts under våren. De tillval som hyresgästerna kan göra

mot ett påslag på hyran, har tidigare klassificerats som inventarier men enligt beslut från Skatteverket ska det anses vara byggnad. Det har även gjorts investeringar i byggnader via tillval som Faxeholmen tidigare kostnadsfört men som Skatteverket anser ska aktiveras.

Pågående investeringsarbeten är uppökade till ett belopp på 97,9 miljoner (68,7) där den största posten är energiåtgärder på 93,4 miljoner.

Uppföljning ägardirektiv

Under hösten år 2017 har ett arbete med revidering av ägardirektiven för de helägda kommunala bolagen påbörjats men är ännu inte klara. Här görs uppföljning mot nu gällande ägardirektiv, reviderade år 2015. Avkastningskraven fastställs i normalfallet för fyra år i taget i samband med upprättande av kommunens fyraårsbudget och ska följas upp i samband med bokslutet. För Faxeholmen AB har getts direktiv kring den ekonomiska utvecklingen i bolaget och för fastighetsförvaltningen.

Ekonomiska direktiv

Genom god ekonomisk hushållning ska bolaget långsiktigt hålla vedertagen underhållsstandard på sina tillgångar samt kunna finansiera erforderliga investeringar inom sitt verksamhetsområde. Vakansgraden ska succesivt närma sig medelvärdet för jämförbara bostadsbolag.

Avkastningskrav

Bolaget ska inom varje 4-års budgetperiod uppnå avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till 2,5 %. Avkastning på eget kapital definieras som resultat efter finansiella poster inklusive inkomstskatt delat med summan av eget kapital.

Bortsett från avkastningskravet har valts att inte sätta specifika måltal utan istället följa att utvecklingen sker åt rätt håll.

Avkastningskrav och nyckeltal

	2013	2014	2015	2016	2017	2014, jfr kommu ner	2015, jfr kommu ner	2016, jfr kommu ner	Uppfyllt / kommentar
Avkastning eget kapital (%)	8	17,9	36,4	5,2	6,6	8,2	4,8	7,7	Uppfyllt
Vakans bostäder (%)	8	6,1	4,2	3,1	4,2	-	-	-	UH graden har sjunkit, - vi märker en vikande efterfrågan.
Hysesbortfall bostäder (kr/kvm)	84	68	56	29	26	19	16	12	Har sjunkit rejält och det slår direkt positivt på resultatet.
Driftkostn totalt (kr/kvm)	492	474	470	490	509	457	470	502	Ungefär i samma nivå som jmf bolag men har ökat.
Reparationer (kr/kvm)	65	75	71	76	100	63	65	72	Ökat markant, konteras olika mellan åren?
Underhåll (kr/kvm)	142	164	206	188	182	125	129	131	Högre än jmf bolag men det kan bero på att vi har stort eftersatt uh men också att jmf bolag aktiverar mer uh på balansräkningen i och med K3 även om vi också aktiverar mer.

Hälsinglands Utbildningsförbund

Ordförande: Mattias Åhlund (S)
Förbundschef: Thomas Winqvist

Förbundets verksamhet

Hälsinglands Utbildningsförbund är ett kommunalförbund som bildats av Bollnäs, Nordanstigs och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet. Förbundet bedriver gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning i de tre medlemskommunerna. Förbundet bildades den 1 januari 2015 och verksamheten togs över den 11 augusti 2015.

Viktiga händelser

Direktionen beslutade att avveckla gymnasiesärskoleverksamheten vid Utanhed på grund av vikande elevantal. Elever och personal integrerades med Höghammarskolans individuella program.

Direktionen beslutade också om att inleda nedläggning av Yrkeshögskoleutbildningen Kulturkommunikatör på grund av få sökande till hösten år 2017.

Under året har stora försämringar av statsbidrag och ökade motprestationskrav inom vuxenutbildningen medfört problem för förbundet att leva upp till statens och arbetslivets ökade krav på att tillhandahålla utbildningsplatser för fler elever. Eleverna har också fått förbättrade studiebidragsmöjligheter då staten satsar för att minska arbetslösheten bland lågutbildade och invandrare samtidigt som man förväntar sig att kommunerna ska vara med och finansiera volymökningen.

Det förberedande arbetet har inletts på Torsbergsgymnasiet för att bereda plats för Lärcentra, Estetprogrammet och Restaurang- och Livsmedelsprogrammet som ett led i att anpassa verksamheten till lägre bidrag per elev kommande år.

Verksamheten vid Flygstaden drabbades av stora vattenskador efter fastighetsägarens takreovering vilket gav störningar i verksamheten under början av höstterminen.

Förbundet beviljades två samverkansprojekt av de totalt fyra som vuxenutbildningssidan beviljades i hela Sverige. Totalt sett fick förbundet beslut om nya internationella projekt motsvarade cirka 13 miljoner.

Framåtblick

Arbete fortsätter med att fullfölja planerna med ändamålsenliga lokaler och ett effektivt nyttjande, för att kunna erbjuda en attraktiv studie- och arbetsmiljö på alla orterna.

Ny ersättningsmodell är aktuell för gymnasiet och vuxenutbildningen.

Strategier följs för långsiktigt hållbara studieprogram. Strategierna tar sikte på vilka program som behövs för kompetensförsörjning i området och vilka program efterfrågas av eleverna. Samverkan äger rum inom förbundet både när det gäller program, men även mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Beredskap behövs för de förändringar som kan komma i form av implementeringar från de förslag skolkommissionen har lagt när det gäller gymnasieskolan. Digitalisering sker, både vad avser undervisningen, där det finns ett nationellt framtaget program och mål, men även i förbundets organisation.

Den allt mer tudelade omvärldsuppfattningen, med icke äkta nyheter, nyhetsbubblor och artificiell påverkan på nyheter och åsikter behöver uppmärksammas utifrån skolans demokratiska uppdrag.

Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare genom att kunna erbjuda konkurrenskraftig lön, men även god arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter inom organisationen. Förbundet behöver även satsa på kompetensutveckling för att möta den allt snabbare kunskapsutvecklingen och förändringarna i omvärlden.

Trombonist vid estetiska programmet, Staffansgymnasiet i Söderhamn.

Nyckeltal per 31 december

Nyckeltal (belopp i mkr)	2017	2016
Nettoomsättning	465,0	452,0
Balansomslutning	140,0	127,0
Resultat efter finansiella poster	-0,8	6,0
Soliditet, %	8,90%	10,50%
Anställda, st	472	481

Ekonomisk översikt

Förbundet redovisar ett negativt resultat med -0,8 miljoner. Gymnasieskolorna gör sammanlagt ett negativt resultat med -4,6 miljoner där Torsbergsgymnasiets avsättning för lokaler står för större delen. Vuxenutbildningen gör ett positivt resultat med 3,1 miljoner och administration och övergripande verksamhet står för 0,1 miljoner inklusive motbokning för verksamhetens resultatbalanserade medel. Utanhed gör ett underskott med -0,7 miljoner och Höghammargymnasiets resultat med -0,2 miljoner är nollställt gentemot Bollnäs kommun.

Kommunalförbundet Södra Hälsingland

Ordförande: Håkan Englund (S)
Förbundsdirektör: Torbjörn Wannqvist

Förbundets verksamhet

Kommunalförbundet Södra Hälsingland, KFSH, ska utifrån antagen förbundsordning och reglemente för medlemskommunerna Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn sköta samhällsskydd, säkerhet, beredskap, tillstånds- och tillsynshantering av alkohol, tobak och receptfria läkemedel samt en förvaltarenhet med uppdrag som god man/förvaltare. Uppdraget innebär att förbundet skall driva verksamheten så kostnadseffektivt som möjligt mot medlemskommunerna.

Det totala medlemsbidraget för år 2017 var 64,1 miljoner (60,8 miljoner). Medlemsbidraget för gemensamma tjänster följer en modell där Bollnäs och Söderhamn står för 41,5 % och Ovanåker för 17 % av det totala bidraget. En förändring från november 2016 är ett avtal med Bollnäs och Ovanåkers kommun om att Kommunalförbundet Södra Hälsingland, KFSH, inrättar en förvaltarenhet. Från år 2018 kommer även Söderhamn att ingå i förvaltarenheten vilket innebär att det blir förbundsövergripande.

Viktiga händelser och framåtblick

Det personalekonomiska bokslutet blev bättre år 2017 än år 2016. Sjukfrånvaron minskade med 1 procentenhet till 2,54 % vilket är glädjande.

Ett antal tjänster tillsattes på vakanta poster under året. Gällande alkoholhandläggare, tre tjänster inom kris- och säkerhetsavdelningen. Dock finns fortfarande vakanser på vissa RiB stationer, deltids stationer, i förbundet.

Beslut togs under året att vid samtliga lönesättningar år 2018 skall individuell lönesättning tillämpas, förutom RiB anställda, personer på deltidsstationer. Avtal har träffats med de tre norra Hälsingekommunerna att Kommunalförbundet Södra Hälsingland, KFSH, ansvarar för hantering och tillsyn av explosiva varor i hela Hälsingland.

Förberedelser har gjorts genom investeringar av en larmmottagningsutrustning för att kunna erbjuda

kommunerna att ansluta kommunala larm: brand, inbrott, drift och övervakningslarm.

Utifrån upprättad verksamhetsplan har de flesta målen kunnat uppnås under året trots vissa personalvakanser.

Vad gäller framåtblickande har budgeten för år 2018 antagits av direktionen som en noll-budget. Eftersom utfallet år 2017 redovisar ett negativt resultat med -0,7 miljoner så avses detta underskott, som berodde på oväntade och ökade pensionskostnader, att balanseras år 2019 till år 2020.

En organisationsutredning pågår av Kommunalförbundet Södra Hälsingland, KFSH, med syftet att utreda framtida ledning av förbundet, eventuellt fördjupad samverkan i Hälsingland/länet, lokalbehov samt kompetens. En utredare är utsedd med målet att avlägga en rapport senast 31 maj.

Under år 2018 och framåt kommer ett större fokus att läggas på det civila försvaret och krishantering med den förändrade omvärldsbilden som råder. Dessutom kommer informationssäkerhet och implementeringen av ny dataskyddsförordning att ställa stora krav på förbundet och kommunerna. Med anledning av detta har ett gemensamt dataskyddsbud anställts i Kommunalförbundet Södra Hälsingland, KFSH, som ska jobba mot samtliga medlemskommuner och tillse efterlevnaden.

Inom miljö- och teknikområden kommer det att ställas högre krav framåt, gällande miljömål inom bland annat fordonsområdet och inom operativ räddningstjänst. Dessutom kommer digitalisering att innebära behov av delvis förändrade arbetssätt.

Räddningstjänsten i Söderhamn.

Nyckeltal per 31 december

Nyckeltal (belopp i mkr)	2017	2016
Nettoomsättning	71,4	69,2
Balansomslutning	48,9	29,7
Resultat efter finansiella poster	-0,7	1,2
Soliditet, %	1,5	4,8
Antal upphandlade avtal	3	
Anställda, st	153	156

Ekonomisk översikt

Kommunalförbundet Södra Hälsingland redovisade ett negativt resultat år 2017 med -0,7 miljoner. Orsaken till det negativa resultatet var att pensionskostnaden ökade med 0,8 miljoner utifrån pensionsberäkningar. Det innebär att verksamheten sammantaget redovisar ett litet överskott i nivå med den lämnade prognosen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att både intäkter och kostnader översteg budgeten. Investeringarna under år 2017 hamnade på 2,8 miljoner vilket var lägre än den upprättade investeringsbudgeten. Den största planerade investeringen, ett höjdfordon, som var tänkt

att levereras år 2017 kommer att levereras år 2018.

För år 2018 har direktionen antagit en budget i balans utifrån rådande förutsättningar hösten år 2017. Detta till trots att en ytterligare kalkylerad pensionsskuld med 0,3 miljoner lagts på i budgeten för år 2018.

Eftersom förbundet redovisar ett underskott år 2017 har förbundet ett balanskrav att beakta. Med anledning av detta avser förbundet att återställa detta underskott under åren 2019 till 2020.

Kommunalförbundet Inköp Gävleborg

Ordförande: Bertil Eriksson (KD)
Förbundsdirektör: Lina Haglund

Förbundets verksamhet

Inköp Gävleborg upphandlar varor och tjänster för offentliga aktörer i länet. Kommunalförbundet har hand om upphandlingsverksamheten i medlemskommunerna Bollnäs, Gävle, Hofors, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ockelbo, Ovanåker, Söderhamn och Älvkarleby. Ekonomiskt har medlemskommunerna beslutat om en procentuell fördelning i förhållande till befolkningsunderlag den 1 november året före budget.

Viktiga händelser och framåtblick

Under året slutfördes 346 upphandlingar. Utav dessa var 19 % direktupphandlingar, till ett värde mindre än 0,5 miljoner, 23 % var enligt öppet förfarande till ett värde över 1,8 miljoner och 44 % enligt förenklat förfarande, till ett värde mellan 0,5 miljoner och 1,8 miljoner.

Ett extra verksamhetsbidrag om 3 miljoner per år har tillförts från kommunerna för att tillsätta fler upphandlingsresurser för att hantera 40 % ökad efterfrågan som successivt har skett sedan år 2015 och år 2016. Resurser för att hantera upphandlingskön kommer att tillsättas år 2018.

Inköpsorganisationer i Sverige har under året upplevt en högkonjunktur vilket resulterat i att intresset för den offentliga affären har minskat, vilket märks genom att antalet anbud sjunker från 4,2 till 3,8 per upphandling.

Produktionsnivån låg för år 2017 på ett inflöde på 402 uppstartade upphandlingar varav 346 avslutats. Av differensen på 48 ärenden är 9 pågående vid årets slut och 39 st satta på kölista för hantering år 2018. 35 av de 39 ärendena i kön har kommit in oplanerade från den verksamhetsplan som årligen utförs i dialog med medlemskommuner och bolag. Räknet på vad en upphandlare i genomsnitt producerar motsvarar det cirka 2,5 upphandlingstjänster som beräknas vara rekryterade till år 2018.

Utöver detta har förbundet stöttat kommuner och bolag med 88 annonseringar.

Under år 2017 har ett projekt drivits med fokus på kommunernas inköpsprocess där olika professioner ingått från både kommunerna och Inköp Gävleborg. Syftet är att få en samstämmighet runt de resurser och roller som behövs för att bedriva ett effektivt inköpsarbete. Rapporten är nu ute på remiss i kommunerna.

Användandet av inköpssystemet och anslutna leverantörer till kommunernas webbshop har under året ökat, idag använder 7 och 10 kommuner e-handel. Under år 2017 har antalet beställningsbara leverantörsavtal ökat från ca 450 till 1 100, av den totala avtalsstocken på cirka 3 000 avtal vilket innebär en avtalsäckningsgrad på 40 % för Söderhamn, det vill säga 40 % av alla avtal går att beställa via e-handelssystemet. För Hudiksvall är avtalsäckningsgraden 35 %. Samtliga anslutna kommuner ökat sina beställningsvolymerna med mellan 40 till 160 %. Trenden med övergång från pappersfaktura till e-faktura är stadig.

Inköp Gävleborgs viktigaste utmaningar år 2018 är att:

- Möta kommunernas och bolagens behov av upphandlingar
- Upphandla för att nå kundernas önskade mål i Upphandlingspolicyn
- Öka avtalsäckningsgraden i inköpssystemet
- Öka personalnöjdheten och möta utmaningarna i och med Gävles kommande utträde
- Bygga eget kapital

Inköp Gävleborg har tillsammans med Söderhamns kommun gjort en upphandling av fruktkorgar riktade mot sociala företag. Detta arbete har sammanfattats i en film som berättar om upphandlingen som gjorde skillnad. Leo är en av dom som levererar frukt varje vecka till de kommunala verksamheterna och är även huvudrollsinnehavare i filmen.

Nyckeltal per 31 december

Nyckeltal (belopp i mkr)	2017	2016
Nettoomsättning	24,2	25,6
Balansomslutning	53,5	48,7
Resultat efter finansiella poster	2,5	3,6
Soliditet, %	4,5	0
Antal upphandlade avtal	402	424
Anställda, st	26	25

Ekonomisk översikt

Verksamheten visar ett överskott om 2,4 miljoner, vilket är 1,9 miljoner bättre än budgeterad nivå. I och med det positiva resultatet så har återtagande av det egna kapitalet återställts med marginal.

För att klara kommande utmaningar och tillsammans med medlemskommuner och bolag sträva efter den optimala resursallokeringen kommer arbetet med ny förbundsordning och Gävles kommande utträde att vara en milstolpe för den framtida finansieringen.

Revisionsberättelse

Till
Fullmäktige i Söderhamns kommun
organisationsnummer 212000-2353

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmanrevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningens omfattning och inriktning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för 2017 års granskning".

Resultatet för 2017 är negativt och uppgår till -29,3 mnkr. Detta innebär att kommunen inte når en ekonomi i balans och att resultatet måste återställas senast 2020. Nämnderna redovisar en negativ avvikelse mot budget med ca - 58,5 mnkr. Kommunens nettokostnader har ökat mer än kommunens skatteintäkter och stadsbidrag, en utveckling som förväntas fortsätta kommande år.

Revisorerna ser allvarligt på den ekonomiska utvecklingen inom nämnderna och att vissa nämnder återkommande redovisar underskott. Revisionen vill framhålla vikten av en långsiktig planering och att åtgärder vidtas för att kommunen ska kunna efterleva Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Söderhamns kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men ur ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Omvårdnadsnämnden redovisar ett underskott om 39,6 mnkr, Arbetsmarknads- och socialnämnden ett underskott om 18,0 mnkr och Kultur- och samhällsservicenämnden ett underskott om 16,1 mnkr. Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. De finansiella målen för 2017 är inte i sin helhet uppfyllda och de verksamhetsmässiga målen för 2017 är endast delvis uppfyllda.

Vi tillstyrker trots ovan nämnda noteringar att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ för verksamhetsåret 2017. Vi tillstyrker att gemensam nämnd för FoU Valfärd, Regnet, Hjälpmedel SAM och HelGe-biblioteken beviljas ansvarsfrihet för 2017.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2017.

Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

Söderhamn den 12 april 2018

Nils Westling

Stig Norell

Leif Jonsson

Olle Bengtsson

Hans-Olof Olsson

Hans-Jörgen Alsing

Jerry Andersson

Bilagor till revisionsberättelsen:
Revisorernas redogörelse
Lekmanrevisorernas rapporter

**SÖDER
HAMN!**

Årsbokslut 2017

Söderhamns kommun | 826 80 Söderhamn | Tel 0270-750 00 | www.soderhamn.se